

การส่งเสริมพัฒนาสวนป่าเศรษฐกิจเอกชน
เพื่อความยั่งยืนและมั่นคง

โดย

นายจิรวุฒิ ตั้งกิจงามวงศ์
นายกสมาคม
สมาคมธุรกิจไม้

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 61
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2561 - 2562

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมพัฒนาสวนป่าเศรษฐกิจเอกชน เพื่อความยั่งยืนและมั่นคง” ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ ของ นายจิรวุฒิ ตั้งกิจงามวงศ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกัน ราชอาณาจักร รุ่นที่ 61 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2561 – 2562

พลโท

(ขจรฤทธิ์ นิลกำแหง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง “การส่งเสริมพัฒนาสวนป่าเศรษฐกิจเอกชน เพื่อความยั่งยืนและมั่นคง”

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายจิรวัดน์ ตั้งกิจงามวงศ์

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของมนุษย์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกรมป่าไม้ได้มองเห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้จึงได้มีการวิเคราะห์ ศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านทรัพยากรป่าไม้ และการปลูกสวนป่าเอกชนเพื่อให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่า และสามารถสร้างผลตอบแทนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแก่ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัย ศึกษา และดำเนินการของการปลูกสวนป่าภาคเอกชน เน้นการพัฒนา ส่งเสริมในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ สำหรับใช้ภายในประเทศและเพื่อการส่งออก มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาจากรายงาน งานวิจัย การสำรวจ การสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำรายงาน ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดทางกฎหมาย การขาดความเชื่อมโยงในภาคส่วนต่าง ๆ ทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน จากข้อจำกัดดังกล่าวจึงได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนด้วยการปรับแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี และรายได้ให้กับส่วนท้องถิ่นและภาคอุตสาหกรรม

Abstract

Title “The promotion of Economic Forestry Plantation development in the sustainable and secured manner”

Field Economics

Name Mr.Jirawat Tangkijngamwong

Course NDC Class 61

Forestry is the important natural resources to mankind both economically and environmentally. In Thailand, The Royal Thai Forestry Department has realized the important of the forestry, putting effort in analyzing, surveying the ways to improve the forest resource, obviously private plantations became an answer to increase the forest coverage and at the same time produce enough incomes to justify investments. The proper promotional tools are encouraged to use to increase the forest coverage to ensure enough quantity for domestic consumption and export. By surveying, interviewing and managing data into proper reporting format to understand better the limitation of timber laws and regulations, the bottleneck in supply chain and eventually entailing the loss in development of natural forest in the sustainable manner. With those limitation, we hope to start off the solutions starting from amending the regulations which are not contributing to today's situation in building the better eco system and producing incomes for the local and industrial level as well

คำนำ

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของมนุษย์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ ซึ่งกรมป่าไม้ได้มองเห็นถึงความสำคัญในส่วนนี้ จึงได้ริเริ่มมีโครงการส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าเศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์ เพื่อศึกษาแนวทางและ พัฒนาการปลูกสวนป่าเอกชน ให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อมให้แก่ประเทศ การวิจัยเน้นการศึกษา วิเคราะห์แนวทางการรวมกลุ่มทางป่าไม้ การ ดำเนินงานภาครัฐ เพื่อวิเคราะห์ หาแนวทางในการปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ระเบียบและ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ

(นายจิรวัดน์ ตั้งกิจงามวงศ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีดำเนินการวิจัย	2
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
นโยบาย และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4
การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของกรมป่าไม้	6
การรวมกลุ่มทางป่าไม้	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
สรุป	11
บทที่ 3 สถานการณ์การปลูกสวนป่า	12
พื้นที่ป่าไม้	12
การดำเนินงานปลูกสวนป่าภาคเอกชนที่ผ่านมา	13
ตลาดไม้ในไทยโดยรวม ความสำคัญของ HS-Code การส่งออก และการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ	13
การดำเนินงานปลูกสวนป่าภาคเอกชนที่ผ่านมา	13
ระบบ National Single Window (NSW)	48
กำเนิดระบบ National Single Window (NSW) ของประเทศ	49
ขอบเขตในการควบคุม	50
รายละเอียดเกี่ยวกับโมดูลนำเข้าของเอ็นเอสทีมีอยู่	50

ข้อสังเกตจากการนำเข้าไม้ระหว่างการค้าเนินการกับภาครัฐจากกลุ่มผู้ประกอบการ	55
สรุป	56
บทที่ 4 แนวทางการส่งเสริมและจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจ	57
ปัจจัยด้านพื้นที่ปลูกสวนป่า	57
การจัดการและรูปแบบการปลูกสวนป่าภาคเอกชน	57

จ

สารบัญ

	หน้า
กลไกการส่งเสริมและสนับสนุนป่าเศรษฐกิจ	59
สรุป	61
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	62
สรุป	62
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	64
ประวัติย่อผู้วิจัย	66

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3-1	นิยามของไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้ ตาม HS Code ที่ใช้ทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ	15
3-2	การส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้สักที่สำคัญ	18
3-3	ระเบียบและหลักเกณฑ์การส่งออกในแต่ละประเภทของไม้	19
3-4	การนำเข้าสินค้าไม้ของไทย	20
3-5	การนำเข้าไม้สัก	21
3-6	โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า	21
3-7	โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามสัดส่วนการนำเข้า (%)	23
3-8	โครงสร้างสินค้านำเข้าไม้ จำแนกประเภทเป็นไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ โดยจำแนกตาม อัตราขยายตัว (%)	24
3-9	รายละเอียดมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ประเภทต่างๆ	25
3-10	ข้อมูลแสดงปริมาณและมูลค่าของไม้ที่อนำเข้าแยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560	31
3-11	ข้อมูลแสดงปริมาณและมูลค่าของไม้แปรรูปนำเข้าแยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560	33
3-12	แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้ซุง)	36
3-13	แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้แปรรูป)	36
3-14	แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้อัดและไม้วีเนียร์)	37
3-15	แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ)	37
3-16	ข้อมูลแสดงรายละเอียดประเภทของโรงงานแปรรูปไม้และโรงค้ำ ผลิตภัณฑ์ของไม้ แยกตามภาค ในปี 2560	40
3-17	ข้อมูลแสดงรายละเอียดการนำเข้าไม้และไม้แปรรูปรวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนว ชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548	47
3-18	ข้อมูลแสดงรายละเอียดการนำเข้าไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ ตามแนวชาย	

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2-1	ความสำเร็จการปลูกไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน	4
3-1	โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า	22
3-1	โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามสัดส่วน (%) โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า	23
3-3	โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า โดยจำแนกตามอัตราขยายตัว (%)	25
3-4	กราฟแสดงมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้	27
3-5	รายละเอียดมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ประเภทต่าง ๆ	28
3-6	แสดงมูลค่าการของไม้ที่อนนำเข้า แยกรายชนิด (บาท)	29
3-7	แสดงมูลค่าการของไม้แปรรูปนำเข้า แยกรายชนิด (ล้านบาท)	30
3-8	ปริมาณไม้ที่อนนำเข้า (ลบ.ม.) แยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560	32
3-9	มูลค่าไม้ที่อนนำเข้า (บาท) แยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560	32
3-10	ปริมาณไม้แปรรูปนำเข้า (ลบ.ม.) แยกรายประเทศต้นทาง 20 อันดับแรก ในปี พ.ศ.2560	35
3-11	มูลค่าไม้แปรรูปนำเข้า (บาท) แยกรายประเทศต้นทาง 20 อันดับแรก ในปี พ.ศ.2560	35
3-12	ข้อมูลแหล่งที่มาของไม้นำเข้าจากแหล่งต่าง ๆ	38
3-13	วัตถุประสงค์ของการซื้อไม้นำเข้าของลูกค้าจำแนกเป็นร้อยละ	39
3-14	การตรวจสอบระบบ TLAS	51
3-15	ขั้นตอนปฏิบัติพิธีการศุลกากรนำเข้าทางบก	55
4-1	ปัจจัยพิจารณาการปลูกไม้เศรษฐกิจ	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของโลก ให้ประโยชน์แก่มนุษย์ชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ ป่าไม้ให้ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาคุณภาพอากาศ ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ กรอบอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ให้สาขาป่าไม้เป็นกลไกสำคัญในลดก๊าซเรือนกระจก สนับสนุนให้มีการใช้ไม้ เป็นพลังงานสะอาดที่ปลูกขึ้นมาใหม่ทดแทนได้ ต้นไม้สะสมคาร์บอนในรูปมวลชีวภาพของเนื้อไม้ การใช้ประโยชน์เพื่อทำสร้างบ้าน เฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ไม้ คาร์บอนยังสะสมในเนื้อไม้ ไม่ปลดปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศ และป่าไม้ต้นไม้อื่นเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วทดแทนขึ้นมาใหม่ได้ดีกว่าการใช้ทรัพยากรประเภทอื่น ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้ประชาชนมีการใช้ไม้ โดยการตัดไม้และปลูกอย่างต่อเนื่อง แต่กระแสนุรักษ์ที่ผ่านมา ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดและใช้ประโยชน์ไม้ คิดว่าเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

ในอดีตประเทศไทยส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ที่นำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับสองรองจากข้าว มีการให้สัมปทานป่าไม้ ต่อมาปี พ.ศ. 2532 รัฐได้ยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ทำให้ไม่มีการทำไม้ ออกจากป่า พื้นที่มีการบุกรุกป่าอย่างต่อเนื่องเพื่อทำการเกษตร จากการรายงานข้อมูลพื้นที่ป่าของกรมป่าไม้ พบว่า ปี พ.ศ. 2507 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่า 171 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53 ซึ่งมีพื้นที่ป่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ ปี พ.ศ. 2559 มีพื้นที่ป่าไม้ 102,156,350 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.58 การปิดป่าสัมปทานส่งผลให้ขาดแคลนไม้ใช้สอย และไม้ที่เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม กรมป่าไม้รายงานการนำเข้า ไม้ท่อน ไม้แปรรูป และไม้บาง ของประเทศไทยในปี 2560 มีมูลค่า 3,295,338,246 บาท

ประเทศไทยมีศักยภาพทั้งด้านภูมิประเทศและอากาศที่เหมาะสมต่อการเติบโตของต้นไม้ การปลูกสวนป่าเพื่อผลิตไม้ จะทำให้ประเทศมีวัตถุดิบไม้สำหรับใช้ในประเทศและลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ สร้างอาชีพและรายได้ในชุมชนและภาคเอกชน ในปี 2537 กรมป่าไม้เริ่มมีโครงการส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่า โดยสนับสนุนเงินทุนและปัจจัยการผลิต ทำให้ภาคเอกชนสนใจปลูกสวนป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์เพิ่มมากขึ้น แต่ประสบปัญหาหลายด้าน เช่น การปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการปลูก การจัดการสวนป่า การส่งเสริมรายย่อยที่กระจายห่างกัน ทำให้

ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อการขนส่งและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้กรรมป่าไม้มีระเบียบและกฎหมายที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการตัดไม้ การแปรรูป และใช้ประโยชน์ ซึ่งต้องมีกระบวนการ ขั้นตอนที่ไม่เอื้ออำนวยในการส่งเสริมปลูกสวนป่าของภาคเอกชน ซึ่ง

2

กรรมป่าไม้ยังมีโครงการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการสนับสนุนรายย่อยเป็นส่วนใหญ่ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น กล้าไม้ ปุ๋ย ซึ่งมีพื้นที่และงบประมาณจำกัด

ทรัพยากรป่าไม้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ สามารถสร้างเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นและอุตสาหกรรม การสนับสนุนให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าไม้เศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์ จะส่งผลประโยชน์ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ จำเป็นที่จะต้องเข้าใจสถานการณ์ปัญหาที่ผ่านมา เพื่อกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้บรรลุผลตามเป้าหมาย มีกลไกสนับสนุนอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรมแบบครบวงจร การนำงบประมาณมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นทิศทางที่ช่วยพัฒนาประเทศ วางกลไกทางเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรม รวมทั้งเศรษฐกิจป่าไม้ที่มีความเชื่อมโยงกับชุมชนโดยตรง ส่งเสริมการใช้ไม้จากสวนป่าให้เพิ่มมากขึ้น ทำการสร้างป่าสร้างรายได้ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ ไม้เศรษฐกิจ การปลูกจัดการสวนป่าเอกชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปลูกสวนป่าเอกชน ให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่า ได้ผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแก่ประเทศ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจป่าไม้ โดยเชื่อมโยงทั้งในระดับอุตสาหกรรมและชุมชนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - 1.1 การดำเนินงานการปลูกสวนป่าภาคเอกชนที่ผ่านมา การรวมกลุ่มทางป่าไม้การดำเนินงานภาครัฐ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 การวิจัยเน้นการศึกษาสังเคราะห์การปลูกไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน ให้ได้กลไกการสนับสนุนส่งเสริมที่พัฒนาการปลูกสวนป่าไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน

1.3 รูปแบบที่เหมาะสมทั้งในลักษณะแปลงใหญ่และแปลงขนาดเล็กของชุมชน เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจสำหรับใช้สอยในประเทศและส่งออก

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปลูกสวนป่า นักวิชาการ ผู้ประกอบการ และองค์กรป่าไม้

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงได้มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการทบทวนเอกสาร รายงานต่าง ๆ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ วรรณกรรม งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลการปลูกสวนป่าในประเทศไทย ปัญหา และอุปสรรค

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ปลูกสวนป่า นักวิชาการ ภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากข้อมูลประชุมเชิงปฏิบัติการที่สมาคมธุรกิจไม้

2. การสังเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้ข้อมูลมาเบื้องต้น ทำการจำแนกและจัดระบบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต สังเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ในประเด็นต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่เพื่อความง่ายต่อการสังเคราะห์และหาบทสรุป

3. การนำเสนอข้อมูล จัดทำรายงานวิจัย รวบรวมเป็นเอกสาร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. มีทิศทางและแนวทางการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้และอาชีพให้ภาคเอกชน ให้ผลิตไม้สำหรับใช้สอยและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม

2. กลไกการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน นำมาใช้ให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าในดิน
กรรมสิทธิ์ ให้ผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ มี
ไม้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

3. ภาครัฐใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และแผนงานส่งเสริม
และสนับสนุนของหน่วยงาน นำไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการปลูกสวนป่าเศรษฐกิจของชุมชนให้
บรรลุผลตามเป้าหมาย ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานด้านการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบายป่าไม้แห่งชาติมีเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าอย่างน้อย 40 เปอร์เซ็นต์ แบ่งเป็นพื้นที่ออกเป็น

1.1 เพื่อการอนุรักษ์ ร้อยละ 25 คิดเป็นพื้นที่ 80.75 ไร่

1.2 พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ ร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ คิดเป็นพื้นที่ 48.45 ไร่

พื้นที่ป่าเศรษฐกิจกำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนและภาครัฐบาล เพื่อใช้ภายในประเทศ เพื่อประโยชน์ในการอุตสาหกรรม และสนับสนุนให้มีการส่งออกไป จำหน่ายไปต่างประเทศ ส่งเสริมการปลูกป่าชุมชน ส่งเสริมการปลูกป่าในที่ดินของรัฐ และการปลูกป่าตามหัวไร่ปลายนา หรือการปลูกป่ารายย่อยเพื่อประโยชน์ใช้สอย ในครัวเรือน สนับสนุนให้มีโรงงานอุตสาหกรรมแบบต่อเนื่องและโรงงานเยื่อกระดาษ ให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวก ให้การรักษาและเพิ่มทรัพยากรป่าไม้ และการตัดฟันไม้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพกำหนดให้ มีสิ่งจูงใจในการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน

รัฐและภาคเอกชน จะพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และจะจัดการพัฒนาให้อำนวยประโยชน์ทั้งในทางตรง และทางอ้อมโดยสม่ำเสมอตลอดไป ให้เกิดการประสานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานของรัฐกับ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่น รัฐจะจัดให้ มีแผนพัฒนาป่าไม้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผน พัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติโดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ด้วย การจัดการป่าไม้ตามหลักวิชาการ มีการปลูกทดแทนในพื้นที่ที่ถูกตัดพื้นที่

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้มีเป้าหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 การรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ 25 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ 15 มีการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ และลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

ตัวชี้วัด 1.1 สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ พื้นที่ปลูกและฟื้นฟูป่า

3. กฎหมายป่าไม้

กรมป่าไม้มีระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและใช้ประโยชน์ไม้ ที่เกี่ยวข้องกับการปลูก ตัดและใช้ประโยชน์ ได้มีการแก้ไข ปรับปรุง ระเบียบและกฎหมาย ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน กฎหมายที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

5

3.1 พระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช 2484 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) มีการควบคุมดูแลและอนุญาตใช้ประโยชน์ไม้ การนำไม้เคลื่อนที่ ตั้งโรงค้ำไม้แปรรูป ประดิษฐกรรมไม้มีไม้แปรรูปไว้ในครอบครอง การเก็บหาของป่าค้า

3.2 พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) เป็นการควบคุมการตัดไม้สักและยางนา กำหนดให้ขึ้นทะเบียนสวนป่า การทำตราประทับ การแจ้งตัด การจัดทำบัญชีไม้

3.3 พระราชบัญญัติเลื่อยยนต์ พ.ศ. 2545 เพื่อควบคุมดูแล การอนุญาตใช้เลื่อยโซ่ยนต์

3.4 พระราชบัญญัติ ป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๖ เมษายน ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การทำไม้และเคลื่อนย้ายไม้ของประชาชนเป็นได้โดยสะดวก เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมอุตสาหกรรมไม้และการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ ให้มีประสิทธิภาพ โดยสาระสำคัญ คือ

3.4.1 มาตรา ๔ ได้แก้ไขความในมาตรา 7 ของพรบ. ป่าไม้ 2484 ให้ไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวล กฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม

3.4.2 ด้านการรับรองไม้ ในมาตรา ๑๘ เกี่ยวกับการแจ้งและการออกหนังสือรับรอง แหล่งที่มาของไม้ ของเจ้าของไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ เพื่อแสดงว่าไม้ได้มาโดยชอบตามกฎหมาย และ การขอการขอและการออกหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้าหรือการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้มีการแก้ไขเป็น พรบ.สวนป่า 2558 การขึ้นทะเบียนสวนป่าเป็นไปโดยสมัครใจ มีไม้ที่ขึ้นทะเบียนได้ 58 ชนิด ซึ่งผู้ปลูกเมื่อนำไปขึ้นทะเบียน การตัดต้องมีการแจ้งตัดและทำตราประทับ ซึ่งจะมีเอกสารบัญชีไม้ควบคุม ที่ใช้ในการนำไม้เคลื่อนที่

4. ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-2564 กรมป่าไม้ มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ในนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ข้อ 2) นโยบายกลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติ คือ ข้อ (1) ปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสม ทันเหตุการณ์ มีบทลงโทษการกระทำผิดที่ชัดเจน และสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ข้อ (5) ลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และที่ดินของรัฐ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนในการปลูกป่า จัดการป่าชุมชน และปลูกป่าเศรษฐกิจ

ข้อ 5) แนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ระบุใน ข้อ 3.8 3.9 และ 3.10 ส่งเสริมการฟื้นฟูและการปลูกป่าในรูปแบบวนเกษตร สนับสนุนการปลูก ต้นไม้และการปลูกป่าอย่างจริงจังโดยเฉพาะในระดับครัวเรือนและชุมชนภายใต้แนวคิดและกลไก ส่งเสริมที่เหมาะสม เช่น ธนาкарต้นไม้อหรือการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ และ ให้มีการจัดทำแผนส่งเสริมการ ปลูกป่าของประเทศที่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. ระเบียบเกี่ยวกับการส่งออกไม้ไปต่างประเทศ

ไม้เป็นสินค้าควบคุมที่ต้องขออนุญาตส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ดำเนินการโดย กระทรวงพาณิชย์ ได้มีระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกไม้ ได้แก่

6

ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการส่งไม้และไม้แปรรูป ออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องกำหนดไม้ท่อน ไม้แปรรูป และสิ่งประดิษฐ์ของไม้บาง ประเภทเป็นสินค้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการนำผ่านราชอาณาจักร พ.ศ. 2556

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้ไม้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ.2555

การส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของกรมป่าไม้

การปลูกสวนป่าภาคเอกชนเริ่มปลูกอย่างจริงจังในปี 2537 กรมป่าไม้มีโครงการส่งเสริม ปลูกไม้เศรษฐกิจ สนับสนุนให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ โดยสนับสนุนเงินลงทุน 3,000 บาทต่อไร่ ภาคเอกชนสนใจเข้าร่วมโครงการ ปี 2537 ถึง 2543 จำนวน 79,502 ราย พื้นที่ 1,053,259.74 ไร่ (ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน, 2546) การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว มีการยกเลิก การปลูกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ การปลูกชนิดไม้ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดความรู้ในการปลูกจัดการสวนป่า ปลูกชิดเกินไป ไม่ตัดขยายระยะ การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้ เวลานาน ไม่มีรายได้ระหว่างรอดต้นไม้โต ขาดเงินทุน ราคาและการใช้ประโยชน์ไม้ตัดขยายระยะที่มี ขนาดเล็ก

บุญมี วัฒนากร (2548) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมไม้ที่มีต่อ การลงทุนปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจในจังหวัดชลบุรี พบว่าส่วนมากเป็นโรงงานเฟอร์นิเจอร์ และ โรงงานมีแนวโน้มใช้วัตถุดิบไม้มากขึ้น มีความเห็นว่ารัฐต้องเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนความรู้ในการปลูก สร้างสวนป่าและจัดหาพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกสวนป่าแก่ภาคเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามา ลงทุนปลูกสวนป่าเป็นวัตถุดิบ

สุรียกานต์ ชัยเนตร (2548) ได้สำรวจความคิดเห็นของเจ้าของสวนป่าไม้เศรษฐกิจที่มีต่อพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535 และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดตราด พบว่า ผู้ปลูกผู้ประกอบการเกี่ยวกับไม้เศรษฐกิจ ต้องการให้ พรบ.มีการกำหนดการจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ควรรับการยกเว้นค่าภาคหลวง บำรุงป่าในการทำไม้ รัฐควรสร้างแรงจูงใจให้สังคมใช้ไม้จากสวนป่ามากขึ้น ไม่เห็นด้วยกับการแปรรูปไม้ในสวนป่าที่ต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้

จรวย อินทร์จันทร์ (2544) ปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของกรมป่าไม้ ส่วนมากมีขนาดของที่ดินปลูกสวนป่า 5-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.9 และจรวยได้มีข้อเสนอแนะว่าโครงการปลูกป่าเป็นการลงทุนระยะยาวควรริเริ่มในกลุ่มมีรายได้ การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่เหมาะสม การสนับสนุนทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

ช่อทิพย์ อานันท์รัตนกุล (2542) ปัญหาในการปลูกสวนป่าภาคเอกชนไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย คือข้อบกพร่องกลไกระเบียบ วิธีปฏิบัติ และขนาดมาตรการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำหรับปัจจัยด้านขนาดพื้นที่สวนป่าอยู่ระหว่าง 2-10 ไร่ และพบว่าการถือครองที่ดินมีความ

สัมพันธ์ต่อขนาดของพื้นที่ปลูก ควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้โปร่งใส อำนวยความสะดวกให้ผู้ปลูกสวนป่าให้มากที่สุด

ประนอม สุขารมย์ (2549) การศึกษาความคาดหวังของราษฎรที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้เศรษฐกิจในอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ขนาดพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 40 ไร่ ปัจจัยที่สำคัญ คือ ขนาดถือครองที่ดินและเหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา รัฐควรเน้นการส่งเสริมผู้ที่มีการถือครองที่ดินมาก รัฐควรสร้างระบบจูงใจด้านเศรษฐกิจ

การส่งเสริมปลูกป่าเอกชน ควรแบ่งเขตการส่งเสริมปลูกสวนป่าให้เหมาะสมกับชนิดไม้ในแต่ละพื้นที่ เพื่อหลีกเลี่ยงการปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม และกำหนดสัดส่วนการใช้ประโยชน์ ที่ดินระหว่างพืชเกษตรกับต้นไม้ ขนาดของพื้นที่แบ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย รายใหญ่ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน คือมีการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการก่อนครบกำหนด 5 ปี เนื่องจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม การบำรุงดูแลรักษา การเปลี่ยนการถือครองที่ดิน ต้องการเงินสนับสนุน เกษตรกรไม่ตั้งใจปลูกอย่างแท้จริง และการปฏิบัติงานไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ การเร่งรัดดำเนินการในระยะแรก เกษตรกรไม่มีความมั่นใจในผลประโยชน์ที่จะได้รับทั้งด้านราคา และการตลาด จึงไม่มีการลงทุนอย่างแท้จริง ประสบปัญหาในระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนของผู้ประกอบการ มีปัญหาด้านเงินทุน มีการเปลี่ยนพื้นที่ไป ทำการเกษตร

อย่างอื่นแทน ปัญหาด้านราคาไม้ การตลาด และการใช้ประโยชน์ไม้ขนาดเล็ก การกำหนดนโยบายจากรัฐ และแผนการส่งเสริมที่ชัดเจน (อรุณี ภู์สุดแสง 2545)

การรวมกลุ่มทางป่าไม้

ที่ผ่านมากรมป่าไม้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ปลูกสวนป่า จัดตั้งเป็นองค์กรทางป่าไม้ ได้แก่ สหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน สหกรณ์ผลิตภัณฑ์ไม้ สหกรณ์บริการ และวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 เพื่อระดมความคิด ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ บริหารจัดการไม้ที่ได้จากสวนป่า ตั้งแต่การปลูก จัดการผลผลิตและใช้ประโยชน์ไม้จากสวนป่า ทำผลิตภัณฑ์ไม้ มีการนำไม้จากสวนป่าของสมาชิก มาทำผลิตภัณฑ์จำหน่าย เพื่อเพิ่มมูลค่าไม้และสร้างรายได้ให้คนในชุมชน ในปัจจุบันสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน มีการจัดตั้งจำนวน 36 สหกรณ์ทั่วประเทศ

การจัดตั้งกลุ่มมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อรวมกันซื้อ รวมกันขาย การดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับไม้ บริหารจัดการผลผลิตไม้ของชุมชน ให้สามารถประกอบอาชีพทางด้าน การปลูกและผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ได้อย่างมั่นคง
2. พัฒนาการปลูกและการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการสวนป่าและผลผลิตไม้อย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ไขปัญหาด้านการปลูก
3. ใช้ประโยชน์ไม้ให้มีประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มไม้ของสมาชิก โดยการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ไม้
4. ให้สามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับสวนป่าและผลิตภัณฑ์ไม้ได้ เป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้ครอบครัว ลดความเสี่ยงในการลงทุน

สหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยเหลือสามารถสมาชิกได้ มีการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิก ผลผลิตไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ ช่วยเหลือทั้งความรู้ ข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งตลาด มีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นความต้องการของตลาด จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มและองค์กรทางป่าไม้ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก พัฒนาการปลูกสวนป่าของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

ระบบสหกรณ์กับการตลาดไม้ การรวมกลุ่มผู้ปลูกสวนป่า จะช่วยส่งเสริมด้านการตลาดให้ผู้ปลูกสวนป่า โดยรวมกันซื้อรวมกันขาย สหกรณ์สวนป่าจะเป็นผู้ประสานงานด้านการตลาด หรือผู้จำหน่าย สนับสนุนการตลาด ดังนี้

1. เป็นตัวแทนของผู้ปลูกสวนป่าในการรวบรวมวัตถุดิบไม้ เพื่อให้มีแหล่งซื้อขายไม้ก่อนหรือผลิตภัณฑ์ไม้ที่สะดวกในการรวมกันซื้อ รวมกันขาย
2. สร้างกลไกทางราคาให้เหมาะสมและพอใจทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค
3. ลงทุนด้านอุตสาหกรรมไม้ โรงงานประดิษฐ์กรรมไม้ โดยใช้วัตถุดิบจากสมาชิกในการผลิตไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้ เพื่อขายในประเทศและต่างประเทศ
4. สำรวจและวิจัยด้านการตลาดไม้ประเทศและต่างประเทศ จัดจำหน่ายไม้และส่งเสริมด้านการตลาด
5. การบริการด้านการตลาดไม้ เพื่อลดต้นทุน ได้แก่ การตัดหรือทำไม้ ออก การขนส่ง การแปรรูป การรักษาคุณภาพเนื้อไม้

อรุณี ภูสุดแสง และคณะ (2560) ศึกษาการจัดการผลผลิตและใช้ประโยชน์ไม้จากสวนป่าของสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชนและวิสาหกิจชุมชน การรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มทางด้านป่าไม้ ได้แก่ กลุ่มสหกรณ์ผลิตภัณฑ์ไม้ กลุ่มสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน กลุ่มสหกรณ์บริการ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชนิดไม้ที่ปลูกและใช้ประโยชน์ ส่วนมากเป็นไม้สัก จามจรี ไม้ และไม้จากสวนผลไม้ ได้แก่ มะม่วง ขนุน กระจิน ขี้เหล็ก กระจ้อน มะขาม ลำไย สำหรับไม้ชนิดอื่น ๆ ได้แก่ ยูคาลิปตัส กระจิน ณรงค์ ประดู่ แดง และเต็ง อายุของไม้ที่ใช้ ไม้สักอายุประมาณ 15 ปีขึ้นไป สวนผลไม้ อายุ 10-15 ปี จามจรี อายุประมาณ 20 ปี ปัจจุบันประสบปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบไม้สัก มีราคาสูงขึ้นมาก ไม้สักขนาดเล็กราคาตั้งแต่ 3,500 - 6,000 บาทต่อลูกบาศก์เมตร ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ผลิต ได้แก่ ประตู หน้าต่าง เฟอร์นิเจอร์ ของที่ระลึก เป็นต้น ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ ขึ้นกับผู้นำ การจัดให้มีการประชุมหารือ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การจัดทำบัญชี การตลาด ศูนย์การผลิตและจำหน่ายสินค้าไม้ การแบ่งปันและหาวัตถุดิบให้สมาชิก การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ ความต้องการของสมาชิก ได้แก่ การพัฒนาฝีมือแรงงาน ข้อมูลความรู้ เครื่องมือ แหล่งเงินทุนหมุนเวียน การจัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ไม้ การแก้ไขกฎหมายที่สนับสนุน การปลูกและใช้ประโยชน์ไม้ เป็นต้น การทดสอบการทำผลิตภัณฑ์ พบว่า ยังขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สมาชิกส่วนมากทำผลิตภัณฑ์แบบเดิม ๆ ที่เคยทำ การตลาดส่วนมากขายในท้องถิ่น ขาดการพัฒนาความรู้และการทำการตลาดในระบบออนไลน์

สำหรับวิสาหกิจชุมชน เป็นการจัดตั้งตามแนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพึ่งตนเอง การจัดการ "ทุนของชุมชน" ซึ่งรวมถึงทรัพยากร ผลิตผล ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม

หลักการวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร,2005) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

นายชัยรัตน์ แสงปาน (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชนลพบุรี จำกัด จังหวัดลพบุรี จากกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกจำนวน 227 ราย พบว่า มีผู้เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 56 ราย ไม่เป็น จำนวน 171 ราย ผู้เป็นสมาชิก มีขนาดพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 41.55 ไร่ต่อราย ผู้ไม่เป็นสมาชิกขนาดพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 24.45 ไร่ต่อราย ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ ไร่ได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์

นายเรืองเวทย์ เหล่าป่าเป้า (2548) ศึกษาผู้ปลูกป่าจังหวัดนครสวรรค์ที่เข้าร่วมโครงการไม้เศรษฐกิจของกรมป่าไม้ จำนวน 309 ราย พบว่า ส่วนมากไม่ได้เป็นสมาชิก มีพื้นที่ปลูกสวนป่าเฉลี่ย 17.15 ไร่ ขาดประสบการณ์ในการปลูกป่า มีความคาดหวังจากสหกรณ์สวนป่าในระดับสูง

สวัสดิ์ รัชฎาภรณ์พงษ์ (2543) ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของเกษตรกรในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ชนิดไม้ที่ปลูกมากที่สุด คือไม้สัก ร้อยละ 98.5 ส่วนใหญ่ปลูกระยะ 2x4 เมตร โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม คือ จำนวนแปลงที่ถือครอง เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่รัฐ และเสนอแนะในการทำวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม้เศรษฐกิจ

พงศ์พันธุ์ เขียรศิริ (2533) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันของกลุ่มเกษตรกร จะต้องวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลหรือมีอิทธิพล เป็นกิจกรรมทางสังคมที่ก่อรูปมาจากอิทธิพลของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและแนวคิด

วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ(2553) การศึกษารูปแบบตัวชี้วัดการจัดการชุมชนเข้มแข็งในระดับชุมชน พบว่า รูปแบบตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ การผลิตและการบริโภคในชุมชน กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจของชุมชน 2) ด้านสังคมและองค์กรชุมชน มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ การจัดการและการบริหารองค์กรชุมชน ความสัมพันธ์ภายในองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน 3) ด้านวัฒนธรรมและการเรียนรู้ มีตัวชี้วัดร่วม 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ การอนุรักษ์และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน การจัดการตนเองทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัด 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สันติ สุขสะอาด (2545ก) กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจป่าไม้ภาคเอกชน ว่าพ่อค้าคนกลางมีบทบาทสำคัญในการซื้อไม้จากเกษตรกรปลูกป่า เพราะผู้ปลูกป่าในประเทศไทยส่วนมากมีพื้นที่ปลูกป่าน้อยและไม่ค่อยมีการรวมกลุ่มในรูปของสหกรณ์ผู้ปลูกป่า

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน WHO/UNICEF (1987) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมคือ การที่กลุ่มของประชาชนก่อให้เกิดการรวมตัวที่สามารถกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีความรับผิดชอบในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่ม World Health Organization (1981) ได้เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ การร่วมแรง มีเหตุผล 2 ประการ คือ การมองเห็นว่าตนจะได้ผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องของการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ และการที่ได้รับชักชวนจากเพื่อนให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ กฎระเบียบ แบบแผน และลักษณะการทำงาน ทำให้ประชาชนบางส่วนไม่เห็นช่องทางที่จะเข้ามีส่วนร่วมได้ ดังนั้น พื้นฐานด้านโครงสร้างของ ช่องทางจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

2.1 เปิดโอกาสให้ทุก ๆ คน ในกลุ่ม ในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ทั้งที่เป็นการเข้าร่วมในรูปของตัวแทนหรือเข้าร่วมโดยตรงก็ได้

2.2 มีเวลากำหนดที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะของกิจกรรมที่จะทำให้ชัดเจน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม กิจกรรมการมีส่วนร่วมที่ผ่าน มาแม้จะเป็นการเห็นด้วยในโอกาสเข้าร่วมของประชาชน แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรมได้ เพราะต้องขึ้นอยู่กับกำหนัดและการจัดสรรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจุดนี้เองเป็นเงื่อนไขที่ไม่อาจก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1. ประเทศไทยมีศักยภาพทั้งด้านภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และองค์ความรู้ในการพัฒนาการปลูกสวนป่าให้สามารถสร้างผลผลิตที่ยั่งยืน มั่นคงสร้างรายได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. ป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ การปลูกและใช้ไม้จะเป็นประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อม

3. การปลูกสวนป่าเอกชนเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของประเทศ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายในด้านต่าง ๆ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ เศรษฐกิจของประเทศ ความยั่งยืน และเป็นไปตามความตกลงในระดับเวทีโลกในการจัดการอย่างยั่งยืนและการลดก๊าซเรือนกระจก

แผนภาพที่ 2-1 ความสำเร็จการปลูกไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน

ตัวแปรและนิยามตัวแปรปฏิบัติการ

ตัวแปรต้น ผลผลิต ตลาดและอุตสาหกรรม กลไกสนับสนุน การรวมกลุ่ม การส่งเสริมของภาครัฐ

ตัวแปรตาม ความสำเร็จการปลูกไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน

สรุป

นโยบายป่าไม้แห่งชาติมีเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ และเพื่อการเศรษฐกิจ กรมป่าไม้จึงจัดให้มีการรวมกลุ่มทางป่าไม้ โดยเป็นการรวมกลุ่มของผู้ปลูกสวนป่า จัดตั้งเป็นองค์กรทางป่าไม้ต่างๆ เพื่อระดมความคิด พัฒนา บริหารจัดการป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน

บทที่ 3

สถานการณ์การปลูกสวนป่า

พื้นที่ป่าไม้

1. พื้นที่ป่าธรรมชาติ

ปี พ.ศ. 2504 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ 171 ล้านไร่ ประมาณ 53.33 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศ และในปี พ.ศ. 2516 มีพื้นที่เหลือร้อยละ 43.21 ปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ 102,156,350 ไร่ หรือร้อยละ 31.58 ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้ 2560) พื้นที่ป่าไม้ลดลงเนื่องจากการบุกรุกทำลายป่า ประชาชนเพิ่มมากขึ้น มีการขยายพื้นที่ทางการเกษตร การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ นโยบายด้านการเมือง การหาเสียง ด้านจัดที่ดิน ส่งผลให้พื้นที่ป่าลดลงอย่างต่อเนื่อง ปี 2532 มีการยกเลิกป่าสัมปทาน ไม่มีการอนุญาตตัดไม้ในป่าธรรมชาติ การรักษาและฟื้นฟูป่าเป็นการอนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

กรมป่าไม้มีการฟื้นฟูป่าธรรมชาติที่เสื่อมโทรม และไม่มีจัดการด้านการตัดมาใช้ประโยชน์ กรมป่าไม้รายงานพื้นที่ฟื้นฟูโดยกรมป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในปี 2552-2560 มีพื้นที่ 800,282 ไร่ เนื่องจากงบประมาณมีการจำกัด ทำให้ยังมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมที่ยังต้องการฟื้นฟู ซึ่งหากมีการนำพื้นที่ส่วนนี้มาใช้ในการปลูกสวนป่าเศรษฐกิจโดยให้ภาคเอกชน เข้าดำเนินการ ก็จะเป็นการสร้างอาชีพรายได้ และเพิ่มพื้นที่ป่า สามารถแก้ไขปัญหาทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ จะทำให้การเพิ่มพื้นที่สีเขียวของประเทศบรรลุผลตามเป้าหมาย

2. พื้นที่ป่ากรรมสิทธิ์ของภาคเอกชน

ในอดีตการปลูกสวนป่าในประเทศไทย ส่วนมากดำเนินการโดยภาครัฐ การปลูกเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมและเพิ่มพื้นที่ป่า ไม่มีการตัดฟันไม้ การปิดป่าสัมปทาน ทำให้ประเทศขาดแคลนไม้ใช้สอยและเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม ต้องนำเข้าไม้จากต่างประเทศ ภาครัฐต้องการเพิ่มพื้นที่ป่าตามเป้าหมายป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ 15 และแก้ไขปัญหาการขาดแคลนไม้ กรมป่าไม้ ได้ดำเนินงานส่งเสริมการปลูกสวนป่าเอกชน โดยได้มีแผนงานและโครงการต่าง ๆ สร้างแรงจูงใจ สนับสนุนให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ กรมป่าไม้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าจริงจังกในปี 2537 ตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ สนับสนุนปัจจัยการผลิต กล้าไม้ ปุ๋ย เงินทุน มีผู้สนใจปลูกสวนป่าเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการสนับสนุนของภาครัฐ และกระแสความต้องการใช้ไม้ ระยะแรกในการส่งเสริมมีการยกเลิกพื้นที่ปลูกเป็นจำนวนการ

โดยในระหว่างปี 2537- 2543 มีเอกชนปลูกสวนป่ากว่า 2 ล้านไร่ และยกเลิกพื้นที่ปลูกกว่า 1 ล้านไร่ เพื่อเปลี่ยนไปทำการเกษตร

ปี 2560 กรมป่าไม้รายงานพื้นที่ส่งเสริม ภายใต้โครงการของกรมป่าไม้ มีพื้นที่ 406,546 ไร่ ชนิดไม้ที่ภาคเอกชนนิยมปลูก คือ ยูคาลิปตัสและสัก ปี 2560 กรมส่งเสริมการเกษตรรายงานข้อมูล

13

พื้นที่การปลูกสักและยูคาลิปตัส ดังนี้

ยูคาลิปตัสมีพื้นที่ปลูก 794,064 ไร่ จำนวนผู้ปลูก 102,898 ราย พื้นที่ปลูก 51 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี 104,671 ไร่ อุตรธานี 66,106 ไร่ สกลนคร 62,973 ไร่ สระแก้ว 57,594 ไร่ สุรินทร์ 56,087 ไร่ กาญจนบุรี 43,228 ไร่ นครพนม 37,380 ไร่ กำแพงเพชร 36,624 ไร่ ขอนแก่น 35,677 ไร่

สัก พื้นที่ปลูก 33,456 ไร่ จำนวนผู้ปลูก 4,529 ราย 31 จังหวัด พื้นที่ส่วนมากปลูกใน จังหวัดน่าน แพร่ มุกดาหาร และเพชรบูรณ์

การดำเนินงานปลูกสวนป่าภาคเอกชนที่ผ่านมา

การปลูกสวนป่าภาคเอกชนปัจจุบันมีผลผลิตไม้ออกสู่ตลาดแล้ว ชนิดไม้ที่นิยมปลูกได้แก่ สัก สะเดา ประดู่ป่า พะยูง มะค่าโมง ยูคาลิปตัส และแดง เป็นต้น การปลูกสวนป่าที่ผ่านมาของ เกษตรกรประสบปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการ ดังนี้

1. ขาดแคลนเงินทุน เนื่องจากการปลูกสวนป่า ต้องใช้ระยะเวลาานานกว่าพืชเกษตรในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมาใช้
2. การเติบโตไม่ดี ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม
3. ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปลูกและจัดการสวนป่า ปลูกระยะชิดมากเกินไป ไม่ตัดขยายระยะ การริดกิ่ง
4. ประสบปัญหาราคาและการใช้ประโยชน์ไม้ขนาดเล็กจากการตัดขยายระยะไม้
5. ประสบปัญหาด้านตลาดไม้ การถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
6. การส่งเสริมปลูกกระจายห่างกันและเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก ทำให้ยากต่อการรวบรวมผลผลิต และขนส่ง ส่วนมากพื้นที่ปลูกมีขนาด 2- 40 ไร่
7. ผู้ปลูกต้องการเงินสนับสนุน ไม่มีความต้องการปลูกอย่างจริงจัง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจที่มีศักยภาพและไม้ รวมทั้งพืชสมุนไพรระบบวนเกษตรอย่างมีส่วนร่วมจังหวัดแพร่ ของ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ พบว่า ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการและมีพื้นที่ มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย ขาดความเข้าใจและสับสนกฎหมายเกี่ยวกับการปลูกไม้สัก ระหว่าง 1) ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) 2) สำหรับ

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) พรบ.ทั้งสอง พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความสับสน และไม่มีความเข้าใจใน พรบ.ทั้งสองฉบับ เข้าใจว่าไม้สัก ไม่สามารถปลูกที่ใดได้แม้เป็นที่ดินกรรมสิทธิ์

ตลาดไม้ในไทยโดยรวม ความสำคัญของ HS-Code การส่งออก และการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ

1. ตลาดไม้ในไทยโดยรวม

ความหมายของตลาดสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การรวมตัวกันของผู้ซื้อและ

14

ผู้ขายปลูกได้แก่ที่มาทำการค้าสินค้าโดยเฉพาะ (สันติ สุขสอาด, 2547) ไม้สักเป็นไม้ที่มีสีและลวดลายสวยงาม เนื้อไม้เลื่อยไสกบตบแต่งง่าย ยึดหดตัวน้อย ไม้ฉีกหรือแตกง่าย ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพลมฟ้าอากาศ ที่สำคัญปลวกและมอดไม่ทำลาย จึงเป็นที่นิยมของตลาดทำให้ราคาสูงนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมต่อเรือ สร้างบ้านเรือน ประตูหน้าต่าง เฟอร์นิเจอร์ เครื่องแกะสลัก ไม้บางและไม้อัด (วิไลลักษณ์ ไทยอุตสาห์ และคณะ, 2528; วิรัช, 2535; โชคชัย, 2536) ไม้สักได้รับความนิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ การตลาดเป็นกิจกรรมของธุรกิจที่มีขึ้นเพื่อกระตุ้นให้มีการจำหน่ายสินค้าหรือบริการไปสู่ลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ลูกค้าและธุรกิจได้รับความพอใจร่วมกัน การดำเนินงานด้านธุรกิจ ประกอบด้วยผู้ปลูกสวนป่า ผู้ซื้อขายไม้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม้ ผู้บริโภคหรือผู้ใช้ไม้

ปัจจุบันสวนป่าภาคเอกชนมีผลผลิตไม้ออกจากสวนป่าแล้ว จากปัญหาไม้จากป่าธรรมชาติลดน้อยลงและราคาสูงขึ้น ทำให้มีการใช้ไม้จากสวนป่าเป็นวัตถุดิบเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีราคาถูกกว่า และไม้จากสวนป่าเริ่มมีอายุมากขึ้นสามารถใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ราคาไม้ ขึ้นกับขนาดอายุ และคุณภาพไม้ ผลผลิตไม้ส่วนมากเป็น ไม้สักและยูคาลิปตัส โดยยูคาลิปตัสส่วนมากใช้ในการทำเยื่อและชิ้นไม้สับ เพื่อการส่งออกและใช้ในประเทศ โดยเฉพาะไม้ทองถิ่น ได้แก่ ไม้สัก ในท้องถิ่นนิยมใช้ในการซ่อมแซม สร้างบ้านเรือน ทำวงกบ ประตูหน้าต่าง การตกแต่งภายใน ไม้ประสาน (Finger joint) และเฟอร์นิเจอร์

ปัญหาด้านตลาดไม้

1. เนื่องจากแปลงปลูกสวนป่าของผู้ปลูกจะอยู่ห่างกัน เป็นพื้นที่ขนาดเล็ก กระจายอยู่ทั่วไปในประเทศ ทำให้การจัดการวัตถุดิบทำได้ยาก การซื้อขายไม้จากพ่อค้าคนกลาง ทำให้ได้ราคาที่ต่ำกว่าความจริงมาก การตัดไม้ต้องใช้แรงงานการขนไม้ การบรรทุกไม้

2. ไม้ตัดขยายระยะมีขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ โดยไม้สักตัดขยายระยะ ที่อายุ 7-13 ปี มีขนาดเส้นรอบวงประมาณ 35-50 เซนติเมตร ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง

3. ผลผลิตไม้จากการปลูกสวนป่า ยังไม่ได้ขนาดและคุณภาพตามความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม้ บางประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้อัด ไม้บาง อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน อุตสาหกรรมของเด็กเล่น

2. ความสำคัญของ HS Code

HS CODE (Harmonized System) หรือ พิกัดศุลกากร เป็นระบบการจำแนกประเภทและระบุชนิดสินค้าด้วยรหัสตัวเลข 6 หลัก สำหรับแจ้งภาษีอากร ซึ่งประกาศใช้โดย องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) เกิดจากความร่วมมือกันของสมาชิกกว่า 176 ประเทศ และประเทศไทยได้เข้าร่วม เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 และระบบนี้ได้รับการยอมรับจากองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) จึงได้นำมาใช้เป็นสากลทางการค้าระหว่างประเทศ

เนื่องจากแต่ละประเทศมีสินค้าที่หลากหลายเพราะแต่ละประเทศอาจมีวัตถุดิบไม่เหมือนกัน และมีชื่อเรียกแตกต่างกัน จึงต้องมีอะไรสักอย่างที่กำหนดให้เข้าใจตรงกันในระดับสากลเกี่ยวกับประเภทและชนิดสินค้านั้น จึงมีการรวมกลุ่มแล้วกำหนดเกณฑ์ให้เข้าใจตรงกัน จึงประกาศใช้ระบบ HS CODE นั้นเอง

15

HS CODE ใช้ในการกำหนดอัตราภาษีทั้งขาเข้า และขาออก แต่ในประเทศไทยส่วนใหญ่ขาออกไม่ค่อยเสียภาษี ส่วนมากจึงใช้ในภาษีขาเข้ามากกว่า หากมีการกำหนด HS Code ถูกต้อง เราสามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร หรือการใช้ฟอร์มลดหย่อนภาษี FTA ต่าง ๆ ได้อย่างแน่นอน เมื่อเราทราบอัตราภาษีอากรที่ชัดเจน จะนำมาคำนวณต้นทุนได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ

ข้อมูลที่ได้จากแหล่งฐานข้อมูลจากกรมศุลกากร กรมป่าไม้ และกระทรวงพาณิชย์ได้มีการแสดงผลที่แตกต่างกัน แต่ความสมบูรณ์ของข้อมูลการนำเข้าตาม HS Code ได้มีการแสดงในรูปแบบที่หลากหลาย ดังที่กล่าวถึงในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ในเบื้องต้นจะขอกล่าวถึงข้อมูลความหมายของ HS Code กรมศุลกากรได้มีการกำหนดระบบรหัสฮาร์โมนิซ์ (HS Code) ของประเทศภาคีผู้นำเข้า และรายละเอียดของรหัสที่เกี่ยวข้องกับไม้ โดยมีการนิยามขอบเขตในการควบคุม ดังนี้

“ไม้” หมายความว่า ไม้และไม้แปรรูปตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ แต่ไม่หมายความรวมถึงหวาย ไม้ไผ่และไม้รวกทุกชนิด ปาล์ม รากไม้ เถาไม้ ไม้วีเนียร์ ฟันตู้ไม้ ไม้เสียบหรือเศษไม้ไม่ว่าจะเกาะหรือติดรวมกันเป็นท่อน ก้อน เพลเลต หรือลักษณะที่คล้ายกันหรือไม่ก็ตาม และไม้ที่ได้จัดทำเป็นของสำเร็จรูปซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำไปแปรรูปเป็นอย่างอื่น

ตารางที่ 3-1 นิยามของไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้ ตาม HS Code
ที่ใช้ทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ

HS CODE	ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้
4401	ไม้พิน เป็นท่อน คูน กิ่ง มัด หรือมีลักษณะที่คล้ายกัน ไม้เป็นชิ้น หรือสะเก็ด รวมทั้งชิ้น เลื่อย เศษไม้ และของที่ใช้ไม้ได้ทำด้วยไม้ จะเกาะหรือติดรวมกัน เป็นท่อน ก้อน เป็น เพลเลตหรือลักษณะที่คล้ายกันหรือไม่ก็ตาม
4402	ถ่านไม้ (รวมถึงถ่านที่ทำจากเปลือกแข็งหรือนัท) จะเกาะหรือติดรวมกันหรือไม่ก็ตาม
4403	ไม้ที่ยังไม่แปรรูป จะถูกเปลือกหรือกระพ้อออกแล้ว หรือทำเป็นสี่เหลี่ยมอย่างหยาบๆ หรือไม่ก็ตาม
4404	ไม้รััดถึง ไม้ซีก รวมทั้งไม้เสาเข็ม ไม้เสารั้วและไม้เสาหลักที่เสียมปลาย แต่ไม่ได้เลื่อย ตามยาว ไม้ท่อนเล็กที่ตกแต่งอย่างหยาบๆ แต่ยังไม่กลึงไม้ตัด หรือยังไม่ทำอย่างอื่น เหมาะสำหรับผลิตไม้เท้า ร่ม ด้ามเครื่องมือ หรือผลิตของที่คล้ายกัน ชิบวูดและของที่ คล้ายกัน
4405	ฝอยไม้และผงไม้
4406	ไม้หมอนรถไฟหรือรถราง
4407	ไม้ที่เลื่อยตามยาว ผานหรือลอก จะไส ขัดหรือต่อปลาย หรือไม่ก็ตาม มีความหนา เกิน 6 มิลลิเมตร ไม้จำพวกสน

16

ตารางที่ 3-1 นิยามของไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้ ตาม HS Code
ที่ใช้ทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ (ต่อ)

HS CODE	ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้
4408	แผ่นไม้สำหรับไม้วีเนียร์ (รวมถึงแผ่นไม้ที่ได้จากการผานลามิเนตเด็ควูด) แผ่นไม้สำหรับ ไม้อัดพลาญวูด หรือแผ่นไม้สำหรับทำลามิเนตเด็ควูดที่คล้ายกันอื่น ๆ และไม้อื่น ๆ ที่ เลื่อยตามยาว ผานหรือลอก จะไส ขัด ต่อริมหรือต่อปลายหรือไม่ก็ตาม ที่มีความหนาไม่ เกิน 6 มิลลิเมตร
4409	ไม้ (รวมถึงแถบไม้และไม้ลวดลายสำหรับปูพื้นแบบปาร์เกต์ ยังไม่ประกอบเข้าด้วยกัน) ที่มีขอบ ปลายหรือหน้าไม้ ทำเป็นรูปทรงอย่างต่อเนื่อง (ทำเป็นลึน ร่อง บังใบ มุม เฉลียง ขัดต่อรูปตัววี คิ้ว กรอบ ทำให้มนหรือลักษณะที่คล้ายกัน) จะไส ขัด หรือต่อ ปลายหรือไม่ก็ตาม

4410	แผ่นขึ้นไม้อัด (พาร์เคิลบอร์ด) และแผ่นไม้ที่คล้ายกัน (เช่น แผ่นขึ้นไม้อัดเรียงแถวและแผ่นขึ้นไม้อัด) ทำด้วยไม้หรือวัสดุอื่น ๆ จำพวกไม้จะเกาะหรือติดรวมกันด้วยเรซินหรือสารยึดอื่น ๆ ที่เป็นอินทรีย์วัตถุหรือไม้ก็ตาม -แผ่นขึ้นไม้อัดเรียงแถวและแผ่นขึ้นไม้อัดทำด้วยไม้
4411	ไฟเบอร์บอร์ดที่ทำด้วยไม้หรือวัสดุอื่น ๆ จำพวกไม้ จะยึดติดกันด้วยเรซินหรือสารอินทรีย์อื่น ๆ หรือไม้ก็ตาม -ไฟเบอร์บอร์ดที่มีความหนาแน่นเกิน 0.8 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร
4412	ไม้อัดปลายวูด ไม้อัดวีเนียร์และลามิเนตที่คล้ายกัน -ไม้อัดปลายวูดประกอบด้วยแผ่นไม้ล้วนๆ แต่ละชั้น มีความหนาไม่เกิน 6 มิลลิเมตร
4413	ไม้เพิ่มความแน่น ที่เป็นก้อนเหลี่ยม แผ่น แฉกหรือเป็นรูปทรงโพรไฟล์
4414	กรอบไม้สำหรับรูปวาด รูปถ่าย กระจกเงาหรือสำหรับของที่คล้ายกัน
4415	หีบ กล่อง หีบโปรง ถึงทรงกระบอก และบรรจุภัณฑ์ที่คล้ายกัน ทำด้วยไม้แกนมันววนสายเคเบิลทำด้วยไม้ พัลเลต บ็อกซ์พัลเลต และแผ่นอย่างอื่น ที่ใช้ขนย้ายของทำด้วยไม้ รวมทั้งพัลเลตคอลลาร์ทำด้วยไม้
4416	ถังไม้แบบคาสก์ บาร์เรล แวต ทับ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ของช่างทำถังไม้ และส่วนประกอบของของดังกล่าวทำด้วยไม้ รวมถึงไม้ทำถัง
4417	เครื่องมือ ตัวเครื่องมือ ด้ามเครื่องมือ ตัวและด้ามของไม้กวาดหรือแปรง หุ่นทำรองเท้า และหุ่นอัดรองเท้าทำด้วยไม้
4418	เครื่องประกอบอาคารทำด้วยไม้ และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้าง รวมถึงแผงไม้ เซลลูลาร์ แผงไม้ปาร์เกต์ ที่ประกอบด้วย กระเบื้องไม้ แบบซิงเกิลและแบบเชก
4419	เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารและเครื่องใช้ในครัวทำด้วยไม้

ตารางที่ 3-1 นิยามของไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้ ตาม HS Code
ที่ใช้ทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ (ต่อ)

HS CODE	ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้
4420	ไม้ที่ฝังหรือประดับด้วยมุก ด้วยงาช้างหรือวัสดุอื่น ๆ หีบและกล่องสำหรับเครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณหรือของมีคม และของที่คล้ายกัน ทำด้วยไม้ รูปแกะสลัก เครื่องประดับอื่น ๆ ทำด้วยไม้ รวมทั้งเฟอร์นิเจอร์ทำด้วยไม้ที่ไม่ได้จัดเข้าตอนที่ 94

4421	ของอื่น ๆ ทำด้วยไม้
------	---------------------

ที่มา : กรมศุลกากร, ออนไลน์, 2562

3. การส่งออกไม้

ความหมายของตลาดสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การรวมตัวกันของผู้ซื้อและประเทศไทยมีการนำไม้ท่อนและไม้แปรรูปมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นผลิตภัณฑ์ไม้และส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ประเทศไทยส่งไม้สักไปจำหน่ายในประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง จีน สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สเปน เนเธอร์แลนด์ เวียดนาม สหราชอาณาจักร โปรตุเกส เยอรมัน อิตาลี มาเลเซีย ใต้หวัน แคนาดา เบลเยียม สวีเดน ซึ่งตลาดหลักที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในแถบยุโรป ชนิดและตลาดส่งออกไม้แปรรูปที่สำคัญ ได้แก่

1. ไม้แปรรูปกระดาน และไม้ดาดฟ้า (Boards) ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป
2. ไม้แปรรูปตับ (Planks) ได้แก่ ประเทศใต้หวัน ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์
3. ไม้วีเนียร์ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ยุโรป ฮองกง ใต้หวัน สิงคโปร์ และญี่ปุ่น

ปี	สักวีเนียร์ (Teak Veneer) HS-Code 4408.9000.001		ไม้แถบ และ ไม้ปาร์เก้ HS-Code 4409.2900.001-2		ไม้สักดาดฟ้าเรือ (Teak Desk) HS-Code 4407.2969.004		รวมมูลค่า (บาท)
	มูลค่า (บาท)	ประเทศ ส่งออก	มูลค่า (บาท)	ประเทศ ส่งออก	มูลค่า (บาท)	ประเทศ ส่งออก	
2550	192,776,057		447,342,034		171,640,286		811,758,377
2551	118,500,665	เดนมาร์ค, มาเลเซีย, เนเธอร์แลนด์	364,690,770	ญี่ปุ่น, สหรัฐอเมริกา, เบลเยียม, เยอรมนี, อังกฤษ,	9,848,583	สหรัฐอเมริกา, อิตาลี, อังกฤษ	493,040,018
2552	54,804,573	, เบลเยียม, ฝรั่งเศส, ตุรกี, เยอรมนี	177,685,520	แคนาดา, เดนมาร์ค, เนเธอร์แลนด์, อิตาลี, สวีเดน, ฯลฯ	7,753,440	, เนเธอร์แลนด์, เดนมาร์ค, เยอรมนี	240,243,533
2553	55,772,168		208,937,954		8,794,568		273,504,690
2554	44,380,907		118,801,559		8,903,696		172,086,162

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์, ออนไลน์, 2562 เข้าถึงได้จาก

http://www.moc.go.th/index.php/moc-news-center-eng/item/42-510-co8-_c787478-copy-copy-copy.html

ระเบียบและหลักเกณฑ์การส่งออกไม้และไม้แปรรูปตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ต้องขออนุญาตส่งออก โดยจะอนุญาตให้ส่งออกเฉพาะ ไม้ยางพารา ไม้สน ไม้ที่ทำออกจากสวนป่า รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-1 และรหัส HS กำหนดรายการที่เกี่ยวกับไม้ ซึ่งเป็นรหัสที่ใช้กันโดยทั่วไป รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-2 ซึ่งแสดงข้อมูลของ HS code ทั่วไปรวมทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชนิดและปริมาณของไม้นำเข้า ได้มีการศึกษาจากหลายแหล่งที่มาคือ ฐานข้อมูลจากกรมศุลกากร กรมป่าไม้ TEFSO และเอกสารอ้างอิงในส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ พระราชบัญญัติศุลกากร จากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งดังกล่าว ซึ่งมีข้อมูลสถิติแสดงในปี พ.ศ.2560 เป็นข้อมูลล่าสุดที่ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ในรายงานฉบับนี้ เนื่องจากเป็นชุดที่มีความสมบูรณ์และมีข้อมูลที่ทันสมัยที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลดังกล่าว

ตารางที่ 3-3 ระเบียบและหลักเกณฑ์การส่งออกในแต่ละประเภทของไม้

ประเภทของไม้	ปริมาณในการอนุญาต	กระบวนการขออนุญาต
ไม้อย่างพารา	อนุญาตให้ส่งออกโดยไม่จำกัดปริมาณ	โดยยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตส่งออก พร้อมแสดงสำเนาบัญชีราคาสินค้า หรือใบเสนอราคาสินค้าล่วงหน้า หรือหลักฐานทางการค้าอื่นใดที่แสดงรายละเอียดการซื้อขายสินค้าดังกล่าว
ไม้สน	อนุญาตให้ส่งออกตามปริมาณที่กำหนดในหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ หรือ ผู้ซึ่งกรมป่าไม้ ม อ บ ห ม า ย	โดยให้ยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตส่งออก พร้อมแสดงสำเนาบัญชีราคาสินค้าหรือใบเสนอราคาสินค้าล่วงหน้า หรือหลักฐานทางการค้าอื่นใดที่แสดงรายละเอียดการซื้อขายสินค้านี้ และหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ หรือผู้ซึ่งกรมป่าไม้มอบหมายว่าเป็นไม้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์กรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (1) ไม้สนที่ตัดออกจากป่าในบริเวณที่หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจจำเป็นต้องใช้พื้นที่ป่าในบริเวณนั้น เพื่อประโยชน์ของหน่วยงานนั้น ๆ (2) ไม้สนที่ตัดออกจากเขตสงวนป่าของกรมป่าไม้ (3) ไม้สนประติพัทธ์ที่ตัดจากสวนไม้สนประติพัทธ์ที่ปลูกในที่ดินกรรมสิทธิ์
ไม้ที่ทำออกจากสวนป่า	อนุญาตให้ส่งออกตามปริมาณที่กำหนดในหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้หรือผู้ซึ่งกรมป่าไม้มอบหมาย	ให้ยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตส่งออก พร้อมแสดงสำเนาบัญชีราคาสินค้าหรือใบเสนอราคาสินค้าล่วงหน้า หรือหลักฐานทางการค้าอื่นใดที่แสดงรายละเอียดการซื้อขายสินค้าดังกล่าว และหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ หรือผู้ซึ่งกรมป่าไม้มอบหมาย ว่าเป็นไม้ที่ทำออกจากสวนป่าที่ปลูกขึ้นทั้งของรัฐและ

		เอกชน -สำหรับไม้สักสวนป่า จะอนุญาตให้องค์การ อุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นผู้ส่งออก
--	--	--

ที่มา : ข้อมูลสารสนเทศ, กรมป่าไม้, ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก

<http://forestinfo.forest.go.th/55/Content.aspx?id=148>

20

4. การนำเข้าไม้

การศึกษาการนำเข้าไม้เป็นการทำความเข้าใจกับไม้ทั้งระบบที่มีอยู่ในตลาด เพื่อศึกษา ปัจจัยทั้งอุปสงค์และอุปทานโดยรวม เพื่อสามารถเลือกสายพันธุ์ในการปลูกไม้ได้อย่างเหมาะสมในระยะยาว ในอดีตไทยส่งไม้เป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้หลักเข้าประเทศ ต่อมาจากปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ประเทศขาดแคลนไม้ใช้สอยและไม้ที่เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมของประเทศ ต้องนำเข้าไม้จากต่างประเทศ ปี 2560 ประเทศไทยมีการนำเข้าไม้ท่อน ไม้แปรรูป ไม้บาง มีมูลค่า 3,295,338,246 บาท สำหรับการส่งออกชิ้นไม้สับ มูลค่า 6,944,637,239 บาท (กรมป่าไม้, 2560) ชิ้นไม้สับส่วนมากผลิตจากไม้ยูคาลิปตัส เป็นไม้ต่างถิ่น ซึ่งไม่อยู่ในบัญชีไม้หวงห้าม

ประเทศไทยปี 2561 นำเข้าเกี่ยวกับสินค้าไม้ มีมูลค่าเกือบ 20,000 ล้านบาท ส่วนมากนำเข้าจากจีน พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์ อเมริกา และ อิตาลี (ตามตารางที่ 3-4)

ตารางที่ 3-4 การนำเข้าสินค้าไม้ของไทย

ปี	มูลค่านำเข้าสินค้าไม้ (บาท)	ประเทศที่นำเข้า	ประเภทสินค้าไม้
2553	18,824,276,864	ได้แก่ จีน, พม่า, มาเลเซีย, อินโดนีเซีย, เวียดนาม, นิวซีแลนด์, สหรัฐอเมริกา, อิตาลี	ได้แก่ ไม้ท่อน, ไม้แปรรูป, ไม้วีเนียร์, ไม้อัด (รหัส HS-Code 4407,4408,4415)
2558	18,380,660,181		
2559	18,411,902,212		
2560	18,024,317,796		
2561	19,129,171,484		

ที่มา : กรมศุลกากร รายงานสถิติ, 2562

ประเทศไทยต้องนำเข้าไม้สักซุงและไม้แปรรูปจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว มาเลเซีย การนำเข้ามีเพิ่มมากขึ้นหลังจากรัฐบาลยกเลิกสัมปทานการทำไม้ทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ.

2532 โดยในช่วงปี พ.ศ. 2537-2546 มีมูลค่าการนำเข้าไม้สูงมากถึง 2,000-3,000 ล้านบาทต่อปี ปัจจุบันไม้สักจากป่าธรรมชาติลดน้อยลง มีการใช้ไม้จากสวนป่าเพิ่มมากขึ้น ปี 2560 มีมูลค่า 671 ล้านบาท

ตารางที่ 3-5 การนำเข้าไม้สัก

ปี	ไม้ท่อนมูลค่า (บาท)	ไม้สักแปรรูป ³ (บาท)	รวม
2550	1,146,250,691	214,403,336	1,360,654,027
2552	1,244,947	1,741,847,975	1,743,092,922
2554	579,166,878	438,966,181	1,018,133,059
2560	109,796,864	642,600,691	752,397,555

4.1 ข้อมูลโครงสร้างของสินค้านำเข้า

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสินค้านำเข้าแต่ละประเภท พบว่า โครงสร้างสินค้านำเข้าไม้ จำแนกประเภทเป็นไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ แต่ไม่มีข้อมูลทางสถิติจากแหล่งใดใดที่ระบุรหัส HS ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากการประชุมกลุ่มย่อยในวันที่ 30 เมษายน 2562 ที่ได้เชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากกรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ กรมป่าไม้ฝ่ายต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ระบุว่าข้อมูลไม้ที่เป็น HS Code นั้น ไม่มีรายละเอียดและไม่มีการระบุพิศด้อยย เนื่องจากปริมาณนำเข้าที่สูง การระบุพิศด้อยยจึงไม่สามารถกระทำได้

ข้อมูลจากกรมศุลกากร มีการระบุถึงปัญหาในแต่ละประเภทไม้นำเข้าในข้อมูล โดยมีการศึกษาข้อมูลย้อนหลังในปี พ.ศ.2559-2562 โดยจำแนกตามมูลค่าการนำเข้า สัดส่วน (%) และ อัตราขยายตัว (%) ที่มาจาก ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร โดยมีข้อมูลโครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ไม้ นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า ดังแสดงในตารางที่ 3-6 ดังนี้

ตารางที่ 3-6 โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้ นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า

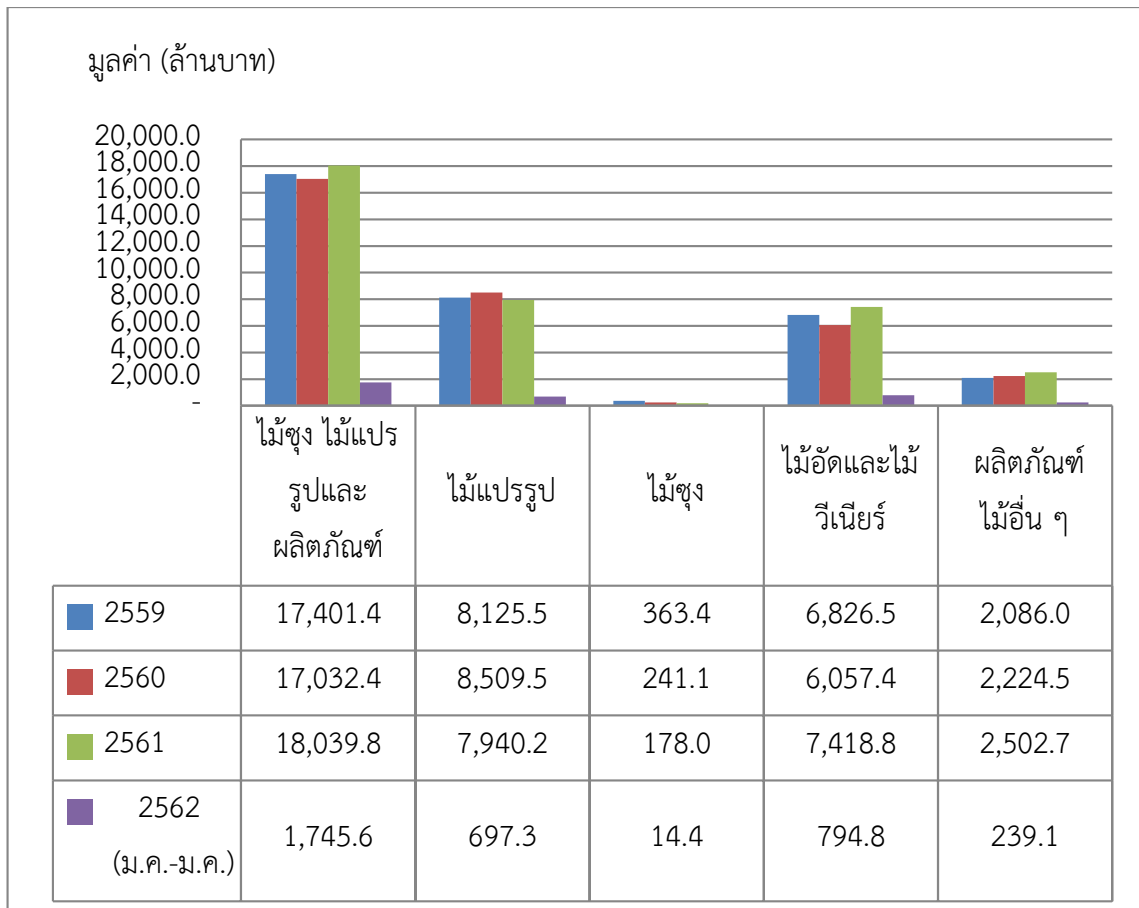
ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านบาท			
	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.)
ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	17,401.4	17,032.4	18,039.8	1,745.6
ไม้แปรรูป	8,125.5	8,509.5	7,940.2	697.3
ไม้ซุง	363.4	241.1	178.0	14.4
ไม้อัดและไม้วีเนียร์	6,826.5	6,057.4	7,418.8	794.8

22

ตารางที่ 3-6 โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้ นำเข้า
จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า (ต่อ)

ชื่อสินค้า	มูลค่า : ล้านบาท			
	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.)
ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ	2,086.0	2,224.5	2,502.7	239.1

แผนภาพที่ 3-1 โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้ นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสินค้านำเข้าแต่ละประเภท พบว่า โครงสร้างสินค้านำเข้าไม้ จำแนกประเภทเป็นไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ โดยมีการศึกษาข้อมูลย้อนหลังในปี พ.ศ.2559-2562 โดยจำแนกตาม สัดส่วน (%) การนำเข้า ที่มาจาก ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร ดังแสดงในตารางที่ 3-7 แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อนำเสนอในภาพที่ 2 ดังนี้

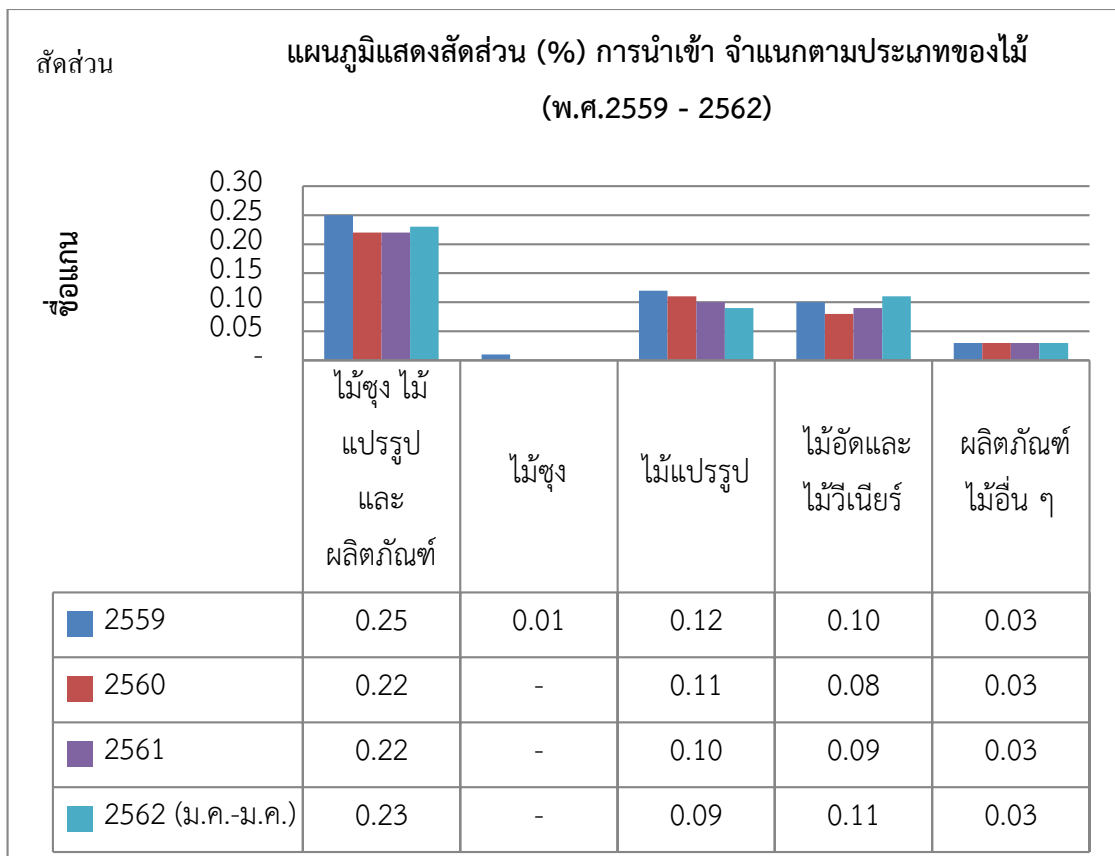
23

ตารางที่ 3-7 โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้ นำเข้า
จำแนกตามสัดส่วนการนำเข้า (%)

ชื่อสินค้า	สัดส่วน (%)			
	2559	2560	2561	2562(ม.ค.)
ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	0.25	0.22	0.22	0.23
ไม้ซุง	0.01	-	-	-

ไม้แปรรูป	0.12	0.11	0.10	0.09
ไม้อัดและไม้วีเนียร์	0.10	0.08	0.09	0.11
ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ	0.03	0.03	0.03	0.03

แผนภาพที่ 3-2 โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามสัดส่วน (%)
โครงสร้างของไม้ซุง ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้นำเข้า จำแนกตามมูลค่าการนำเข้า

24

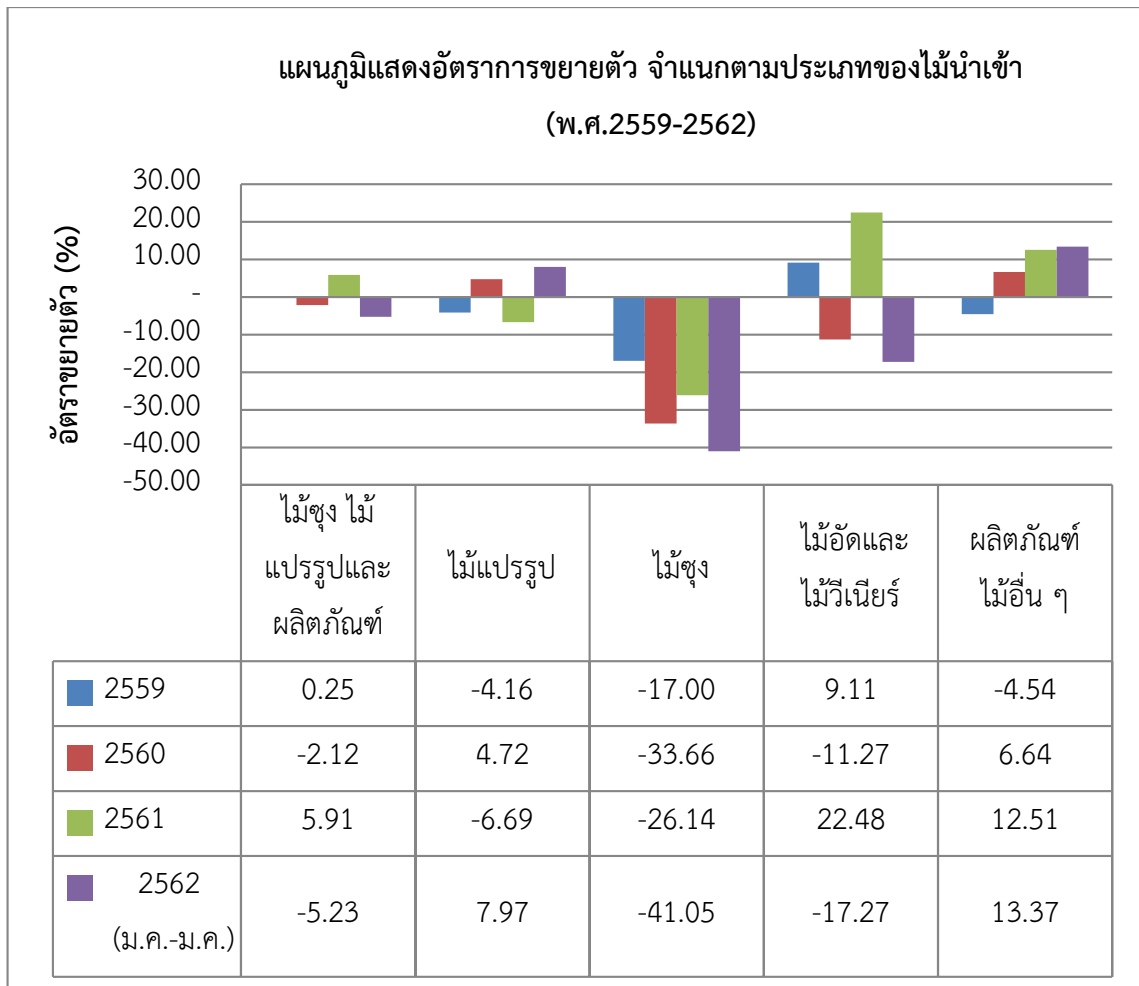
เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสินค้านำเข้าแต่ละประเภท พบว่าโครงสร้างสินค้านำเข้าไม้ จำแนกประเภทเป็นไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ โดยมีการศึกษาข้อมูลย้อนหลังในปี พ.ศ.2559-2562 โดยจำแนกตาม อัตราขยายตัว (%) ที่มาจาก ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร ดังแสดงในตารางที่ 3-8 ดังนี้

ตารางที่ 3-8 โครงสร้างสินค้านำเข้าไม้ จำแนกประเภทเป็นไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ โดยจำแนกตาม อัตราขยายตัว (%)

ชื่อสินค้า	อัตรายายตัว (%)			
	2559	2560	2561	2562 (ม.ค.)
ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	0.25	-2.12	5.91	-5.23
ไม้แปรรูป	-4.16	4.72	-6.69	7.97
ไม้ซุง	-17.00	-33.66	-26.14	-41.05
ไม้อัดและไม้วีเนียร์	9.11	-11.27	22.48	-17.27
ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ	-4.54	6.64	12.51	13.37

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อนำเสนอในแผนภาพที่ 3-3 ดังนี้

ตารางที่ 3-9 รายละเอียดมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ประเภทต่างๆ

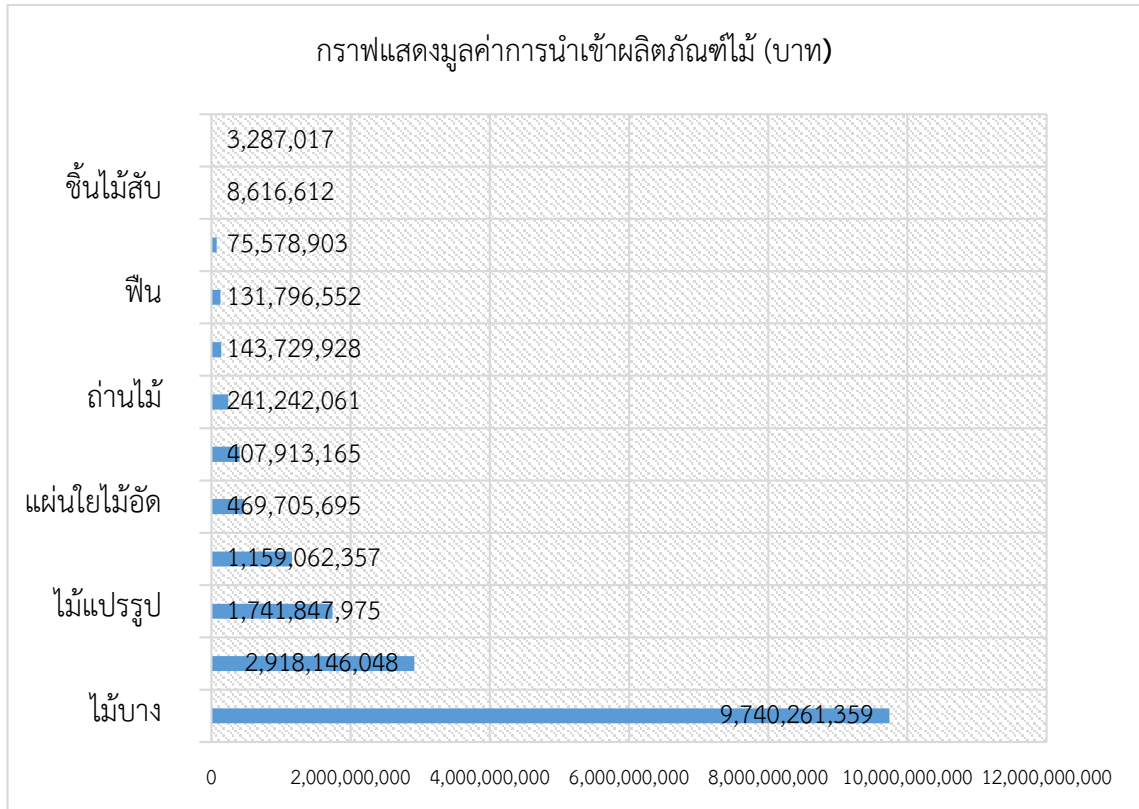
รายการ	หน่วย	นำเข้า		Unit	Item
		ปริมาณ	บาท		
ไม้บาง	ลบ.ม.	6,898,424	9,740,261,359	Cum.	Veneer Sheet
ไม้อัด	ลบ.ม.	217,924,898	2,918,146,048	Cum.	Plywood
ไม้แปรรูป	ลบ.ม.	1,244,947	1,741,847,975	Cum.	Sawnwood

รายการ	หน่วย	นำเข้า		Unit	Item
		ปริมาณ	บาท		
ผลิตภัณฑ์ไม้ อื่นๆ	กก.	36,063,895	1,159,062,357	Kg.	Other Wood Products
แผ่นใยไม้อัด	กก.	21,019,394	469,705,695	Kg.	Fibreboard
แผ่นไม้ปูพื้น	กก.	27,477,763	407,913,165	Kg.	Flooring Panels
ถ่านไม้	กก.	78,369,214	241,242,061	Kg	Wood Charcoal
แผ่นชิ้นไม้อัด	กก.	5,274,166	143,729,928	Kg.	Paricle Board
ฟืน	กก.	121,815,230	131,796,552	Kg.	Fuelwood
เฟอร์นิเจอร์ไม้	หน่วย	889,168	75,578,903	Unit	Wooden Furtiture
ชิ้นไม้สับ	กก.	802,960	8,616,612	Kg.	Wood in Chips or particles
ไม้ท่อน	ลบ.ม.	409,088	3,287,017	Cum.	Logs

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือ
ของกรมศุลกากร

เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ในรายละเอียด สามารถจำแนกมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ โดย
แบ่งไม้นำเข้าเป็นประเภทย่อยตามชนิด ดังแสดงในตารางที่ 3-4 ดังนี้

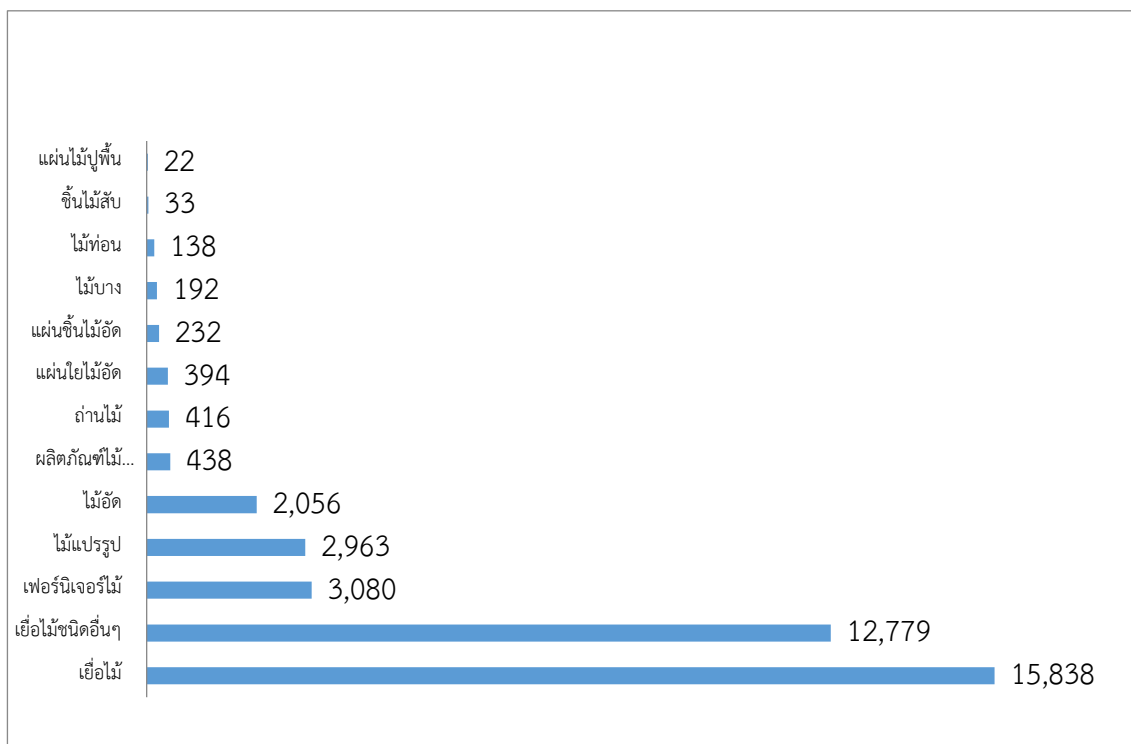
แผนภาพที่ 3-4 กราฟแสดงมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้

ที่มา : สถิติกรมป่าไม้, 2552

ทั้งนี้ได้มีการศึกษามูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้เพิ่มเติมในปี พ.ศ.2560 ซึ่งเป็นข้อมูลล่าสุด

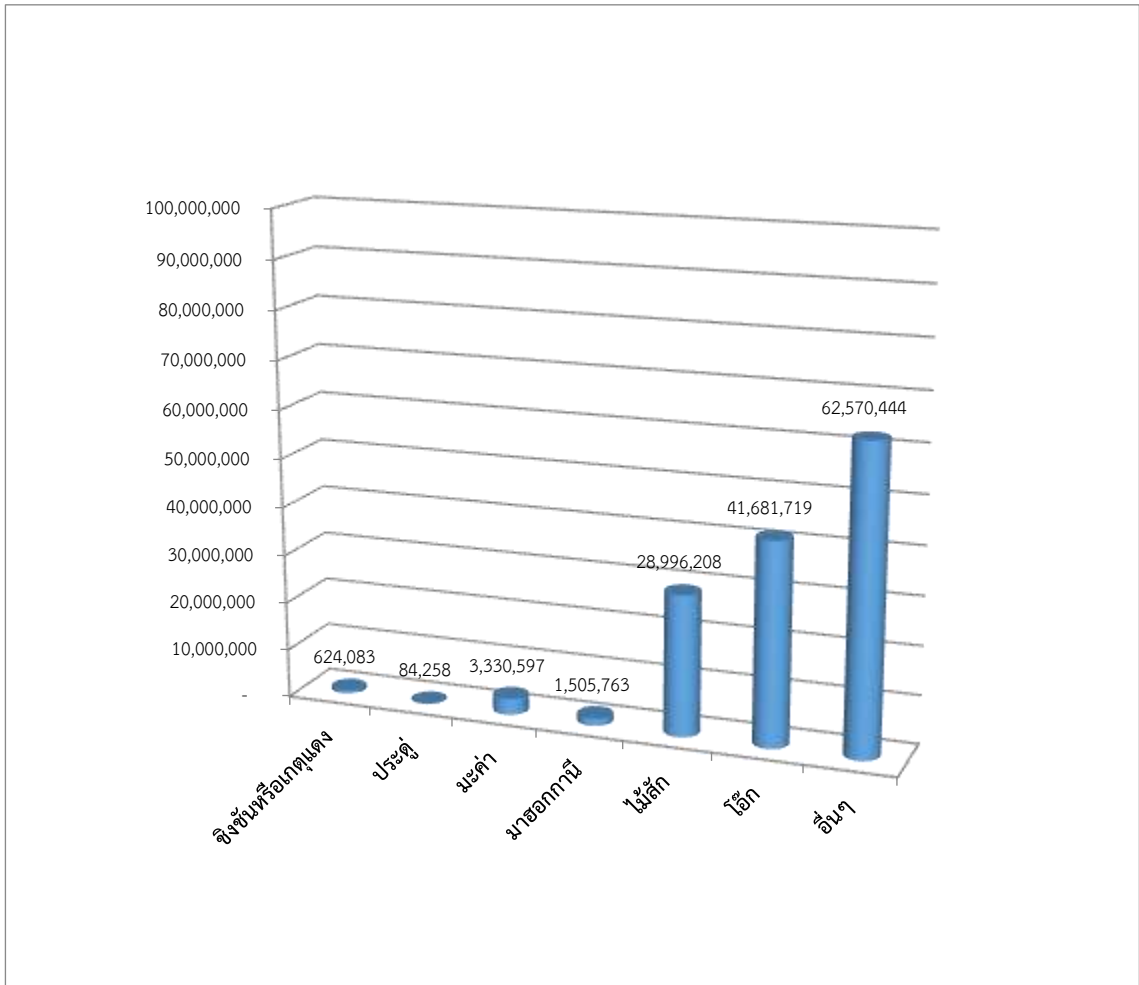
แผนภาพที่ 3-5 รายละเอียดมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไม้ประเภทต่าง ๆ

ที่มา : สถิติกรมป่าไม้, 2560

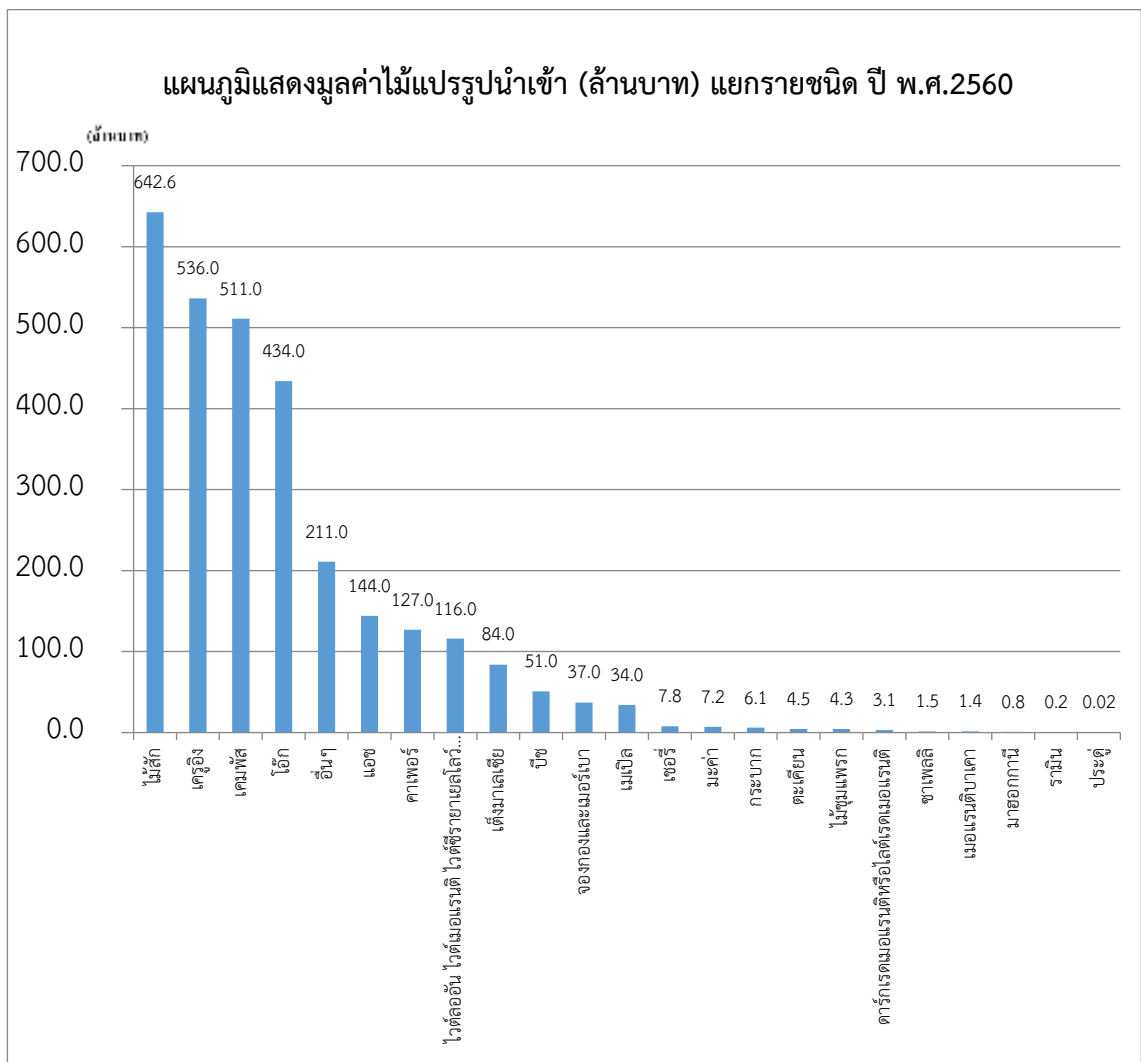
เมื่อศึกษาชนิดของมูลค่าของไม้ที่นำเข้า (บาท) แยกรายชนิดในปี พ.ศ.2560 พบว่ามีไม้แยกตามชนิดดังแสดงในแผนภาพที่ 3-6 ซึ่งการแยกชนิดไม้ได้ระบุชื่อวิทยาศาสตร์และมีข้อมูลที่ระบุเป็นไม้ชนิดอื่น ๆ เป็นจำนวนมากในฐานข้อมูล

แผนภาพที่ 3-6 แสดงมูลค่าการของไม้ที่อนนำเข้า แยกรายชนิด (บาท)

เมื่อศึกษาชนิดของมูลค่าของไม้แปรรูปนำเข้า(ล้านบาท) แยกรายชนิดในปี พ.ศ.2560 พบว่ามีไม้แยกตามชนิดดังแสดงในแผนภาพที่ 3-7

แผนภาพที่ 3-7 แสดงมูลค่าการของไม้แปรรูปนำเข้า แยกรายชนิด (ล้านบาท)

4.2 แหล่งที่มาของการนำเข้าไม้ (แหล่งที่มาของการนำเข้าและการตัดไม้) Sources of timber imports (imported from where, harvested where)

ประเทศแหล่งที่มาของการนำเข้าไม้ การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องการนำเข้าไม้ โดยจำแนกเป็นประเภทของไม้ท่อน และไม้แปรรูป โดยอ้างอิงจากแหล่งที่มาของฐานข้อมูลกรมศุลกากร ปี พ.ศ.2560 เพื่อเป็นการประเมินปริมาณการนำเข้าในการวิเคราะห์ Due Diligence ต่อไป ข้อมูลที่นำมาจากมีข้อสังเกตว่าไม่สมบูรณ์ มีความผิดพลาดของการนำเสนอในเว็บไซต์ดังกล่าว ตัวอย่างตารางของปริมาณนำเข้าไม้ท่อน ดังแสดงในตารางที่ 3-10 ดังนี้

ตารางที่ 3-10 ข้อมูลแสดงปริมาณและมูลค่าของไม้ท่อนนำเข้าแยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560

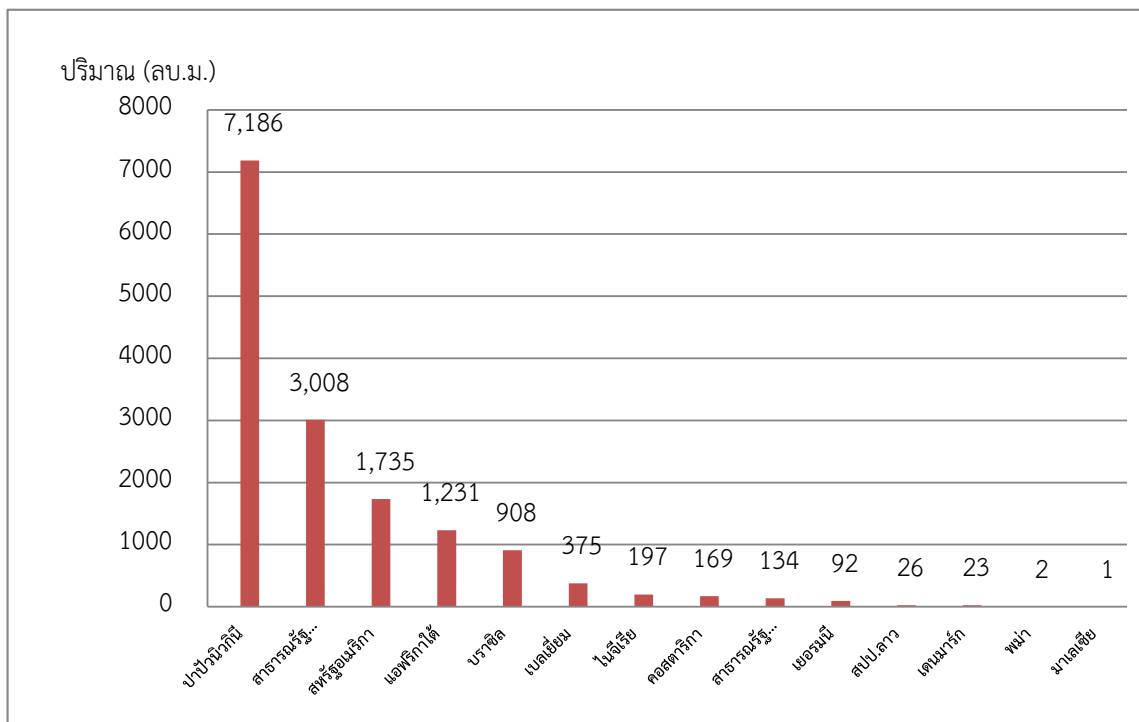
ลำดับ	ประเทศต้นทาง	การนำเข้า	
		ปริมาณ (ลบ.ม.-Cum)	มูลค่า (บาท-Bath)
1	สาธารณรัฐคองโก	3,008	52,434,775
2	สหรัฐอเมริกา	1,735	39,235,318
3	บราซิล	908	20,067,883
4	เยอรมนี	92	10,557,689
5	ไนจีเรีย	197	3,414,855
6	แอฟริกาใต้	1,231	2,708,714
7	สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	134	2,613,250
8	คอสตาริกา	169	2,384,776
9	เบลเยียม	375	1,950,429
10	พม่า	2	1,923,687
11	ปาปัวนิวกินี	7,186	624,083
12	เดนมาร์ก	23	584,308
13	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	26	234,857

14	มาเลเซีย	1	3,620
15	สเปน**	51,828	0**

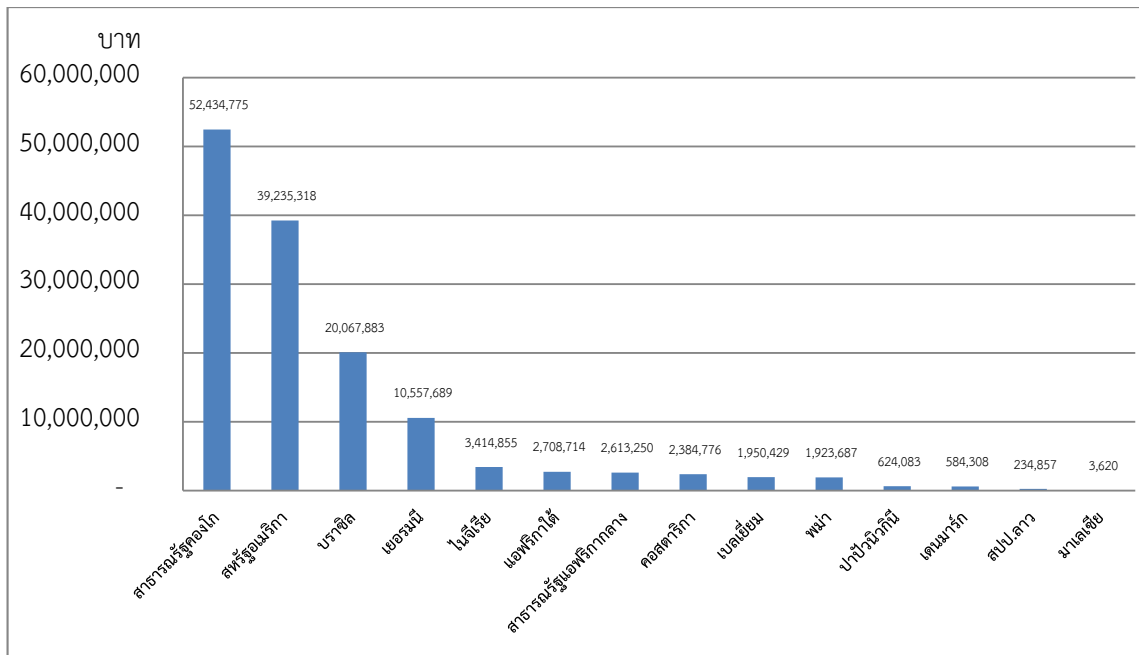
หมายเหตุ : ตัวเลขเป็น 0 แสดงถึงข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์**

ที่มา : สถิติกรมป่าไม้, 2560

แผนภาพที่ 3-8 ปริมาณไม้ที่อนนำเข้า (ลบ.ม.) แยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560

แผนภาพที่ 3-9 มูลค่าไม้ที่อนนำเข้า (บาท) แยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560

ที่มา : สถิติกรมป่าไม้, 2560

การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องการนำเข้าไม้ โดยจำแนกเป็นประเภทของไม้ท่อน และไม้แปรรูป โดยอ้างอิงจากแหล่งที่มาของฐานข้อมูลกรมศุลกากร ปี พ.ศ.2560 เพื่อเป็นการประเมินปริมาณการนำเข้าในการวิเคราะห์ Due Diligence ต่อไป ตัวอย่างตารางของปริมาณนำเข้าไม้ท่อน ดังแสดงในตารางที่ 3-11 ดังนี้

ตารางที่ 3-11 ข้อมูลแสดงปริมาณและมูลค่าของไม้แปรรูปนำเข้าแยกรายประเทศต้นทาง ปี พ.ศ.2560

ลำดับ	ประเทศต้นทาง	การนำเข้า	
		ปริมาณ (ลบ.ม.-Cum)	มูลค่า (บาท-Bath)
1	มาเลเซีย	128,110	1,426,784,529
2	พม่า	206,567	611,703,529
3	สหรัฐอเมริกา	27,914	403,628,378
4	สปป.ลาว	21,399	133,892,497

5	เยอรมนี	3,098	79,025,855
6	โปแลนด์	1,327	42,053,691
7	บราซิล	668	37,226,040
8	แคนเมอรูน	1,064	30,939,669
9	จีน	679	28,042,691
10	อิตาลี	965	27,802,070
11	ฝรั่งเศส	850	24,159,404
12	แคนาดา	894	23,569,344
13	ลิทัวเนีย	2,841	17,608,312
14	สโลวีเนีย	658	15,841,870
15	โครเอเชีย	508	14,425,923
16	ไต้หวัน	86	7,224,915

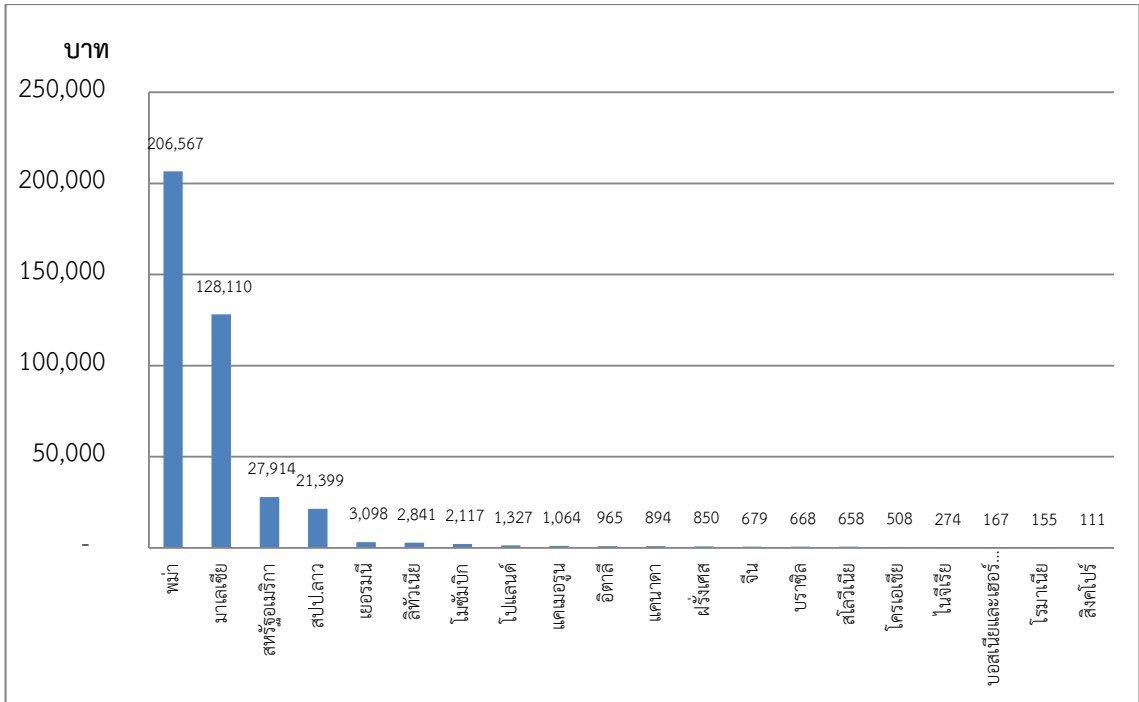
34

ตารางที่ 3-11 ข้อมูลแสดงปริมาณและมูลค่าของไม้แปรรูปนำเข้าแยกรายประเทศต้นทาง
ปี พ.ศ.2560 (ต่อ)

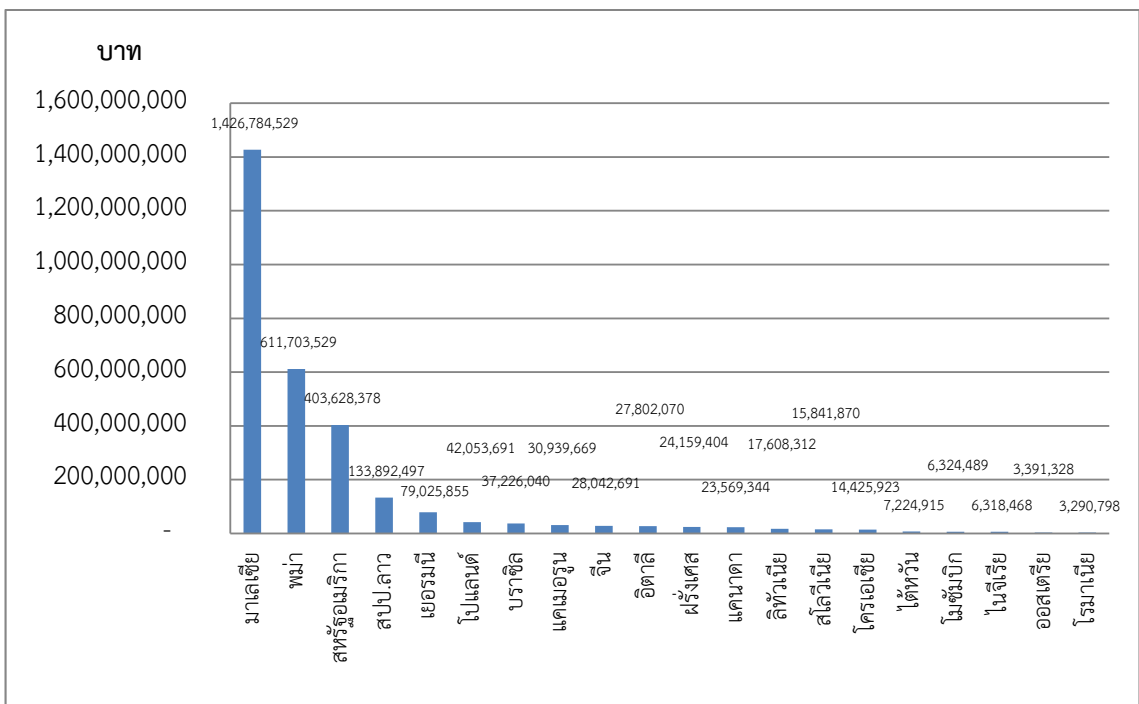
ลำดับ	ประเทศต้นทาง	การนำเข้า	
		ปริมาณ (ลบ.ม.-Cum)	มูลค่า (บาท-Bath)
17	โมซัมบิก	2,117	6,324,489
18	ไนจีเรีย	274	6,318,468
19	ออสเตรเลีย	12	3,391,328
20	โรมาเนีย	155	3,290,798
21	บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	167	3,126,142
22	ตรินิแดดและโตเบโก	51	2,705,214
23	สาธารณรัฐเช็ก	80	2,568,341

24	เบลเยียม	95	2,469,221
25	สิงคโปร์	111	2,418,393
26	กาบอง	43	1,907,051
27	ยูเครน	68	1,219,969
28	อินโดนีเซีย	83	1,046,820
29	เนเธอร์แลนด์	27	870,521
30	สวีเดน	40	780,200
31	คอสตาริกา	23	778,418
32	ญี่ปุ่น	17	611,269
33	ไทย**	10	82,730
34	สาธารณรัฐเกาหลี	42	79,928
35	นอร์เวย์	2	31,362

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมป่าไม้

แผนภาพที่ 3-11 มูลค่าไม้แปรรูปนำเข้า (บาท) แยกรายประเทศต้นทาง 20 อันดับแรก
ในปี พ.ศ.2560

อย่างไรก็ตามข้อมูลบางส่วนที่ได้ข้างต้น เมื่อมีการเปรียบเทียบกับข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ

เช่น ฐานข้อมูลกระทรวงพาณิชย์ การนำเข้าไม้ประเภทไม้ซุง มีความหลากหลายในเรื่องความมากน้อยของการนำเข้าจากประเทศต่าง ๆ แต่เมื่อประเมินจากรายชื่อในประเทศต้นทาง พบว่ามีรายรายชื่อประเทศต้นทางใน 10 ลำดับแรก ที่ใกล้เคียงกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลกรมป่าไม้

ตารางที่ 3-12 แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้ซุง)

ตารางที่ 3-13 แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้แปรรูป)

แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ

หน้า 1/1

ไม้ซุง

อันดับ	ประเทศ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการเพิ่ม (%)					สัดส่วน (%)				
		2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)	2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)	2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)
1	นิวซีแลนด์	50.09	48.30	44.89	12.32	7.07	-6.44	-1.57	-9.76	18.93	-42.62	15.78	20.45	14.99	21.72	22.82
2	คอซอโวก	98.06	60.02	26.00	5.73	6.63	0.31	-38.79	-56.68	-73.12	15.79	26.99	24.90	14.60	10.30	21.40
3	สิงคโปร์	0.00	0.00	1.64	0.00	6.36	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.92	0.00	20.53
4	สหรัฐอเมริกา	53.18	51.71	49.13	29.49	5.73	62.25	-2.77	-9.00	30.70	-72.05	14.64	21.45	27.59	36.13	18.49
5	แคนาดา	16.89	6.93	0.38	0.00	2.56	50.43	-59.01	-94.47	0.00	0.00	4.65	2.87	0.22	0.00	8.28
6	ออสเตรเลีย	0.00	0.00	0.00	0.00	0.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.04
7	บราซิล	10.48	20.07	31.65	9.40	0.87	0.00	91.28	57.72	39.22	-90.74	2.89	8.32	17.78	16.57	2.81
8	ไต้หวัน	1.02	3.41	0.74	0.00	0.69	0.00	235.75	-78.23	0.00	0.00	0.28	1.42	0.42	0.00	2.23
9	ลาว	8.01	0.31	0.50	0.00	0.13	-1.82	-96.10	59.40	0.00	0.00	2.29	0.13	0.28	0.00	0.41
10	เวียดนาม	0.00	1.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-99.99	0.00	0.00	0.00	0.69	0.00	0.00	0.00
รวม 13 ประเทศ		237.7	183.4	154.5	47.0	31.0	-2.30	-18.85	-20.10	-15.02	-23.38	65.43	80.23	86.70	84.52	100.00
รวมอื่นๆ		125.8	47.7	23.5	8.8	0.0	33.39	-82.06	-90.64	111.14	-100.00	84.57	19.77	11.21	13.48	0.00
รวมทุกประเทศ		363.56	231.06	178.05	56.72	30.98	-17.00	-33.66	-28.14	-8.25	-45.38	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ

หน้า 1/1

ไม้แปรรูป

อันดับ	ประเทศ	มูลค่า : ล้านบาท					อัตราการเพิ่ม (%)					สัดส่วน (%)				
		2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)	2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)	2559	2560	2561	2561 (ม.ค.-มิ.ค.)	2562 (ม.ค.-มิ.ค.)
1	แคนาดา	3,582.31	3,678.25	3,174.42	750.49	799.26	-4.90	2.59	-13.70	-16.49	8.50	44.12	43.23	39.91	41.93	43.18
2	นิวซีแลนด์	854.81	1,097.33	1,166.23	191.96	194.85	7.27	28.37	6.28	-9.97	1.51	10.52	12.90	14.68	10.73	10.33
3	สหรัฐอเมริกา	827.25	816.01	697.37	179.61	190.29	-5.30	-1.36	-14.94	20.97	5.95	10.18	9.59	8.78	10.04	10.28
4	อียิปต์	690.83	654.89	546.29	175.47	135.15	130.65	-5.20	-16.58	-10.53	-22.98	8.50	7.70	6.88	9.80	7.30
5	บราซิล	285.32	446.57	401.46	73.33	101.92	2.44	68.44	-9.21	-33.80	38.95	3.26	5.25	3.11	4.10	3.31
6	แคนาดา	217.88	308.51	384.54	94.61	82.01	-8.42	41.59	24.64	80.49	-13.32	2.68	3.63	4.34	5.29	4.43
7	ลาว	498.46	257.73	189.67	54.39	51.89	-56.65	-48.30	-26.41	40.68	-4.60	6.13	3.03	2.39	3.04	2.80
8	สิงคโปร์	95.81	128.46	192.36	27.46	38.87	-8.99	54.08	49.74	-12.51	41.54	1.18	1.51	2.42	1.53	2.10
9	แคนาดา	84.13	86.40	128.60	23.27	31.68	-18.04	18.96	30.69	-18.94	36.12	1.04	1.16	1.82	1.30	1.71
10	จีน	193.41	156.17	283.31	39.47	30.12	-11.38	-19.34	81.41	4.90	-25.68	2.38	1.84	3.57	2.21	1.83
11	ออสเตรเลีย	216.92	214.76	133.04	35.21	25.63	23.40	-0.99	-38.05	-27.79	-27.22	2.67	2.52	1.68	1.97	1.38
12	ไต้หวัน	18.19	32.61	28.65	17.60	15.31	-5.41	-14.61	-12.13	77.35	-12.99	0.47	0.38	0.36	0.98	0.83
13	สวิตเซอร์แลนด์	34.80	35.71	52.54	10.08	13.53	-12.73	-26.12	104.33	230.13	34.18	0.43	0.30	0.66	0.56	0.73
14	จีน	92.09	48.51	79.42	4.03	12.64	134.65	-47.33	65.72	-44.44	213.42	1.13	0.57	1.00	0.23	0.88
15	เวียดนาม	44.00	28.79	29.06	13.24	11.96	13.97	-34.36	0.92	56.43	-9.88	0.24	0.34	0.37	0.74	0.65
รวม 13 ประเทศ		7,789.2	7,992.7	7,489.8	1,690.2	1,785.1	-4.84	1.28	-6.25	-5.00	2.65	95.23	93.83	94.14	94.44	93.76
รวมอื่นๆ		186.3	316.8	449.2	99.5	115.9	11.80	33.77	-13.08	-9.11	-16.54	4.73	6.07	5.68	5.56	6.24
รวมทุกประเทศ		8,125.8	8,309.46	7,940.17	1,789.70	1,901.02	-4.38	4.72	-6.69	-8.07	1.43	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ตารางที่ 3-14 แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ไม้อัดและไม้วีเนียร์)

แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ
ไม้อัดและไม้วีเนียร์

หน้า 13

อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า : ล้านบาท				อัตราการเติบโต (%)					สัดส่วน (%)					
		2559	2560	2561	2562	2559	2560	2561	2562	2559	2560	2561	2562	2563		
				(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			
1	จีน	1,996.01	1,417.80	4,328.32	1,354.19	843.87	10.71	-13.47	23.18	67.16	-37.68	18.54	57.08	58.34	65.01	14.94
2	เวียดนาม	665.28	622.95	992.21	212.91	241.17	12.81	-6.45	59.43	44.90	13.28	9.75	10.27	13.37	10.22	15.70
3	มาเลเซีย	991.11	1,050.41	994.54	216.03	231.16	-8.06	5.98	-5.32	-24.25	7.00	14.52	17.34	13.41	10.37	15.05
4	อินโดนีเซีย	429.16	376.71	551.53	164.70	83.12	3.17	-13.62	48.78	128.52	-48.32	6.29	6.12	7.43	7.91	5.34
5	อียิปต์	194.22	118.25	98.88	22.53	42.46	160.36	-39.11	-23.15	-43.77	88.49	2.85	1.95	1.22	1.88	2.76
6	ฮ่องกง	68.82	110.29	97.56	27.59	17.62	20.61	60.26	-11.54	93.58	-36.12	1.01	1.82	1.32	1.32	1.15
7	แคนาดา	12.33	14.43	14.73	1.14	10.80	-26.30	17.28	1.93	-86.16	849.33	0.18	0.24	0.20	0.08	0.70
8	อิตาลี	64.40	39.78	64.76	17.91	6.63	-4.18	-38.23	62.79	190.78	-62.96	0.94	0.66	0.87	0.86	0.42
9	นิวซีแลนด์	10.80	26.69	26.20	6.93	5.70	15.44	-13.38	-1.33	-19.18	-17.82	0.45	0.44	0.35	0.33	0.57
10	ไทย	9.80	2.52	1.65	0.54	5.43	806.85	-74.20	-35.48	31.01	900.39	0.14	0.04	0.02	0.03	0.35
11	สิงคโปร์	13.65	11.55	10.47	4.20	5.30	29.03	-15.39	-9.38	-10.65	26.11	0.20	0.19	0.14	0.20	0.34
12	โปแลนด์	22.07	24.70	18.98	3.70	4.88	-6.88	11.93	-23.17	51.14	31.90	0.32	0.41	0.26	0.18	0.32
13	กบอง	0.00	0.00	2.70	0.87	1.82	0.00	0.00	0.00	0.00	113.53	0.00	0.00	0.04	0.04	0.24
14	สเปน	4.76	4.12	12.41	0.75	3.40	18.63	-11.29	209.77	130.68	154.93	0.07	0.07	0.17	0.04	0.23
15	รัสเซีย	13.73	16.15	26.43	2.12	2.97	64.06	17.66	65.61	60.26	40.51	0.20	0.27	0.36	0.10	0.19
รวม 15 รายการ		6,516.1	5,869.8	7,233.3	2,056.1	1,510.1	5.93	-9.92	23.23	43.33	-23.83	95.43	86.90	97.20	97.75	98.32
รวมอื่นๆ		310.4	187.6	185.5	46.9	23.9	12.02	-38.26	-1.11	-1.66	-44.88	4.55	3.10	2.50	2.23	1.68
รวมทุกประเทศ		6,826.5	6,057.4	7,418.8	2,103.0	1,534.0	9.11	-11.27	22.48	43.80	-28.28	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรม

ตารางที่ 3-15 แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ (ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ)

แหล่งนำเข้าสำคัญ 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ
ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ

หน้า 14

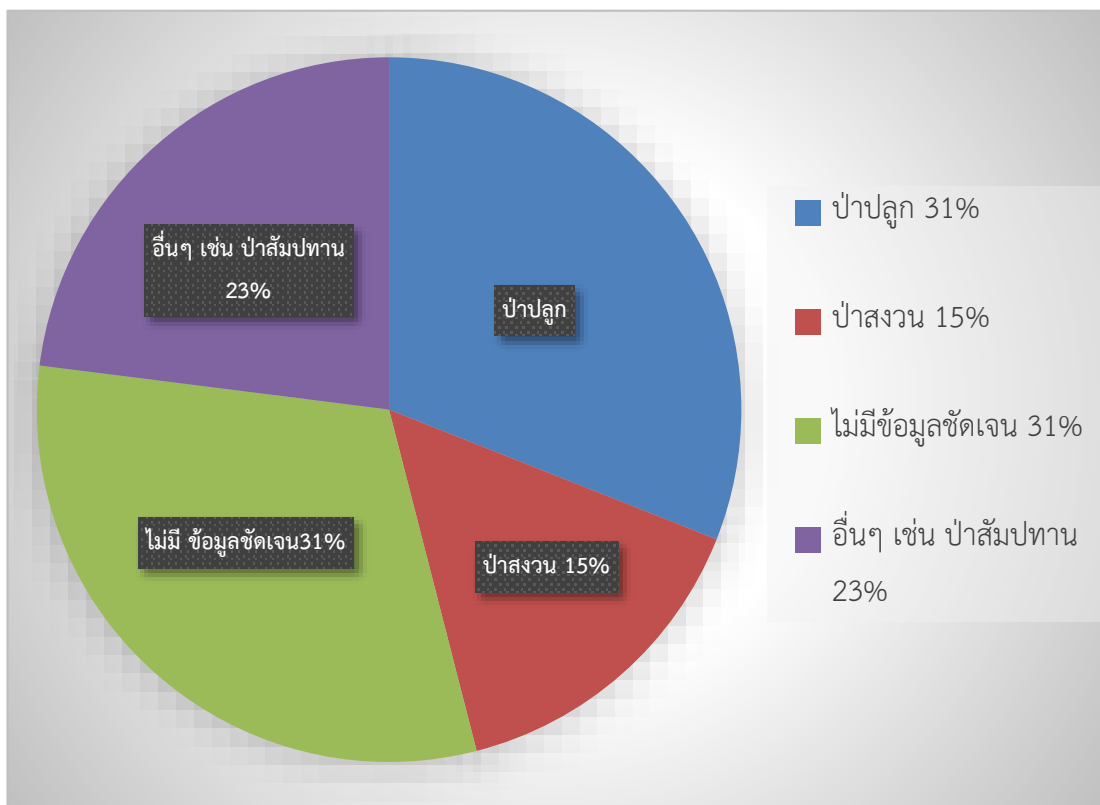
อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า : ล้านบาท				อัตราการเติบโต (%)					สัดส่วน (%)					
		2559	2560	2561	2562	2559	2560	2561	2562	2559	2560	2561	2562	2563		
				(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			(ม.ล./ม.ล.)	(ม.ล./ม.ล.)			
1	จีน	371.09	456.86	519.06	117.30	193.66	6.62	23.00	13.71	69.65	-11.63	17.79	20.32	20.74	20.53	17.18
2	อียิปต์	372.78	424.91	362.22	113.73	95.41	7.92	13.89	-14.73	-25.09	-17.87	17.87	19.10	14.47	19.91	15.48
3	มาเลเซีย	383.29	360.18	374.12	82.26	88.40	3.33	27.14	3.87	1.03	7.46	13.58	16.19	14.85	14.40	14.63
4	กัมพูชา	30.91	38.36	237.79	45.83	46.02	-65.23	92.07	300.60	380.46	0.42	1.48	2.87	9.50	8.02	7.63
5	ลาว	145.92	203.18	149.72	27.72	34.51	-23.37	23.85	-38.31	-42.49	24.30	7.86	9.13	5.96	4.85	5.72
6	อินโดนีเซีย	21.20	14.82	30.59	1.46	30.29	-69.48	-33.87	118.26	-71.86	1,972.73	1.87	0.63	1.22	0.26	5.02
7	อิตาลี	61.44	48.36	88.59	22.04	26.57	-9.09	-20.96	82.42	25.74	19.67	2.95	2.18	3.54	3.86	4.37
8	ฮ่องกง	58.90	34.84	88.86	14.83	19.12	-14.83	-6.89	62.03	-36.73	38.87	2.82	2.47	3.55	2.60	3.17
9	แคนาดา	97.29	90.48	90.88	22.98	19.03	51.90	-6.80	-11.13	47.10	-17.11	4.66	4.06	3.22	4.02	3.14
10	สเปน	64.70	75.21	74.90	17.23	18.42	63.11	16.25	-0.42	-15.04	6.39	3.10	3.18	2.99	3.02	3.03
11	ญี่ปุ่น	40.02	34.80	38.89	7.46	14.06	-32.94	-13.04	9.44	22.39	88.80	1.92	1.56	1.52	1.30	2.33
12	เวียดนาม	38.82	44.17	69.97	17.97	13.77	-13.46	139.28	3.04	182.66	-23.38	1.29	2.88	2.80	3.14	2.28
13	สิงคโปร์	35.43	47.27	51.99	15.29	13.34	19.77	33.41	9.98	60.95	-12.74	1.70	2.13	2.08	2.68	2.21
14	ไทย	58.61	43.25	43.44	10.36	12.80	-28.38	-26.20	42.51	-9.20	23.51	2.81	1.94	2.46	1.81	2.12
15	เดนมาร์ก	6.59	15.69	14.27	2.42	11.62	-33.68	138.10	-9.06	34.31	379.27	0.32	0.71	0.57	0.42	1.93
รวม 15 รายการ		1,893.8	1,992.8	2,342.4	518.9	544.8	-4.18	17.70	12.34	12.34	5.60	51.16	89.38	89.60	90.81	90.29
รวมอื่นๆ		193.0	231.9	380.3	32.5	38.8	-6.00	-41.00	12.28	-19.97	11.61	18.84	10.42	10.40	9.19	9.71
รวมทุกประเทศ		2,086.8	2,224.7	2,722.7	551.4	583.6	-4.54	6.64	12.31	7.63	5.81	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรม

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

การศึกษาและวิเคราะห์เรื่องของการนำเข้าไม้ การศึกษาและวิเคราะห์แหล่งที่มาของไม้ นำเข้า ข้อมูลแหล่งที่มาของพื้นที่ที่มีการตัดไม้ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการประชุมกลุ่มผู้นำเข้าที่เพื่อปรับปรุงเอกสารด้วย Due Delligence System เมื่อพฤหัสบดี ที่ 20 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุม โรงแรมบางกอกชฎา ถนนรัชดาภิเษก - ห้วยขวาง กรุงเทพฯ โดยกลุ่มผู้นำเข้า 16 บริษัท ได้ระบุ แหล่งที่มาของไม้ นำเข้า จากป่าปลูก จากป่าสงวน ไม่มีข้อมูลและอื่น ๆ ได้แก่ ป่าสัมปทาน ซึ่งแสดง ข้อมูลในแผนภาพที่ 3-12 ดังนี้

แผนภาพที่ 3-12 ข้อมูลแหล่งที่มาของไม้ นำเข้าจากแหล่งต่างๆ

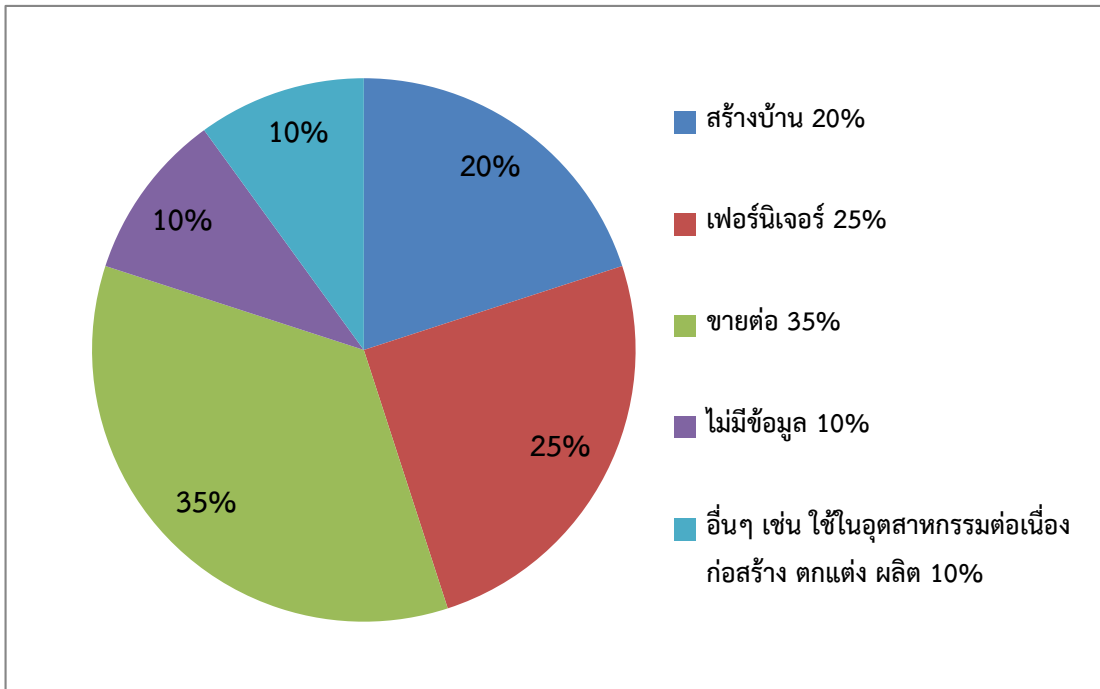
4.3 การใช้งานของการนำเข้าไม้ (ใช้ในตลาดภายในประเทศหรือใหม่ - ส่งออก)

การใช้งานของการนำเข้าไม้ (ใช้ในตลาดภายในประเทศหรือใหม่ - ส่งออก) การศึกษา และวิเคราะห์แหล่งที่มาของไม้ นำเข้า ข้อมูลแหล่งที่มาของพื้นที่ที่มีการตัดไม้ ข้อมูลส่วนนี้ไม่สามารถ หาได้จากฐานข้อมูลที่มีอยู่ของกรมป่าไม้ ได้จากการประชุมกลุ่มผู้นำเข้าที่เพื่อปรับปรุงเอกสารด้วย Due Delligence System เมื่อพฤหัสบดี ที่ 20 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุม โรงแรมบางกอกชฎา ถนนรัชดาภิเษก - ห้วยขวาง กรุงเทพฯ โดยกลุ่มผู้นำเข้า 16 บริษัท ได้ระบุการใช้งานและวิเคราะห์ วัตถุประสงค์ของการซื้อไม้ นำเข้าของลูกค้า จำแนกวัตถุประสงค์ได้ในการซื้อไม้ ดังนี้ สร้างบ้าน

เฟอร์นิเจอร์ ขายต่อ ไม่มีข้อมูล และอื่น ๆ ได้แก่การใช้ตกแต่งบ้าน ใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ก่อสร้างผลิต เป็นต้น ซึ่งแสดงข้อมูลในภาพที่ 3-13 ดังนี้

39

แผนภาพที่ 3-13 วัตถุประสงค์ของการซื้อไม้ นำเข้าของลูกค้านำเข้าเป็นร้อยละ

4.4 ผู้นำเข้าไม้ (ชนิดและขนาดขององค์กรนำเข้าไม้)

ผู้นำเข้าไม้ (ชนิดและขนาดขององค์กรนำเข้าไม้) จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลกรมป่าไม้ และการประชุมกลุ่มผู้นำเข้าไม้ ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการประชุมกลุ่มผู้นำเข้าไม้เพื่อปรับปรุงเอกสารด้วย Due Diligence System เมื่อพฤหัสบดี ที่ 20 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุม โรงแรม บางกอกชฎา ถนนรัชดาภิเษก - ห้วยขวาง กรุงเทพฯ พบว่ากลุ่มผู้นำเข้าไม้มีหลายประเภทคือผู้นำเข้าไม้ท่อน ผู้นำเข้าไม้แปรรูป นำเข้าไม้อื่น ๆ เช่นไม้ แผ่นใยไม้อัด แผ่นไม้ปูพื้น ถ่านไม้ แปรรูป ไม้ยาง แผ่นขึ้นไม้อัด ฟืน ขึ้นไม้สับ กลุ่มผู้ประกอบการนำเข้าไม้หลายประเภท เช่น ไม้เนื้อแข็งนำเข้าจากลาว เช่นมะค่า ลาว ตะเคียนทอง เต็ง ประกอบการระบุด้านนำเข้าที่หลากหลายนอกจากกรุงเทพมหานคร แลพมฉบง เช่น ด้านจังหวัดหนองคาย เลย นครพนม บึงกาฬ สุโขทัย ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย 2 ครั้ง ในกลุ่มผู้นำเข้าและผู้เกี่ยวข้องจากภาครัฐ ซึ่งรวมถึงกรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์ กรมป่าไม้ ให้ข้อมูลตรงกันว่าไม่มีการจำแนกแบ่งกลุ่มของผู้นำเข้าในการนำเข้าไม้ฐานข้อมูลจากกรมป่าไม้ไม่มีการแบ่งประเภทของกลุ่มผู้นำเข้า แต่มีข้อมูลการลงทะเบียนโรงงานแปรรูปไม้และโรงค้ำผลิตภัณฑ์ที่ได้ตามภาคต่าง ๆ ตามสถิติปี 2560 ของประเทศไทยดังนี้

ตารางที่ 3-16 ข้อมูลแสดงรายละเอียดประเภทของโรงงานแปรรูปไม้และร้านค้าผลิตภัณฑ์ของไม้
แยกตามภาค ในปี 2560

ประเภท Item	จำนวน โรงงาน ทั้งหมด Total Mills	จำนวนโรงงานแปรรูปไม้และร้านค้าผลิตภัณฑ์ไม้จากไม้แยกตามภาค Classified by Region					
		กทม. Bangkok	ภาคกลาง Central	ภาคเหนือ North	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ North-east	ภาคตะวันออก East	ภาคใต้ South
โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักร Sawmills	180	26	119	29	153	20	641
โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงงาน Sawmiller by Man-power	6	0	0	3	1	0	0
โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้เครื่องจักรและใช้พลังงาน Wood Working by Machinery	2,805	852	936	216	388	67	377
โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงงานเพื่อใช้พลังงาน Wood Working by Man-power	435	4	53	119	211	1	47
ร้านค้าไม้แปรรูป Sawn Timber Shop	2,350	456	471	177	541	39	401
ร้านค้าผลิตภัณฑ์ไม้ Wood Products Shop	3,252	800	890	570	622	74	276
รวมทั้งสิ้น (รวม)	9,688	2,178	2,669	1,111	1,926	221	1,548

ที่มา : สำนักการอนุญาต กรมป่าไม้ (บนข้อมูลสถิติโรงงานและร้านค้าแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์ไม้)

ที่มา : สำนักการอนุญาต กรมป่าไม้

4.5 กรอบกฎหมายที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการนำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร

4.5.1 การนำเข้าไม้เข้ามาในราชอาณาจักร สามารถนำเข้าไม้ได้โดยไม่ต้องขอรับอนุญาตจากหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 88) พ.ศ.2535 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ซึ่งกำหนดให้ “ยกเลิกการควบคุมการนำเข้าไม้ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ซึ่งรวมถึง ไม้ และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ และสิ่งอื่นที่ทำด้วยไม้ ให้การนำเข้าสินค้าดังกล่าว สามารถผ่านพิธีศุลกากรได้โดยไม่ต้องขออนุญาตการนำเข้า” แต่ต้องพิจารณาประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 92) พ.ศ.2535 ซึ่งกำหนดให้ “ไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ ซึ่งนำเข้าทางด่านศุลกากรที่กระทรวงพาณิชย์จะกำหนดไว้ในระเบียบ เป็นสินค้าที่ต้องมีใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หรือมีหลักฐานการอนุญาตให้ส่งออกของประเทศที่ส่งออกแสดงต่อกรมศุลกากรประกอบการทำพิธีการนำเข้าในราชอาณาจักร และการนำไม้ซึ่งจะต้องมีตราของประเทศผู้ผลิตประทับที่ไม้นั้นด้วย” แต่ในกรณีดังกล่าวมิให้ใช้บังคับในกรณีเป็นสินค้าที่ส่งมาจากประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย และนำติดตัวเข้ามาเพื่อใช้เฉพาะตัว หรือนำเข้ามาเพื่อใช้เป็นสินค้าตัวอย่าง หรือนำมากักขังยานพาหนะ

เพื่อใช้ในยานพาหนะนั้น ๆ เท่าที่จำเป็น สำหรับการกำหนดด้านศุลกากรที่จะกำหนดตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ดังกล่าวได้กำหนดเพิ่มเติมไว้ใน

ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการกำหนดด้านศุลกากรนำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ.2548 กำหนดให้ด้านศุลกากรบริเวณชายแดน จำนวน 17 แห่ง ในเขตจังหวัด ดังนี้ 1.เชียงใหม่ 2.เชียงราย 3.ตาก 4.แม่ฮ่องสอน 5.กาญจนบุรี 6.ราชบุรี 7.เพชรบุรี 8.ประจวบคีรีขันธ์ 9.ชุมพร 10.ระนอง 11.อุบลราชธานี 12.ศรีสะเกษ 13.บุรีรัมย์ 14.สุรินทร์ 15.สระแก้ว 16.จันทบุรี 17.ตราด ซึ่ง 17 แห่งนี้ ถือเป็นด้านศุลกากรที่การนำเข้าไม้ และไม้

41

แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ ต้องมีใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หรือมีหลักฐานการอนุญาตให้ส่งออกของประเทศที่ส่งออก แสดงต่อกรมศุลกากรประกอบการทำพิธีการนำเข้าไม้ในราชอาณาจักร

4.5.2 กรณีการนำเข้าไม้เข้ามาในราชอาณาจักรทาง ฅ ทางอนุมัติ หรือ

ตามทางอนุมัติเฉพาะคราว ตามมาตรา 5 และมาตรา 5 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2480 ในท้องที่ภาคเหนือให้ปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมศุลกากรกับกรมป่าไม้ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเข้าซึ่งไม้ ไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นที่ทำด้วยไม้ รวมทั้งของป่าอื่น ๆ เข้ามาในราชอาณาจักรในท้องที่ภาคเหนือ ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2542 ดังนี้

4.5.2.1 จุดหรือบริเวณที่นำเข้า กำหนดว่า ก่อนที่กรมศุลกากร หรือผู้รับมอบอำนาจแทนกรมศุลกากรจะอนุมัติให้จุดหรือบริเวณใดเป็นที่นำเข้าไม้และไม้แปรรูป ด้านศุลกากรจะต้องให้หน่วยงานป่าไม้ที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมป่าไม้ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทำการตรวจสอบก่อนว่า จุดหรือบริเวณนั้น มีความเหมาะสมในการอนุมัติให้เป็นจุดนำเข้าไม้หรือไม่ อย่างไร และเมื่อตรวจสอบเสร็จแล้วให้ผู้ร่วมตรวจสอบดังกล่าวมีหนังสือรับรองการตรวจสอบพร้อมความเห็นเสนอกรมป่าไม้พิจารณาก่อนแล้วจึงส่งให้สำนักงานศุลกากรภาค หรือด้านศุลกากรใช้ประกอบการพิจารณาเป็นจุดนำเข้าตามกฎหมายศุลกากรต่อไป

4.5.2.1 สถานที่สำหรับจัดตั้งที่มั่นคงฯ ชั่วคราวหรือคลังสินค้าชั่วคราว กำหนดว่าก่อนจะอนุมัติให้สถานที่ใดเป็นที่มั่นคงชั่วคราวหรือคลังสินค้าชั่วคราว ให้ด้านศุลกากรในพื้นที่มีหนังสือติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบเส้นทางจากจุดนำเข้าไปยังสถานที่มั่นคงฯชั่วคราว ว่าผ่านหรือไม่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือมีผลกระทบต่อการบิน ปรามปรามการลักลอบตัดไม้ภายในประเทศหรือไม่ อย่างไร และให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานร่วมกัน เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติให้พื้นที่นั้นจัดตั้งเป็นที่มั่นคงฯชั่วคราวหรือไม่ต่อไป

ในการดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับกฎหมายศุลกากร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มาตรา 7(3) “การให้อนุมัติชั่วคราวสำหรับที่ต่าง ๆ ซึ่งคิดจะตั้งขึ้นนั้น เมื่อผู้ร้องได้ ทำแผนผังส่งแล้ว ก็ให้อนุมัติชั่วคราวได้” และพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2480 มาตรา 5 ทวิ “ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกหรือผู้ขนส่ง มีเหตุจำเป็นและแสดงความจำนง ล่วงหน้าต่ออธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายว่าจะขนส่งของผ่านเขตแดนใด ๆ ทางบกหรือตอนใดของ แห่งเขตแดนนั้นตามทางอื่นนอกจากทางอนุมัติ อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายอาจอนุญาตเป็นหนังสือ ให้ขนส่งตามทางที่ขอ โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติประการใดก็ได้ ให้ถือว่าทางที่ได้อนุญาต เช่นนี้เป็นทางอนุมัติเฉพาะคราว”

4.5.3 การนำเข้าไม้และสิ่งประดิษฐ์ตามแนวชายแดนจังหวัดตากและ จังหวัดกาญจนบุรี การนำเข้าไม้จะต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้า ไม้แปรรูป รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้เข้าในราชอาณาจักร ตามแนว ชายแดนจังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กล่าวคือ

42

ไม้ซุงท่อน และไม้แปรรูป ประเภทไม้สัก ไม้ยาง และไม้ที่มีชนิดตรงกับไม้หวงห้าม ตามบัญชีแนบท้าย พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530 เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ตามแนวชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี ยกเว้นสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำ ด้วยไม้ประเภทข้างต้น โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (C/O) หรือมีหลักฐาน การอนุญาตให้ส่งออกของประเทศที่ส่งออก แสดงต่อกรมศุลกากรประกอบการทำพิธีการนำเข้าใน ราชอาณาจักร และผู้นำเข้าต้องจดทะเบียนพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และจดทะเบียนตั้งโรง คำสิ่งประดิษฐ์กับกรมป่าไม้ ส่วนสิ่งประดิษฐ์ประเภทไม้คิ้วบัว ไม้วงกบ ไม้ประสาน ไม้ปาร์เก้ และไม้ โม่เสด ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในประกาศฯ

4.5.4 ไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรถือว่าเป็นสินค้า โดยจะต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกฎหมายและพิธีการทางศุลกากรเสียก่อน และเมื่อเสร็จสิ้นพิธีการศุลกากรและมีการ ตรวจปล่อยจากการเป็นสินค้าแล้ว จึงจะเข้ากระบวนการตามกฎหมายป่าไม้ต่อไป

4.5.5 ขั้นตอนของการนำเข้าไม้จากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ผ่านด่านศุลกากร ให้ผู้นำเข้าปฏิบัติตามพิธีการนำเข้าและยื่นเอกสาร ดังนี้

4.5.5.1 จุดหรือบริเวณที่นำเข้า ผู้นำเข้าจะต้องนำหลักฐานการ อนุญาตให้นำไม้ออกนอกประเทศของประเทศเจ้าของไม้ มาแสดงต่อพนักงานศุลกากร

4.5.5.2 ต้องมีหลักฐานรูปรอยดวงตราประทับไม้ของประเทศ เจ้าของไม้ ประทับไม้มาโดยถูกต้องซึ่งจะตรวจดูได้จากรูปรอยดวงตราไม้ ซึ่งผู้นำเข้าแจ้งให้ทราบกับที่ ประทับไว้บนไม้ที่นำเข้า

4.5.5.3 ผู้นำเข้าจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ด่านป่าไม้ ให้ไปตรวจตีตราของกรมป่าไม้เสียก่อนตามระเบียบของกรมศุลกากร

4.5.5.4 ถ้าผู้นำไม้จากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร จะนำเข้ามาทางด่านใดก็ให้ปฏิบัติพิธีการนำเข้ายังด่านนั้น ๆ พร้อมทั้งแบบหลักฐานดังกล่าวแล้วในข้อ 6.1 และ 6.2 ประกอบหลักฐานการยื่นใบขนสินค้าด้วย

4.5.5.5 เกณฑ์คำนวณเงินภาษีขาเข้าให้เก็บในอัตรา ตามนัยแห่งมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2492

4.5.5.6 ต้องมีเอกสาร ลป.21 ผ่านธนาคารประทับตรายื่นกำกับใบขนสินค้า

4.5.5.7 ในกรณีที่ผู้นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักรในเส้นทางที่ไม่มีด่านศุลกากรตั้งอยู่ ถือว่าเป็นการนำเข้านอกเส้นทางอนุวัติ กรณีเช่นนี้ผู้นำเข้าจะต้องไปติดต่อกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะนำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยยื่นหลักฐานเอกสารดังกล่าวที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1,2,3 และข้อ 6 ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้วรายงานไปยังกรมศุลกากร เพื่อพิจารณาสั่งการปฏิบัติในกรณีเช่นนี้เมื่อกรมศุลกากรพิจารณาอนุญาตให้นำไม้เข้ามาได้แล้ว จะสั่งให้จังหวัดเรียกเก็บเงินค่าภาษีเป็นค่าปรับเท่ากับจำนวนเงินค่าอากรขาเข้า เมื่อนำไม้ตามเส้นทางลำเลียงผ่านด่านเข้ามา ก็ขอให้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วนถูกต้องต่อไป

4.5.6 การดำเนินการตามกฎหมายป่าไม้ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีการศุลกากร และมีการตรวจปล่อยจากการเป็นสินค้าแล้ว เจ้าหน้าที่ป่าไม้จะดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 4 (2) ซึ่งกำหนดนิยามของคำว่า ไม้ หมายความว่าให้รวมถึง ไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนั้น การนำไม้ที่เข้ามาในราชอาณาจักรเคลื่อนที่จากด่านศุลกากรหรือด่านตรวจศุลกากร ไปยังจุดหมายปลายทาง ณ สถานที่ใด ๆ ต้องมีใบเบิกทางกำกับไม้ตามนัยมาตรา 38 (3) ประกอบกับมาตรา 39 และกฎกระทรวงฉบับที่ 26 (พ.ศ.2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ว่าด้วยการนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ ซึ่งหลักฐานประกอบการออกใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ให้ใช้ตามระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ พ.ศ.2545 ข้อ 17 ดังนี้

4.5.6.1 ใบเสร็จรับเงินอากรขาเข้าของกรมศุลกากร หรือหนังสือค้ำประกันของของกระทรวงการคลัง หรือธนาคาร หรือใบขนคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือใบขนสินค้าผ่านแดน แล้วแต่กรณี

4.5.6.2 ใบขนสินค้าขาเข้าและแบบแสดงรายการการค้า หรือเอกสารที่แสดงว่าเป็นหรือของป่าจากต่างประเทศ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง การออกใบเบิกทางในส่วนภูมิภาคให้เป็นอำนาจหน้าที่ของจังหวัดท้องที่ ส่วนในเขตกรุงเทพมหานครให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางของกรมป่าไม้

4.5.7 ขั้นตอนการปฏิบัติงานของด่านป่าไม้กรุงเทพฯ

4.5.7.1 ตัวแทนผู้ส่งเข้าสินค้าไม้เข้ามาในราชอาณาจักร (ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากบริษัทผู้ส่งเข้าสินค้าไม้ให้มาทำการแทน) ได้นำสินค้าไม้เข้ามาทางเรือ เข้าทางด่านศุลกากรกรุงเทพฯ (ท่าเรือคลองเตย) โดยอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ศุลกากรกรุงเทพฯ ซึ่งตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ฉบับที่ 79 พ.ศ.2533 กำหนดให้พนักงานศุลกากร ณ ท่าเรือที่นำไม้เข้าหรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ร่วมกันตรวจสอบการนำเข้าซึ่งสินค้าไม้เข้ามาในราชอาณาจักร

4.5.7.2 การนำสินค้าไม้เข้ามาในราชอาณาจักร ได้กำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าไม้จะต้องชำระภาษีอากรขาเข้าให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรกรุงเทพฯ ให้ถูกต้องครบถ้วนเสียก่อน หรือมีหลักฐานเป็นหนังสือค้ำประกันจากธนาคาร (ในกรณีที่ขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 329 ข้อ 19 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2541) จึงจะสามารถเคลื่อนย้ายสินค้าไม้ออกจากท่าเรือได้

4.5.7.3 การตรวจสอบไม้ระหว่างเจ้าหน้าที่ด่านป่าไม้กรุงเทพฯ และนายตรวจศุลกากร โดยมีตัวแทนผู้ส่งเข้าสินค้าไม้เป็นผู้นำตรวจ จะต้องตรวจสอบชนิดไม้ จำนวน และปริมาตรไม่ว่า ตรงกับ INVOICE หรือ PACKING LIST หรือไม่ และมีรอยดวงตราต่างประเทศตรงตามบัญชีรายการไม้ (PACKING LIST) ซึ่งประเทศผู้ส่งไม้ออกให้การรับรองและผู้นำไม้ได้แสดงไว้ เพื่อจะได้ทราบและยืนยันได้ว่าเป็นไม้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศจริง และจะจัดเก็บภาษีอากรได้ถูกต้องตามพิกัดที่กรมศุลกากรกำหนดไว้

4.5.7.4 เอกสารหลักฐานเพื่อประกอบเรื่องราวในการตรวจสอบสินค้าไม้ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ศุลกากร ประกอบด้วยใบเสร็จรับเงินภาษีอากรขาเข้า (กรณีเสร็จสิ้นขั้นตอนการดำเนินการทางพิธีการศุลกากร เพื่อชำระภาษีอากรขาเข้าแล้ว), ใบขนสินค้าขาเข้า, Invoice, Certificate of Origin (C/O), Bill of Lading

4.5.7.5 เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอน ตัวแทนผู้ส่งเข้าสินค้าไม้จะต้องยื่นคำขอใบเบิกทางนำไม้เคลื่อนที่ต่อเจ้าหน้าที่ด่านป่าไม้กรุงเทพฯ เพื่อแจ้งความประสงค์ขอใบเบิกทางกำกับไม้ดังกล่าว โดยแนบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ เอกสารหลักฐานแสดงการได้มาซึ่งไม้,

บัญชีรายการไม้ซึ่งแสดงชนิด ขนาด จำนวน ปริมาตรของไม้ที่จะนำเคลื่อนที่, หนังสือมอบอำนาจ (กรณีรับมอบอำนาจมาทำการแทน), เอกสารอื่น ๆ ถ้ามี

4.5.7.6 การแจ้งความประสงค์ในคำขอใบเบิกทางนำไม้

เคลื่อนที่ ให้ระบุว่าจะนำไม้จำนวนนี้เคลื่อนที่จากเขตด่านศุลกากรกรุงเทพฯ ไปยังสถานที่ใด โดยพาหนะใด หมายเลขทะเบียนใด ตามเส้นทางใด อยู่ในการควบคุมของผู้ใด และมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการนำไม้จำนวนนี้เคลื่อนที่เป็นเวลากี่วัน

4.5.7.7 เจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำด่านป่าไม้กรุงเทพ (ซึ่งมิใช่

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้ตรวจสอบพร้อมกับนายตรวจศุลกากร) ไปตรวจสอบตรวจวัดไม้เทียบเคียงกับเอกสารหลักฐานที่แนบท้ายคำขอใบเบิกทาง เมื่อตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้ตีตราประทับไม้ไว้ที่หน้าตัดไม้ (ถ้าสามารถกระทำได้) จากนั้นเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงนำคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน มาเขียนใบเบิกทางและให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้มีอำนาจอนุญาตลงนามในใบเบิกทางต่อไป

4.5.7.8 ตัวแทนผู้ส่งเข้าสินค้าไม้ เมื่อได้รับใบเบิกทางนำไม้

เคลื่อนที่แล้ว จะได้ส่งมอบให้กับผู้ควบคุมพาหนะใช้กำกับไม้เคลื่อนที่ไปยังจุดหมายปลายทางต่อไป

4.5.8 กรมป่าไม้ได้กำหนดแนวทางการตรวจสอบไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นไม้ที่นำเข้ามาตามกฎหมายและระเบียบแล้ว โดยให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติในการตรวจสอบ ดังนี้

4.5.8.1 การตรวจสอบที่บริเวณจุดผ่านแดนชั่วคราวและ

บริเวณเส้นทางชักลากไม้ จากจุดผ่านแดนชั่วคราวไปยังคลังสินค้าของศุลกากรให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ท้องที่ตรวจตราในบริเวณพื้นที่รับผิดชอบเป็นประจำ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการลักลอบนำไม้ที่ทำภายในประเทศเข้ามาสวมรอย

4.5.8.2 การตรวจสอบไม้ที่คลังสินค้าของศุลกากร

เมื่อได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรว่ามีการนำไม้จากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ท้องที่ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปร่วมกับเจ้าหน้าที่ศุลกากรทำการตรวจสอบไม้ ณ จุดที่ตั้งมั่นคง (คลังสินค้าของศุลกากร) ของจุดผ่านแดนในท้องที่นั้น ๆ ให้ทำการตรวจสอบชนิดหรือชื่อไม้ ขนาด จำนวน ปริมาตรอื่น ๆ (ถ้ามี) เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นไม้ที่นำมาจากต่างประเทศโดยแท้จริง

ตรวจสอบที่ไม้ ดังนี้ ไม้ท่อนให้ประทับเลขเรียง ปี พ.ศ.ที่ตัดหัวหรือท้ายของไม้ในกรณีไม่สามารถประทับตราที่หน้าตัดหรือท้าย ให้ประทับที่ส่วนอื่น ๆ ของท่อนซุงได้, ไม้แปรรูปให้ประทับตราที่หน้าตัดเท่าที่สามารถจะประทับได้โดยให้อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ

การตรวจวัดและการคำนวณปริมาตรไม้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่กรมป่าไม้กำหนดโดยอนุโลม

การกำหนดเลขเรียงไม้ท่อน ให้ใช้เลขเรียงประจำท่อนเรียงตามลำดับต่อกันไปตลอดปี สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแต่ละคน ตามนัยระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการประทับตราอนุญาตซีกลากไม้ พ.ศ.2504 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2504

การกำหนดเลขเรียงไม้ท่อน ให้จัดทำบันทึกการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องที่แจ้งจังหวัดทราบ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หากมีปัญหาเกี่ยวกับชนิดหรือชื่อไม้ ขนาด และปริมาตรของไม้ที่นำมาจากต่างประเทศตามหลักฐานของศุลกากร ให้ส่งเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญของกรมป่าไม้พิจารณา และให้ถือความเห็นของผู้เชี่ยวชาญกรมป่าไม้เป็นข้อยุติ

4.5.8.3 เจ้าหน้าที่สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องที่

ตรวจสอบ ให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่ต่ำกว่าระดับ 5 เป็นผู้ตรวจสอบ หากมีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ระดับ 5 ไม่เพียงพอ จะใช้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ต่ำกว่าระดับ 5 ให้ขอรับความเห็นชอบจากกรมป่าไม้เป็นกรณีไป

4.5.8.4 การตรวจสอบออกใบเบิกทางไม้ต่างประเทศ ให้

จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

4.5.8.5 ให้จังหวัดรายงานตรวจสอบออกใบเบิกทางไม้

ต่างประเทศ โดยตรวจสอบตามแบบที่กำหนดให้กรมป่าไม้ทราบเป็นประจำทุกเดือน

4.5.8.6 กรมป่าไม้ขอซักซ้อมความเข้าใจ

ของคำว่า “เจ้าหน้าที่ป่าไม้” ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมศุลกากรกับกรมป่าไม้ เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเข้า ซึ่งไม้ ไม้แปรรูป สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นที่ทำด้วยไม้ รวมทั้งของป่าอื่น ๆ เข้ามาในราชอาณาจักร ในท้องที่ภาคเหนือ ให้หมายถึง “เจ้าหน้าที่ป่าไม้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้” ท้องที่

4.5.8.7 สำหรับกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร จะนำเข้าทางเรือเป็นส่วนใหญ่ และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขนถ่ายสินค้าสูง จึงจำเป็นต้องตรวจสอบและออกใบเบิกทางนำไม้เคลื่อนที่ด้วยความรวดเร็ว ดังนั้น ขอให้กรมศุลกากรสั่งเจ้าหน้าที่ประสานกับด่านป่าไม้กรุงเทพ ในการตรวจสอบไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร และเมื่อไม้ผ่านพิธีการศุลกากรแล้ว กรมป่าไม้มอบหมายให้ด่านป่าไม้กรุงเทพออกใบเบิกทางนำไม้เคลื่อนที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

4.5.9 ข้อกำหนดของกฎหมายเกี่ยวกับไม้หวงห้าม

ตาม พ.ร.บ ป่าไม้ พ.ศ 2484 ไม้หวงห้าม หมายความว่า ไม้ชนิดดีมีค่า จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เสียก่อน อาทิ ไม้สัก ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้หลุมพ้อ ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง รัง ฯลฯ เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้จะเข้าไปคัดเลือกและตีตราประจำต้น เพื่ออนุญาตให้ตัด

46

ได้ ต่อเมื่อไม้เหล่านี้ล้มลง และตัดทอนแล้ว จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าไม้ที่ล้ม นั้นมีตราถูกต้องหรือไม่ ทอนได้เป็นที่ท่อน เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะตีตราที่ท่อนซุงทุก ท่อนอีกครั้ง ซึ่งการตีตราตรวจสอบครั้งนี้เรียกว่า “ตีตราซีกลาก” เมื่อได้ผ่านวิธีการนี้แล้ว จึงจะซีก ลากไม้นั้นให้ห่างออกไปจากตอเดิมได้ ไม้หวงห้ามแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ประเภท ก. ไม้หวงห้ามธรรมดา เป็นพันธุ์ไม้ที่ให้เนื้อไม้มีคุณภาพดี ซึ่งใช้ก่อสร้าง อาคารบ้านเรือนได้นั้น ทางกรมจะยอมให้ตัดฟัน และซีกลากออกมาทำสินค้าได้ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุญาต จากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน โดยมีไม้ที่ถูกกำหนดให้อยู่ในประเภทนี้ จำนวน 158 ชนิด พร้อมกำหนด อัตราค่าภาคหลวงไว้ด้วย อาทิ ไม้มะค่าโมง ไม้ประดู่ อินทนิล ตะแบกเปลือกหนา ตะแบกเปลือกบาง เสลา ตะเคียน สนทะเล เต็ง หรือแะ รังหรือเปา ยางกรวด ยางพลวง เป็นต้น

2. ประเภท ข. ไม้หวงห้ามพิเศษ ได้แก่พันธุ์ไม้บางชนิดที่ทางการได้พิจารณาเห็นว่า เป็น ไม้ชนิดดีมีค่าหายาก เป็นไม้หวงห้ามชนิดพิเศษ จะห้ามมิให้ตัดฟันโค่นล้ม เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้ อนุญาตในกรณีพิเศษ อาทิ พันธุ์ไม้ที่ใช้ยางนำมากลั่นเป็นน้ำมันหรือชัน คือสนเขา สนสองใบ สนสาม ใบ พันธุ์ไม้ที่มีปริมาณน้อยและหายากได้แก่ พญาไม้ มะขามป้อมดง สามพันปี กฤษณา กระจุก กระเบาใหญ่ มะปอก รักใหญ่ ไม้สัก ไม้พะยุง และไม้ยางทุกชนิด (ยางนา ยางพาย ยางแดง ยางมันหมู ยางเสียน) เป็นต้น ดังนั้น กรณีมีไม้หมวดนี้ขึ้นอยู่ในที่ดินของคุณและคุณต้องการจัดการกับมัน คุณ ต้องไปขออนุญาตจากสำนักงานป่าไม้จังหวัดเป็นลำดับแรก

บทลงโทษในกรณีที่มีไม้เหล่านี้ไว้ในครอบครอง เป็นไปตาม พ.ร.บ ป่าไม้ พ.ศ 2484 (มี การแก้ไขเพิ่มเติมกันอยู่เรื่อย ๆ) สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งไม้หวงห้ามอันยังมิได้แปรรูปโดยไม่มีรอยตราค่าภาคหลวง หรือรอยตรารัฐบาลขาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าได้ไม้นั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรา นี้ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็น (1) ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้ หวงห้ามประเภท ข. หรือ (2) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกิน 20 ต้น หรือ ท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกิน 4 ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ 1-20 ปี และปรับตั้งแต่ 5 พันบาทถึง 2 แสนบาท

2. ผู้ใดรับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่ายหรือช่วยพาเอาไปเสียให้พ้น ซึ่งไม้หรือ ของป่าที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเป็นไม้หรือของป่าที่มีผู้ได้มาโดยการกระทำผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มี ความผิดฐานเป็นตัวการกระทำผิดนั้น (พิจารณาจากมูลความผิด) ฝ่าฝืนระวางโทษปรับไม่เกิน 5 พัน

บาท, ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ, ระยะเวลาโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๓๖ ถ้าไม้ที่มีไว้ในครอบครองเป็น (1) ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือ (2) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่างรวมกันเกิน 5 ต้น หรือ ท่อน หรือรวมปริมาตรไม้ที่ครอบครองเกิน 1 ลูกบาศก์เมตร หรือไม้ที่ได้แปรรูปแล้วรวมปริมาตรไม้เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 15 ปี และปรับตั้งแต่ 1 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท

47

3. ผู้ใดกระทำเป็นเนื้อที่เกิน 25 ไร่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 15 ปี และปรับตั้งแต่ 1 หมื่นบาทถึง 1 แสนบาท และหากมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิด โดยปรากฏว่าบุคคลนั้นได้ยึดถือครอบครองป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิด ออกไปจากป่านั้นได้ด้วย

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๓๖ ถ้าการกระทำความผิดนั้นเกี่ยวกับ (1) ไม้สัก ไม้ยาง หรือไม้หวงห้ามประเภท ข. หรือ (2) ไม้อื่นเป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกันเกิน 20 ต้น หรือ ท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกิน 4 ลูกบาศก์เมตร หรือไม้ที่ได้แปรรูปแล้วรวมปริมาตรไม้เกิน 2 ลูกบาศก์เมตร ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 5 พันบาทถึง 2 แสนบาท

4.6 การยกเว้นของพื้นที่แต่ละจังหวัดและความเป็นไปได้ในข้อจำกัดการนำเข้าไม้ต่าง ๆ

ผู้ทำการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลเฉพาะตามชายแดนรายจังหวัดของประเทศไทยซึ่งได้กำหนดรายละเอียดการห้ามนำเข้าไม้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ไม้ซุงท่อนและไม้แปรรูป ประเภทไม้สัก ไม้ยางและไม้ที่มีชนิดตรงกับไม้หวงห้ามตามแนวชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3-17 ข้อมูลแสดงรายละเอียดการนำเข้าไม้และไม้แปรรูปรวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนวชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548

พิกัดศุลกากร	ควบคุมโดย	เหตุผล	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ผู้มีอำนาจอนุญาต
--------------	-----------	--------	----------------------	------------------

ตามชนิด ประเภท สินค้า	<u>ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำไม้และไม้แปรรูป รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนวชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548</u>	เพื่อประโยชน์ในการ แก้ไขปัญหาการค้าไม้ และสิ่งประดิษฐ์ที่ทำ ด้วยไม้ และเพื่อเป็น การป้องกันการ ลักลอบตัดไม้ทำลาย ป่าบริเวณชายแดน ไทยและเมียนมาร์	กรมการค้า ต่างประเทศ (กองบริหาร การค้าสินค้า ทั่วไป)	-
-----------------------------	---	---	--	---

48

2. ไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ ตามแนวชายแดน จังหวัดที่ติดกับเมียนมาร์และกัมพูชา

ตารางที่ 3-18 ข้อมูลแสดงรายละเอียดการนำไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ ตามแนวชายแดนจังหวัดที่ติดกับเมียนมาร์และกัมพูชา

พิกัด ศุลกากร	ควบคุมโดย	เหตุผล	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	ผู้มีอำนาจ อนุญาต
ตาม ชนิด ประเภท สินค้า	- <u>ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 92) พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2535</u> - <u>ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่า ด้วยการกำหนดด้านศุลกากร นำไม้เข้ามาในราชอาณาจักร</u>	เพื่อป้องกันการ ลักลอบตัดไม้ใน ประเทศไทยแล้วแอบ อ้างว่าเป็นไม้ที่นำเข้า จากต่างประเทศ และ ให้ความร่วมมือกับ ประเทศเพื่อนบ้านใน การป้องกันการ	กรมการค้า ต่างประเทศ (กองบริหาร การค้าสินค้า ทั่วไป)	อธิบดีกรมการ ค้า ต่างประเทศ

	(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2548	ลักลอบตัดไม้ตาม แนวชายแดน		
--	---	------------------------------	--	--

ระบบ National Single Window (NSW)

National Single Window (NSW) เป็นระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2G,G2B และ B2B) สำหรับการเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ รองรับบริการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นระบบบริการแบบอัตโนมัติและกึ่งอัตโนมัติควบคู่ไปกับการปฏิรูปกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และการลดรูปเอกสาร โดยอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้บริการสามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยและไร้เอกสาร รวมถึงการใช้ข้อมูลร่วมกันกับทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจสามารถติดตามผลในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินงานนำเข้า ส่งออกและการอนุมัติต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ (e-Tracking) ทุกวันและตลอดเวลา 24 ชั่วโมง

กำเนิดระบบ National Single Window (NSW) ของประเทศ

กรมศุลกากร ได้เริ่มนำแนวคิดของ Single Window มาประยุกต์ใช้สำหรับการนำเข้า การส่งออกมาตั้งแต่ปี 2541 โดยพัฒนาบริการศุลกากรจากระบบเอกสารกระดาษเป็นระบบการแลกเปลี่ยนเอกสารในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์ หรือ Electronic Data Interchange: EDI และสามารถให้บริการระบบ EDI ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2543 ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบ National Single Window (NSW) ของประเทศไทยที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกรมศุลกากรและผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทนออกของ ตัวแทนผู้รับขนส่งสินค้า บริษัทเรือ สายการบิน และธนาคารต่าง ๆ และต่อมาพัฒนาเป็นระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ไร้เอกสาร (e-Customs) ให้บริการ ทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2551 ซึ่งเป็นความสำเร็จส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบ NSW ของประเทศ และส่งผลให้การจัดอันดับของธนาคารโลกเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยดีขึ้นตามลำดับ มติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2548 มอบหมายให้กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานหลักในการ ดำเนินการจัดตั้ง NSW ซึ่งเป็นระบบศูนย์กลางการเชื่อมโยงข้อมูล

แบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์โดยให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออกให้ความร่วมมือเพื่อร่วมกันผลักดันให้การจัดตั้ง NSW สำเร็จตามเป้าหมาย และให้กรมศุลกากรจัดทำ MOU กับศุลกากรประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กรอบ ASEAN Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window และ ASEAN Protocol to Establish and Implement the ASEAN Single Window ได้เฉพาะที่อยู่ในกรอบหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเฉพาะ เพื่อผลักดันให้ ASEAN Single Window จัดตั้งได้สำเร็จตามเป้าหมาย

ระบบ NSW ของประเทศเริ่มให้บริการอย่างเป็นทางการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554 โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับ ผู้ให้บริการระบบ Electronic Windows ที่มีอยู่แล้วในขณะนั้น รวมถึงการเชื่อมโยงกับระบบศุลกากร ไร้อเอกสาร เพื่อให้บริการผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า ส่งออกทั่วประเทศแบบไร้อเอกสารได้อย่าง ต่อเนื่อง โดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการค้าที่ใช้ระบบศุลกากรไร้อเอกสารอยู่แล้ว รวมทั้งหน่วยงาน ภาครัฐที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับกรมศุลกากรอยู่ก่อนแล้ว ปัจจุบันระบบ NSW ให้บริการ เชื่อมโยงข้อมูลซึ่งประกอบด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (G2G),การเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2B) และการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาคธุรกิจและ ภาคธุรกิจ (B2B) บางส่วน โดยมีความก้าวหน้าการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ กับระบบ NSW

กรมศุลกากรเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ออกใบอนุญาต/ใบรับรอง และผู้ประกอบการ เช่น ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทนออกของ ตัวแทนผู้รับขนส่งสินค้า บริษัทเรือ สายการบิน และธนาคารต่าง ๆ เชื่อมโยงข้อมูลใบขนส่งสินค้า ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2554

ที่มา :กรมศุลกากร, ออนไลน์, 2562 เข้าถึงได้จาก

http://www.customs.go.th/content_with_menu1.php?ini_content=other_issue_170825_01&left_menu=menu_nsw&lang=th&left_menu=menu_Interest_and_law_160421_10_160421_01

ขอบเขตในการควบคุม

ไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ที่นำเข้ามาทางด่านศุลกากรบริเวณชายแดนจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับเมียนมาร์และแลงกัมพูชา (ยกเว้นสินค้าที่ส่งมาจากประเทศที่มีได้มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย และที่นำติดตัวเข้ามาเพื่อใช้เฉพาะตัว หรือนำเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่าง หรือนำเข้ามาเพื่อใช้ในยานพาหนะเท่าที่จำเป็น) ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับการนำเข้าไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ฯ ที่ควบคุมด้วยประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำเข้าไม้และไม้แปรรูป รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ เข้ามาในราชอาณาจักรตามแนวชายแดนจังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2548

ไม้และไม้แปรรูปทุกชนิด รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ที่นำเข้ามาทางด่านศุลกากรบริเวณชายแดนในเขตจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ตาก แม่ฮ่องสอน กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง อุบลราชธานี ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ สุรินทร์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด ต้องมีใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (C/O) หรือมีหลักฐานการอนุญาต ให้ส่งออกของประเทศที่ส่งออก แสดงต่อกรมศุลกากรประกอบการทำพิธีการนำเข้าสำหรับการนำเข้าไม้ซุงทางด้านศุลกากรดังกล่าวจะต้องมีตราของประเทศผู้ผลิตประทับที่ไม้ชิ้นด้วย

รายละเอียดเกี่ยวกับโมดูลนำเข้าของเอ็นเอสที่มีอยู่

ข้อมูลจากรายงานฉบับนี้จะช่วยในการระบุสถานที่การทดสอบภาคสนามที่เหมาะสมที่สุด รายงานนี้จะถูกแปลเป็นทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยและทำให้สามารถใช้ได้ทั้งสหภาพยุโรปและไทยด้านใน Jems อนาคตวิดีโอการประชุมหรือการเจรจา VPA

ระบบ TLAS ย่อมาจาก Timber Legality Assurance System เป็นระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อพิสูจน์ ติดตามตรวจสอบ และออกใบอนุญาตให้กับไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้มั่นใจว่าไม้ที่ส่งออกนั้นเป็นไม้ที่ถูกกฎหมาย โดย ระบบ TLAS จะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การนิยามความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ ประเทศหุ้นส่วนให้นิยามว่า “ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย” คืออะไร โดยยึดหลักตามกฎหมายและระเบียบของประเทศนั้น ๆ จะครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. การควบคุมการนำเคลื่อนที่ของไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เป็นกระบวนการติดตามไม้และควบคุมไม้ในทุกขั้นตอนของห่วงโซ่อุปทานให้ไม้ที่มาที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3. การตรวจสอบหลักฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย องค์กรภาครัฐหรือองค์กรอิสระจะเข้าตรวจสอบว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ มีการผลิตและการดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ โดยห่วงโซ่อุปทานต้องมีการควบคุมและตรวจสอบทุกขั้นตอน

4. การออกใบรับรอง FLEGT หน่วยงานรัฐบาลหรือหน่วยงานอิสระที่ได้รับอำนาจจะเป็นผู้ออกใบรับรอง FLEGT ให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผ่านการตรวจสอบ ถ้าหากหน่วยงานอิสระทำหน้าที่เป็นผู้ออกใบรับรอง ระบบการรับประกันความถูกต้องของไม้หน่วยงานอิสระนั้น ๆ จะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีการประเมิน การอนุญาต และการตรวจสอบด้วยตนเอง

5. การตรวจสอบโดยหน่วยงานอิสระ องค์กรอิสระที่ได้รับมอบหมายจากภาครัฐของประเทศหุ้นส่วน จะเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานในทุกขั้นตอนของระบบการรับประกัน โดยจะรายงานการทำงานที่ไม่เป็นไปตามระบบและรายงานข้อผิดพลาดของระบบที่ได้ตรวจพบ ซึ่งรายงานนั้นจะเป็นเอกสารที่ถูกตีพิมพ์เผยแพร่ออกไปให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ

ในการนำเข้าสินค้า ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่กรมศุลกากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดไว้ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยมีคำแนะนำในการจัดเตรียมเอกสาร และปฏิบัติตามขั้นตอนพิธีการศุลกากรในการนำเข้าสินค้า ดังนี้

1. ใบขนสินค้าขาเข้าและเอกสารอื่นที่ใช้แทนใบขนสินค้าขาเข้า แบบพิมพ์ที่กรมศุลกากรกำหนดให้ผู้นำเข้าใช้สำหรับพิธีการศุลกากร ดังนี้

1.1 ใบขนสินค้าขาเข้าพร้อมแบบแสดงรายการภาษีสรรพสามิตและภาษีมูลค่าเพิ่ม (กศก. 99/1)

สำหรับการนำเข้าสินค้าทั่วไปทุกประเภท ยกเว้นสินค้าที่กรมศุลกากรกำหนดให้ใช้ใบขนฯ ประเภทอื่น

1.2 คำร้องขอผ่อนผันรับของ/ส่งของออกไปก่อน (กศก. 103) ใช้สำหรับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าก่อน

ปฏิบัติพิธีการครบถ้วนตามที่กรมศุลกากรกำหนด

1.3 แบบ A.T.A. Carnet ใบขนสินค้าสำหรับนำของเข้าหรือส่งของออกชั่วคราว ใช้สำหรับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าชั่วคราวประเภทต่าง ๆ ตามที่ระบุในอนุสัญญา

1.4 แบบ JDA (Joint Development Area) ใบขนสินค้าสำหรับพื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย ใช้สำหรับการนำเข้าสินค้าในเขตพื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย

1.5 ใบขนสินค้าถ่ายลำ ใช้สำหรับพิธีการศุลกากรสินค้าถ่ายลำ

1.6 ใบขนสินค้าผ่านแดน ใช้สำหรับพิธีการศุลกากรสินค้าผ่านแดนตามความตกลงที่ประเทศไทยทำไว้กับประเทศต่าง ๆ

1.7 ใบขนสินค้าพิเศษสำหรับรถยนต์และจักรยานยนต์นำเข้าหรือส่งออกชั่วคราว ใช้สำหรับการนำรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาในประเทศหรือส่งออกชั่วคราว

1.8 ใบขนสินค้าพิเศษสำหรับเรือสำราญและกีฬาที่นำเข้าหรือส่งออกชั่วคราว ใช้สำหรับการนำ

เรือสำราญและกีฬาเข้ามาในประเทศหรือส่งออกชั่วคราว

2. เอกสารที่ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำใบขนสินค้าขาเข้า

2.1 ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading : B/L หรือ Air Waybill : AWB)

2.2 บัญชีราคาสินค้า (Invoice)

2.3 เอกสารอย่างอื่น หมายถึง เอกสารหรือคำสำแดงเกี่ยวกับการนำเข้าหรือการซื้อขายซึ่งผู้ขายหรือผู้ส่งของที่อยู่ต่างประเทศทำขึ้นและส่งมาให้หรือซึ่งสำแดงการเสนอและสนองในการซื้อขายของหรือเอกสารการติดต่อระหว่างผู้ส่งของและผู้นำของเข้าหรือของผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำของเข้า เช่น ผู้รับบรรทุก ผู้รับประกันภัยธนาคาร เป็นต้น

2.4 ใบอนุญาตนำเข้าหรือเอกสารอื่นใด กรณีที่ของนำเข้านั้นเป็นของต้องจำกัดตามเงื่อนไขของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรณีนำเข้าเกสซ์เคมีภัณฑ์ เกสซ์เคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ และสินค้าที่ไม่สามารถแยกชนิดและคุณภาพได้โดยง่าย ควรมีเอกสารใบรับรองการวิเคราะห์ของผู้ผลิตสินค้า

(Certificate of Analysis) หรือเอกสาร รายละเอียดของสินค้า (Specification) หรือเอกสารข้อมูลความปลอดภัย (Material Safety Data Sheet)

3. การส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบเพื่อปฏิบัติพิธีการนำเข้าสินค้า

3.1 การปฏิบัติพิธีการศุลกากร ผู้ได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเป็นผู้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรหรือดำเนินการในกระบวนการทางศุลกากรโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถปฏิบัติพิธีการได้โดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (Paperless) โดยส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พร้อมลง

53

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ของเจ้าของลายมือชื่อผ่านบุคคลที่เป็นสื่อกลางผู้ให้บริการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐานที่ศุลกากรกำหนด (ebXML/XML Format) แทนการจัดทำ ยื่น ส่ง รับ และการลงลายมือชื่อในรูปแบบเอกสาร

3.2 การยื่นใบขนสินค้าขาเข้า เมื่อผู้นำของเข้าจัดทำข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้าตามมาตรฐานที่

ศุลกากรกำหนด และเป็นผู้ส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร เมื่อระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรได้ตอบรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นในการปฏิบัติพิธีการถือเป็นการยื่นเอกสารนั้นๆ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากรแล้ว

3.3 วิธีการส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้า การส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้ากระทำได้ 4 ช่องทาง ดังนี้

3.3.1 ผู้นำของเข้าส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้าด้วยตนเอง

3.3.2 ผู้นำของเข้ามอบหมายให้ตัวแทนออกของ (Customs Broker) เป็นผู้ส่งข้อมูลแทน

3.3.3 ผู้นำของเข้าให้เคาน์เตอร์บริการ (Service Counter) เป็นผู้ส่งข้อมูล

3.4 ผู้นำของเข้ายื่นใบขนสินค้าขาเข้าในรูปแบบเอกสาร พร้อมเอกสารประกอบและแบบรายละเอียดข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้า (ใบนำคีย์) และชำระค่าธรรมเนียมกับเจ้าหน้าที่ศุลกากร ณ ท่าหรือที่ที่ผู้นำของเข้าโดยผู้นำของเข้าต้องลงลายมือชื่อไว้ทุกฉบับ ซึ่งประกอบด้วย

3.4.1 ใบขนสินค้าขาเข้าพร้อมฉบับ 1 ฉบับ

3.4.2 แบบรายละเอียดข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้า (ใบนำคีย์)

3.4.3 สำเนาใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading หรือ Air Waybill)

3.4.4 สำเนาบัญชีราคาสินค้า (Invoice)

3.4.5 บัญชีรายละเอียดบรรจุหีบห่อ (Packing List) (ถ้ามี)

3.4.6 ใบแจ้งยอดเบี้ยประกัน (Insurance Premium Invoice) (ถ้ามี)

3.4.7 ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตสำหรับของควบคุมการนำเข้า (ถ้ามี)

3.4.8 ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) (กรณีขอลดอัตรา
อากร)

3.4.9 เอกสารที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น เอกสารแสดงส่วนผสม คุณลักษณะ การใช้งานของสินค้า Catalogue

4. การชำระภาษีอากร มีช่องทางการชำระได้ 2 ช่องทาง ดังนี้

4.1 ชำระโดยผ่านธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีตัดบัญชีธนาคาร (Electronic Funds Transfer : EFT)

4.2 ชำระที่หน่วยงานบัญชีและอากรของสำนักงานศุลกากรหรือด่านศุลกากร

5. การนำเข้าสินค้าทางบก ณ ด่านพรมแดน หรือด่านตรวจ มีขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการศุลกากร ดังนี้

54

5.1 ผู้นำเข้า/ตัวแทนออกของยื่นบัญชีสินค้าทางบก Car Manifest (แบบ ศ.บ. 1) ให้เจ้าหน้าที่ศุลกากร ประจำด่านพรมแดน เพื่อดำเนินการตรวจสอบสินค้า และทะเบียนรถยนต์

5.2 เจ้าหน้าที่ศุลกากรบันทึกข้อมูลรายละเอียด แบบ ศ.บ. 1 ลงในระบบคอมพิวเตอร์ (Car Manifest) และดำเนินการควบคุมยานพาหนะที่บรรทุกสินค้าเข้ามายังด่านศุลกากร

5.3 ผู้นำเข้าหรือตัวแทน จัดทำและส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้าเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร ระบบจะตรวจสอบข้อมูลสินค้าและตัดบัญชีกับ Car Manifest

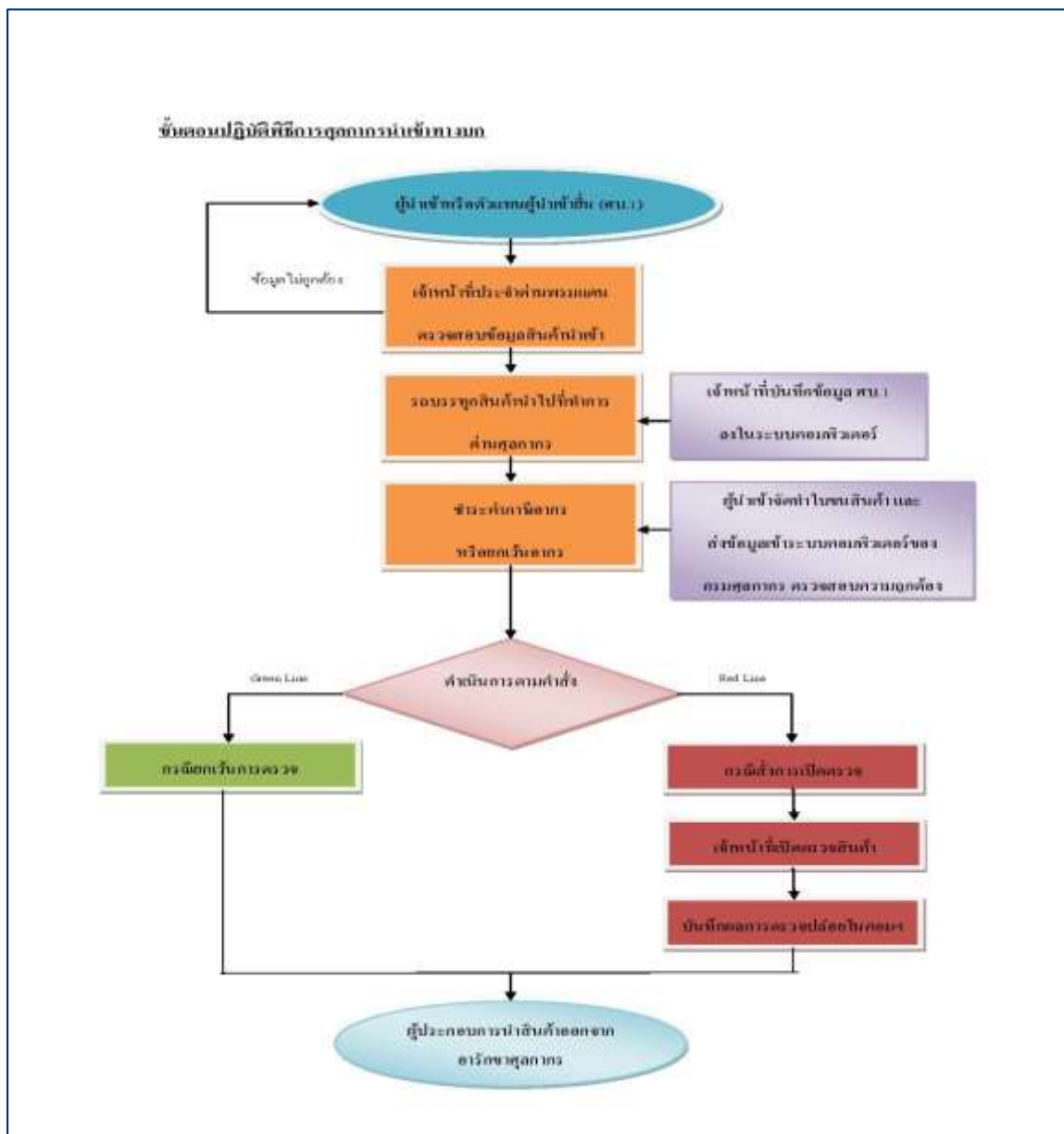
5.4 ผู้นำเข้าหรือตัวแทนฯ ชำระค่าภาษีอากร (กรณีสินค้าต้องชำระภาษีอากร) ที่หน่วยงานบัญชีและอากรของด่านศุลกากร

5.5 ชำระค่าภาษีแล้วระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนดเงื่อนไขการตรวจปล่อย ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่

ตรวจปล่อย

5.5.1 กรณียกเว้นการตรวจ (Green Line) ผู้นำเข้าหรือตัวแทนออกของสามารถรับสินค้าไปจากอารักขาศุลกากร

5.5.2 กรณีสั่งการเปิดตรวจ (Red Line) เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้ากับคอมพิวเตอร์ ถ้าถูกต้องตามสำแดงจะส่งมอบสินค้าให้ผู้นำเข้าหรือตัวแทนรับสินค้าไปจากอารักขาศุลกากรข้อมูลใบขนสินค้าในระบบ

ข้อสังเกตจากการนำเข้าไม้ระหว่างการดำเนินการกับภาครัฐจากกลุ่ม ผู้ประกอบการ

ข้อสังเกตที่ได้จากการประชุมกลุ่มผู้นำเข้าที่เพื่อปรับปรุงเอกสารด้วย Due Delligence System เมื่อพฤหัสบดี ที่ 20 มีนาคม 2562 ณ ห้องประชุม โรงแรมบางกอกชฎา ถนนรัชดาภิเษก – ห้วยขวาง กรุงเทพฯ โดยกลุ่มผู้นำเข้า 16 บริษัทได้แลกเปลี่ยนประเด็นการทำงานบางประการเพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

56

1. กรมศุลกากร

กลุ่มผู้ประกอบการหลายส่วนระบุว่าการทำงานไม่มีปัญหาใดใด แต่มีข้อสังเกตบางประการเพื่อให้เกิดการพัฒนาขั้นตอนการนำเข้าไม้ในส่วนของกรมศุลกากรดังนี้

1. ระบบของกรมศุลกากรค่อนข้างซับซ้อนยุ่งยาก
2. เวลาเกิดปัญหาแล้วย้อนกลับไปแก้ไขข้อมูลหลายขั้นตอนมาก
3. การตีความประเภทสินค้า
4. ขอเอกสารหลายฉบับ

2. กรมป่าไม้

กลุ่มผู้ประกอบการหลายส่วนระบุว่าการทำงานไม่มีปัญหาใดใด แต่มีข้อสังเกตบางประการเพื่อให้เกิดการพัฒนาขั้นตอนการนำเข้าไม้ดังนี้

1. ระบบการจัดการของป่าไม้มีปัญหาค่อนข้างบ่อย
2. ในพื้นที่แต่ละด่านนำเข้ามีความแตกต่างในเรื่องการตรวจสอบเอกสาร
3. การตีความลักษณะของสินค้า ชนิดไม้
4. บางครั้ง ขั้นตอนมากและล่าช้า

โดยรวมกลุ่มผู้ประกอบการระบุว่าในพื้นที่แต่ละด่านและแต่ละจังหวัดมีความแตกต่างของความยืดหยุ่นของการเตรียมเอกสาร ผู้ประกอบการส่วนใหญ่นำเข้าไม้จากด่านเดิมเป็นประจำ จึงไม่มีปัญหาในการนำเข้าไม้ แต่ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเกิดปัญหาต่อกลุ่มผู้ประกอบการรายใหม่และผู้นำเข้าไม้ที่ผ่านหลายด่านในเรื่องความไม่ชัดเจนของการเตรียมเอกสารได้

อย่างไรก็ตามจากการพูดคุยกับผู้ส่งออกไม้ที่เป็นชนิดพันธุ์ไม้อูร์กซ์ พบว่าผู้ส่งออกมีความพอใจกับระบบการส่งออกของกรมป่าไม้ผ่าน CITES และกรมศุลกากร เนื่องจากขั้นตอนไม่ยุ่งยากและสามารถดำเนินการได้ในเวลาไม่นาน จึงน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบกับระบบการส่งออกไม้เพื่อการพัฒนาทำให้มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

สรุป

ตลาดไม้ในไทยมีทั้งการนำเข้า และส่งออก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐทั้ง กรมป่าไม้ กรมศุลกากร และกระทรวงพาณิชย์จึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกันโดยกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์การนำเข้า ส่งออกไม้ และไม้แปรรูปให้เป็นไปตามที่กรอบกฎหมายกำหนด

บทที่ 4

แนวทางการส่งเสริมและจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านพื้นที่ปลูกสวนป่า

ควรกำหนดพื้นที่สำหรับการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจให้ชัดเจน ความเหมาะสมกับไม้แต่ละชนิด ขนาดพื้นที่ของชนิดไม้ที่สามารถสร้างวัตถุดิบได้อย่างเพียงพอต่ออุตสาหกรรมไม้ สำหรับพื้นที่ที่ใช้ร่วมการเกษตร พื้นที่ปลูกสวนป่าภาคเอกชน เป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ที่มีเอกสารสิทธิครอบครองที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1. ลักษณะพื้นที่

1.1 พื้นที่ทำการเกษตรที่เปลี่ยนมาปลูกสวนป่า ยกเลิกทำการเกษตรเนื่องจากผลผลิตที่ราคาไม่ดี ต้องดูแลรักษาและใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงเปลี่ยนมาปลูกสวนป่าแทน

1.2 พื้นที่ที่ยังทำการเกษตร และทำการปลูกสวนป่าร่วมกันในระบบวนเกษตร ควรกำหนดสัดส่วนการใช้ที่ดินระหว่างพืชเกษตรและป่าไม้ให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตทั้งไม้และพืชเกษตร

1.3 พื้นที่ที่ยังว่างเปล่า ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ เป็นเป้าหมายสำคัญในการส่งเสริมปลูกสวนป่า

1.4 พื้นที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ทำการเกษตรได้ผลผลิตไม่คุ้มค่า

2. ขนาดของพื้นที่

เกษตรกรหรือภาคเอกชนส่วนมากมีพื้นที่ถือครองไม่มาก ทำให้การปลูกสวนป่ามีขนาดเล็ก การส่งเสริมปลูกควรแบ่งออกเป็นรายใหญ่และรายย่อย เพื่อสนับสนุนหรือใช้กลไก รูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ แบ่งเป็นสวนป่าแปลงใหญ่ และสวนป่าแปลงย่อย ซึ่งพื้นที่แปลงเล็กจำเป็นต้องส่งเสริมในรูปกลุ่ม ที่จะได้มีการรวบรวมผลผลิตที่เพียงพอต่อการขนส่งและเป็นวัตถุดิบ

การจัดการและรูปแบบการปลูกสวนป่าภาคเอกชน

การปลูกสวนป่าเอกชนให้ได้ผลผลิตคุ้มค่าการลงทุน ต้องพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่แล้ว สิ่งสำคัญคือ การจัดการ และการคัดเลือกพันธุ์ที่ดี รูปแบบการปลูกไม้ที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิตและต่อเนื่อง

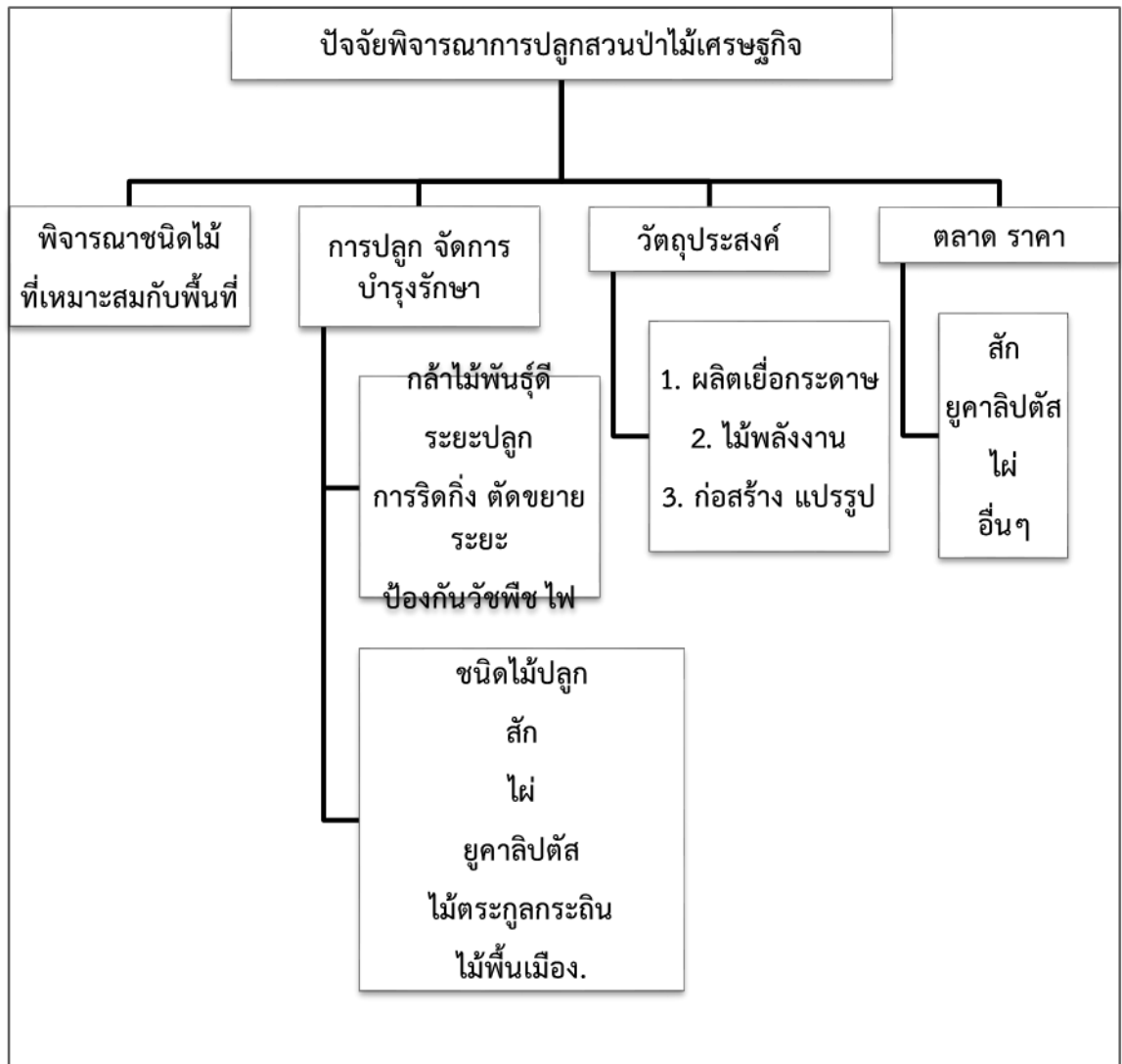
1. การจัดการและรูปแบบสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก(รายย่อย) สนับสนุนการปลูกไม้ที่มีมูลค่าภายใต้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวทางการปลูกป่าของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ เช่น การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกป่าเป็นไม้หลายชั้น ทำให้มีผลผลิตต่อพื้นที่สูง การปลูกแบบเลียนแบบธรรมชาติ ตามลักษณะการกระจายของไม้ใบกว้างในเขตโซนร้อน และการเลือกใช้ระบบเลือกตัดที่ให้ผลผลิตต่อเนื่อง การปลูกในรูปแบบอื่น ๆ มาใช้ เช่น การปลูกกระจาย การปลูก

58

เป็นแนวล้อมรอบพื้นที่การเกษตร การปลูกในระบบวนเกษตร และการปลูกแบบผสมผสาน

2. รูปแบบสำหรับพื้นที่ขนาดใหญ่ การปลูกด้วยระยะที่เหมาะสม เช่น ระยะห่าง 3x3 เมตร หรือ 2x4 เมตร การปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว เพื่อสะดวกในการจัดการ เกี่ยวกับการบำรุงดูแลรักษา การรีดกิ่ง การตัดขยายระยะ มีแผนการจัดการ การตัดฟัน การกำหนดรอบตัดฟัน (Rotation) เพื่อให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 4-1 ปัจจัยพิจารณาการปลูกไม้เศรษฐกิจ

กลไกการส่งเสริมและสนับสนุนป่าเศรษฐกิจ

1. พัฒนาปรับปรุงแผนการส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชนของภาครัฐแบบครบ

วงจร

1.1 จัดทำแผนส่งเสริมแบบเป็นระบบตั้งแต่การปลูก ตัดและการใช้ประโยชน์
 คำนึงถึงอุตสาหกรรมรองรับ ส่วนมากภาครัฐส่งเสริมปัจจัยผลิต เงินทุน กล้าไม้ เพื่อการปลูก ควรมี
 แผนการส่งเสริมการตัด และใช้ประโยชน์

1.2 สนับสนุนแหล่งเงินทุนและปัจจัยการผลิต การปรับเปลี่ยนงบประมาณเป็นงบอุดหนุนสำหรับรายย่อย

1.3 การอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งโรงงานแปรรูป ประดิษฐ์กรรมไม้ของชุมชน

1.4 การส่งเสริมในรูปกลุ่มสำหรับรายย่อย การนำกลไกด้านแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ นอกจากปัจจัย

การผลิต

1.5 ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จัดทำแผนสนับสนุนกล้าไม้คุณภาพแก่ผู้ปลูกสวนป่า โดยชนิด ปริมาณ สอดคล้องกับความต้องการ และกลไกของตลาดส่งออก

1.6 จัดทำถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ ในการเพิ่มผลผลิต และรายได้แก่ผู้ปลูกป่าเศรษฐกิจ จัดทำแผนศึกษาและวิเคราะห์ชนิดไม้ที่มีมูลค่ารวมทั้งองค์ความรู้ ในด้านการปลูก การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์และการตลาด

2. การพัฒนาด้านการตลาดและอุตสาหกรรมไม้

การเชื่อมโยงผู้ปลูกกับอุตสาหกรรมไม้ การประกันราคา การทำ contract farming การเลือกชนิดไม้ตามความต้องการของตลาด การสร้างความเชื่อมั่นในการปลูก

2.1 สนับสนุนให้มีการใช้ไม้ รัตนรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงการใช้ประโยชน์ไม้เป็นการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการใช้ไม้ในการสร้างบ้าน เฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ไม้

2.2 สสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการปลูกป่าเศรษฐกิจ ที่มีข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้ปลูกที่ตั้ง ชนิดไม้ พื้นที่ อายุ ขนาด จำนวนพื้นที่และจำนวนต้น ที่สามารถนำมาใช้วางแผนการส่งเสริม การจัดการ ด้านการตลาด

2.3 จัดทำแผนส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไม้กับผู้ปลูก การสนับสนุนใช้ประโยชน์และอุตสาหกรรม

2.4 จัดทำแผนสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายผู้ปลูกป่า จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ปลูกป่าต่าง ๆ และแหล่งรับซื้อไม้เพื่อประโยชน์ในด้านบริการจัดการสวนป่า

2.5 การสนับสนุนการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมไม้ การให้เงินทุนปลอดดอกเบี้ย และอำนวยความสะดวกในการจัดตั้ง

2.6 การจัดให้มีตลาดไม้ชุมชน ตลาดรับซื้อไม้ท่อนในท้องถิ่น

2.7 สนับสนุนการแปรรูปไม้ ให้มีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปไม้สำหรับองค์กร สหกรณ์

สวนป่าภาคเอกชน

2.8 พัฒนารูปแบบและเพิ่มมูลค่าไม้ในการใช้ประโยชน์ไม้ของชุมชน

3. การส่งเสริมด้านการตลาด

การส่งเสริมด้านการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กรมป่าไม้ได้ควรดำเนินการเกี่ยวกับการตลาดไม้ ดังนี้

3.1 จัดทำฐานข้อมูลและสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ซื้อไม้และผู้ต้องการขายไม้ คือระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ได้แก่ การทำรายชื่อ พื้นที่ อายุ ขนาดไม้ จำนวน ที่อยู่ โทรศัพท์ของเจ้าของสวนสักแต่ละจังหวัด การจัดประชุม การจัดทำการเสนอซื้อเสนอขายไม้สัก การจัดทำฐานข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อสะดวกในการค้นหา

3.2 รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลราคาไม้ในแต่ละภูมิภาคให้แก่ผู้ปลูกสวนป่าและผู้ประกอบการ

3.3 รวบรวมรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์การเพิ่มมูลค่าไม้ และให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาผลผลิตจากสวนป่าให้มีประสิทธิภาพ

3.4 สร้างองค์กร หรือหน่วยงานในการเป็นตลาดหรือศูนย์การค้าซื้อ-ขายไม้ การจัดตั้งตลาดไม้ชุมชน

3.5 การสร้างตลาดไม้ในท้องถิ่น เพื่อรวบรวมไม้ของผู้ปลูก ให้สะดวกสำหรับการติดต่อซื้อขายไม้

4. การสร้างแรงจูงใจ

4.1 กลไก มาตรการทางภาษี การลดหย่อนภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีโรงเรือนที่ดิน การตอบแทนในรูปภาษีคาร์บอน เป็นต้น

4.2 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในลักษณะการส่งเสริมให้มีการปลูก ตัดและใช้ประโยชน์

4.3 การสนับสนุนเงินทุน ปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยระยะยาว การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ

4.4 การอำนวยความสะดวกในการปลูก ตัด ขนส่งและใช้ประโยชน์ไม้ ป้องกันการทุจริตจากภาครัฐ การปฏิบัติหน้าที่ที่มีชอบทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงานด้านป่าไม้ ของประชาชน

5. การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มองค์กรทางป่าไม้

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายผู้ปลูกป่า พัฒนาเครือข่ายกลุ่มต่างๆ ทางป่าไม้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างเครือข่ายองค์กรทางป่าไม้ด้านป่าไม้ เพื่อการจัดการผลผลิตและใช้ประโยชน์ไม้จากสวนป่าการบริหารจัดการองค์กร

ภาคเอกชน ในการจัดการผลผลิตไม้จากสวนป่า ต้องพัฒนาสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มช่องทาง

61

การตลาด มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มและองค์กรทางป่าไม้ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก พัฒนาการปลูกสวนป่าของชุมชนให้ยั่งยืน

6. ส่งเสริมการส่งออกและพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ (Forest Certification) ที่ได้มาตรฐาน

6.1 พัฒนา National & Indicators ที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ อย่างยั่งยืนโดยบูรณาการ การมีส่วนร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้และเตรียมความพร้อมทุกภาคส่วนในการดำเนินการตามมาตรฐานการรับรองป่าไม้ (Forest certification) ระดับนานาชาติ

6.3 จัดการแสดงสินค้าไม้ในต่างประเทศ สร้างความมั่นใจการใช้ผลิตภัณฑ์ไม้ที่ได้จากประเทศไทยเป็นไม้จากป่าปลูกที่ช่วยเศรษฐกิจชุมชน

7. การรณรงค์ให้มีการใช้ไม้แทนวัสดุประเภทอื่น

เนื่องจากไม้เป็นวัสดุหรือทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้ว สามารถปลูกทดแทน การใช้ไม้จะเป็นแนวทางที่ทั่วโลกสนับสนุน เนื่องจากเป็นพลังงานสะอาด สำหรับประเทศไทย กระแสนูรักษ์ทำให้ไปใช้พลาสติกหรือวัสดุอย่างอื่นทดแทนไม้ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนหันมาใช้สินค้าไม้

8. การจัดตั้งกองทุนไม้เศรษฐกิจ

การจัดตั้งกองทุน จะทำให้มีงบประมาณในการส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่อง และสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปลูกไม้เศรษฐกิจให้เป็นรูปธรรม

9. กลไกด้านสิ่งแวดล้อม

การปลูกป่า ทำให้มีช่วยลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งแนวทางในระดับสากลได้ส่งเสริมให้มีการซื้อขายคาร์บอน หรือนำระบบภาษีคาร์บอนมาใช้เพื่อให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจก โดยภาคป่าไม้เป็นการดูดซับ เพื่อให้มีความเป็นธรรมสำหรับภาคเอกชนที่ปลูกสวนป่าควรได้รับการตอบแทนในส่วนของคาร์บอนเครดิต ภาษีคาร์บอน

สรุป

กรมป่าไม้ได้วางแนวทางในการส่งเสริมและจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจ โดยการกำหนดพื้นที่การปลูกไม้ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ วางแผนทางด้านการผลิต การตลาด การอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และกลไกของตลาด อีกทั้งยังมีการรณรงค์ ให้มีการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

บทที่ 4

แนวทางการส่งเสริมและจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจ

ปัจจัยด้านพื้นที่ปลูกสวนป่า

ควรกำหนดพื้นที่สำหรับการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจให้ชัดเจน ความเหมาะสมกับไม้แต่ละชนิด ขนาดพื้นที่ของชนิดไม้ที่สามารถสร้างวัตถุดิบได้อย่างเพียงพอต่ออุตสาหกรรมไม้ สำหรับพื้นที่ที่ใช้ร่วมการเกษตร พื้นที่ปลูกสวนป่าภาคเอกชน เป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ที่มีเอกสารสิทธิครอบครองที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1. ลักษณะพื้นที่

1.1 พื้นที่ทำการเกษตรที่เปลี่ยนมาปลูกสวนป่า ยกเลิกทำการเกษตรเนื่องจากผลผลิตที่ราคาไม่ดี ต้องดูแลรักษาและใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงเปลี่ยนมาปลูกสวนป่าแทน

1.2 พื้นที่ที่ยังทำการเกษตร และทำการปลูกสวนป่าร่วมกันในระบบวนเกษตร ควรกำหนดสัดส่วนการใช้ที่ดินระหว่างพืชเกษตรและป่าไม้ให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตทั้งไม้และพืชเกษตร

1.3 พื้นที่ที่ยังว่างเปล่า ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ เป็นเป้าหมายสำคัญในการส่งเสริมปลูกสวนป่า

1.4 พื้นที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ทำการเกษตรได้ผลผลิตไม่คุ้มค่า

2. ขนาดของพื้นที่

เกษตรกรหรือภาคเอกชนส่วนมากมีพื้นที่ถือครองไม่มาก ทำให้การปลูกสวนป่ามีขนาดเล็ก การส่งเสริมปลูกควรแบ่งออกเป็นรายใหญ่และรายย่อย เพื่อสนับสนุนหรือใช้กลไก รูปแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่ แบ่งเป็นสวนป่าแปลงใหญ่ และสวนป่าแปลงย่อย ซึ่งพื้นที่แปลงเล็กจำเป็นต้องส่งเสริมในรูปกลุ่ม ที่จะได้มีการรวบรวมผลผลิตที่เพียงพอต่อการขนส่งและเป็นวัตถุดิบ

การจัดการและรูปแบบการปลูกสวนป่าภาคเอกชน

การปลูกสวนป่าเอกชนให้ได้ผลผลิตคุ้มค่าการลงทุน ต้องพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่แล้ว สิ่งสำคัญคือ การจัดการ และการคัดเลือกพันธุ์ที่ดี รูปแบบการปลูกไม้ที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิตและต่อเนื่อง

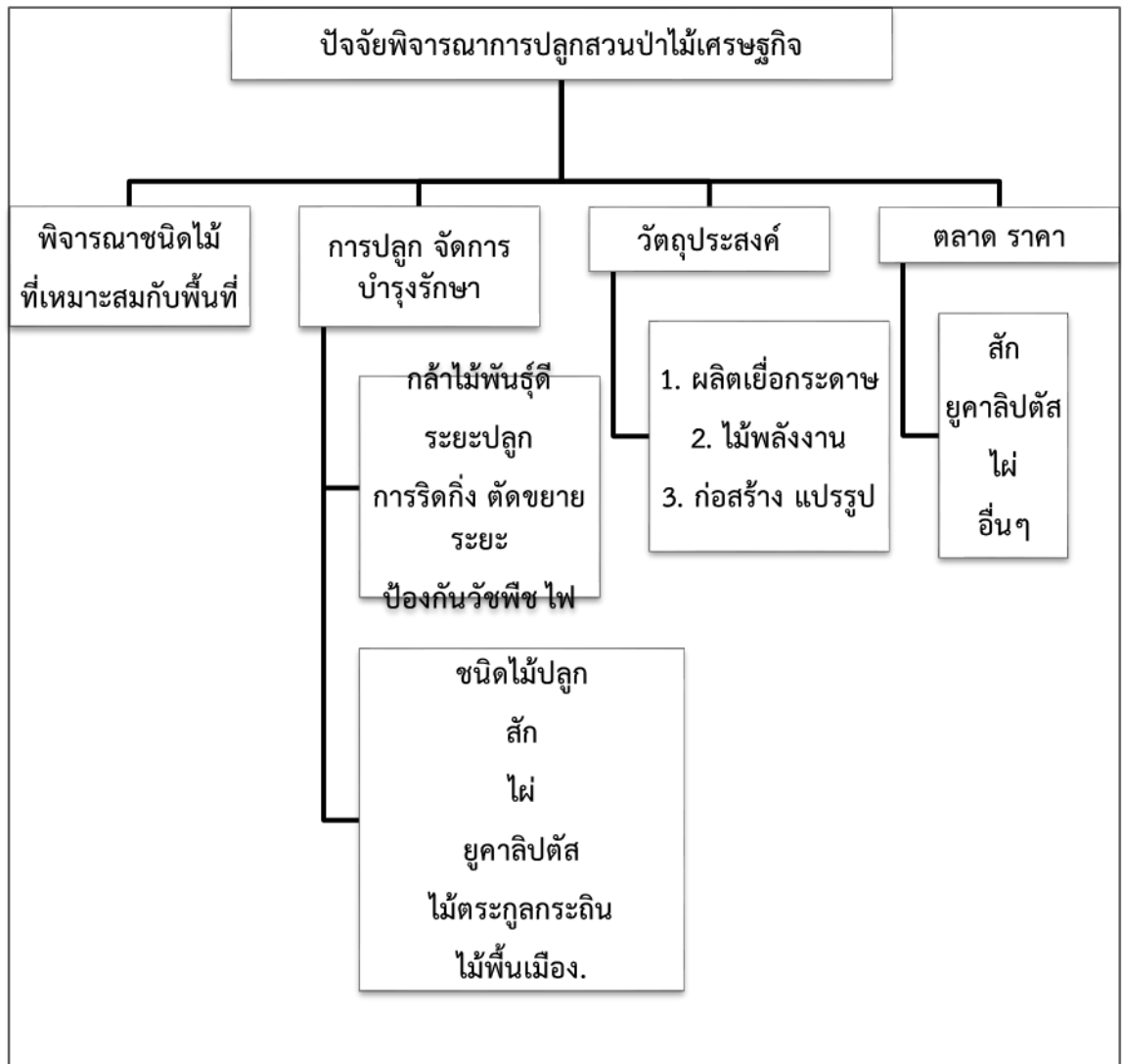
1. การจัดการและรูปแบบสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก(รายย่อย) สนับสนุนการปลูกไม้ที่มีมูลค่าภายใต้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง การนำแนวทางการปลูกป่าของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ เช่น การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกป่าเป็นไม้หลายชั้น ทำให้มีผลผลิตต่อพื้นที่สูง การปลูกแบบเลียนแบบธรรมชาติ ตามลักษณะการกระจายของไม้ใบกว้างในเขตโซนร้อน และการเลือกใช้ระบบเลือกตัดที่ให้ผลผลิตต่อเนื่อง การปลูกในรูปแบบอื่น ๆ มาใช้ เช่น การปลูกกระจาย การปลูก

58

เป็นแนวล้อมรอบพื้นที่การเกษตร การปลูกในระบบวนเกษตร และการปลูกแบบผสมผสาน

2. รูปแบบสำหรับพื้นที่ขนาดใหญ่ การปลูกด้วยระยะที่เหมาะสม เช่น ระยะห่าง 3x3 เมตร หรือ 2x4 เมตร การปลูกแบบเป็นแถวเป็นแนว เพื่อสะดวกในการจัดการ เกี่ยวกับการบำรุงดูแลรักษา การรีดกิ่ง การตัดขยายระยะ มีแผนการจัดการ การตัดฟัน การกำหนดรอบตัดฟัน (Rotation) เพื่อให้มีผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพที่ 4-1 ปัจจัยพิจารณาการปลูกไม้เศรษฐกิจ

กลไกการส่งเสริมและสนับสนุนป่าเศรษฐกิจ

1. พัฒนาปรับปรุงแผนการส่งเสริมปลูกป่าภาคเอกชนของภาครัฐแบบครบ

วงจร

1.1 จัดทำแผนส่งเสริมแบบเป็นระบบตั้งแต่การปลูก ตัดและการใช้ประโยชน์
 คำนึงถึงอุตสาหกรรมรองรับ ส่วนมากภาครัฐส่งเสริมปัจจัยผลิต เงินทุน กล้าไม้ เพื่อการปลูก ควรมี
 แผนการส่งเสริมการตัด และใช้ประโยชน์

1.2 สนับสนุนแหล่งเงินทุนและปัจจัยการผลิต การปรับเปลี่ยนงบประมาณเป็นงบอุดหนุนสำหรับรายย่อย

1.3 การอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งโรงงานแปรรูป ประดิษฐ์กรรมไม้ของชุมชน

1.4 การส่งเสริมในรูปกลุ่มสำหรับรายย่อย การนำกลไกด้านแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ นอกจากปัจจัย

การผลิต

1.5 ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว จัดทำแผนสนับสนุนกล้าไม้คุณภาพแก่ผู้ปลูกสวนป่า โดยชนิด ปริมาณ สอดคล้องกับความต้องการ และกลไกของตลาดส่งออก

1.6 จัดทำถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ ในการเพิ่มผลผลิต และรายได้แก่ผู้ปลูกป่าเศรษฐกิจ จัดทำแผนศึกษาและวิเคราะห์ชนิดไม้ที่มีมูลค่ารวมทั้งองค์ความรู้ ในด้านการปลูก การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์และการตลาด

2. การพัฒนาด้านการตลาดและอุตสาหกรรมไม้

การเชื่อมโยงผู้ปลูกกับอุตสาหกรรมไม้ การประกันราคา การทำ contract farming การเลือกชนิดไม้ตามความต้องการของตลาด การสร้างความเชื่อมั่นในการปลูก

2.1 สนับสนุนให้มีการใช้ไม้ รัตนรงค์ให้ประชาชนเข้าใจถึงการใช้ประโยชน์ไม้เป็นการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการใช้ไม้ในการสร้างบ้าน เฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ไม้

2.2 สสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการปลูกป่าเศรษฐกิจ ที่มีข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้ปลูกที่ตั้ง ชนิดไม้ พื้นที่ อายุ ขนาด จำนวนพื้นที่และจำนวนต้น ที่สามารถนำมาใช้วางแผนการส่งเสริม การจัดการ ด้านการตลาด

2.3 จัดทำแผนส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไม้กับผู้ปลูก การสนับสนุนใช้ประโยชน์และอุตสาหกรรม

2.4 จัดทำแผนสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายผู้ปลูกป่า จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ปลูกป่าต่าง ๆ และแหล่งรับซื้อไม้เพื่อประโยชน์ในด้านบริการจัดการสวนป่า

2.5 การสนับสนุนการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมไม้ การให้เงินทุนปลอดดอกเบี้ย และอำนวยความสะดวกในการจัดตั้ง

2.6 การจัดให้มีตลาดไม้ชุมชน ตลาดรับซื้อไม้ท่อนในท้องถิ่น

2.7 สนับสนุนการแปรรูปไม้ ให้มีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปไม้สำหรับองค์กร สหกรณ์

สวนป่าภาคเอกชน

2.8 พัฒนารูปแบบและเพิ่มมูลค่าไม้ในการใช้ประโยชน์ไม้ของชุมชน

3. การส่งเสริมด้านการตลาด

การส่งเสริมด้านการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กรมป่าไม้ได้ควรดำเนินการเกี่ยวกับการตลาดไม้ ดังนี้

3.1 จัดทำฐานข้อมูลและสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ซื้อไม้และผู้ต้องการขายไม้ คือระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ได้แก่ การทำรายชื่อ พื้นที่ อายุ ขนาดไม้ จำนวน ที่อยู่ โทรศัพท์ของเจ้าของสวนสักแต่ละจังหวัด การจัดประชุม การจัดทำการเสนอซื้อเสนอขายไม้สัก การจัดทำฐานข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อสะดวกในการค้นหา

3.2 รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลราคาไม้ในแต่ละภูมิภาคให้แก่ผู้ปลูกสวนป่าและผู้ประกอบการ

3.3 รวบรวมรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์การเพิ่มมูลค่าไม้ และให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาผลผลิตจากสวนป่าให้มีประสิทธิภาพ

3.4 สร้างองค์กร หรือหน่วยงานในการเป็นตลาดหรือศูนย์การค้าซื้อ-ขายไม้ การจัดตั้งตลาดไม้ชุมชน

3.5 การสร้างตลาดไม้ในท้องถิ่น เพื่อรวบรวมไม้ของผู้ปลูก ให้สะดวกสำหรับการติดต่อซื้อขายไม้

4. การสร้างแรงจูงใจ

4.1 กลไก มาตรการทางภาษี การลดหย่อนภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีโรงเรือนที่ดิน การตอบแทนในรูปภาษีคาร์บอน เป็นต้น

4.2 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในลักษณะการส่งเสริมให้มีการปลูก ตัดและใช้ประโยชน์

4.3 การสนับสนุนเงินทุน ปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยระยะยาว การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ

4.4 การอำนวยความสะดวกในการปลูก ตัด ขนส่งและใช้ประโยชน์ไม้ ป้องกันการทุจริตจากภาครัฐ การปฏิบัติหน้าที่ที่มีชอบทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินงานด้านป่าไม้ ของประชาชน

5. การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายกลุ่มองค์กรทางป่าไม้

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายผู้ปลูกป่า พัฒนาเครือข่ายกลุ่มต่างๆ ทางป่าไม้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างเครือข่ายองค์กรทางป่าไม้ด้านป่าไม้ เพื่อการจัดการผลผลิตและใช้ประโยชน์ไม้จากสวนป่าการบริหารจัดการองค์กร

ภาคเอกชน ในการจัดการผลผลิตไม้จากสวนป่า ต้องพัฒนาสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการที่สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเพิ่มช่องทาง

61

การตลาด มีการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มและองค์กรทางป่าไม้ เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก พัฒนาการปลูกสวนป่าของชุมชนให้ยั่งยืน

6. ส่งเสริมการส่งออกและพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ (Forest Certification) ที่ได้มาตรฐาน

6.1 พัฒนา National & Indicators ที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ อย่างยั่งยืนโดยบูรณาการ การมีส่วนร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้และเตรียมความพร้อมทุกภาคส่วนในการดำเนินการตามมาตรฐานการรับรองป่าไม้ (Forest certification) ระดับนานาชาติ

6.3 จัดการแสดงสินค้าไม้ในต่างประเทศ สร้างความมั่นใจการใช้ผลิตภัณฑ์ไม้ที่ได้จากประเทศไทยเป็นไม้จากป่าปลูกที่ช่วยเศรษฐกิจชุมชน

7. การรณรงค์ให้มีการใช้ไม้แทนวัสดุประเภทอื่น

เนื่องจากไม้เป็นวัสดุหรือทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้ว สามารถปลูกทดแทน การใช้ไม้จะเป็นแนวทางที่ทั่วโลกสนับสนุน เนื่องจากเป็นพลังงานสะอาด สำหรับประเทศไทย กระแสนูรักษ์ทำให้ไปใช้พลาสติกหรือวัสดุอย่างอื่นทดแทนไม้ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนหันมาใช้สินค้าไม้

8. การจัดตั้งกองทุนไม้เศรษฐกิจ

การจัดตั้งกองทุน จะทำให้มีงบประมาณในการส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่อง และสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปลูกไม้เศรษฐกิจให้เป็นรูปธรรม

9. กลไกด้านสิ่งแวดล้อม

การปลูกป่า ทำให้มีช่วยลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งแนวทางในระดับสากลได้ส่งเสริมให้มีการซื้อขายคาร์บอน หรือนำระบบภาษีคาร์บอนมาใช้เพื่อให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจก โดยภาคป่าไม้เป็นการดูดซับ เพื่อให้มีความเป็นธรรมสำหรับภาคเอกชนที่ปลูกสวนป่าควรได้รับการตอบแทนในส่วนของการคาร์บอนเครดิต ภาษีคาร์บอน

สรุป

กรมป่าไม้ได้วางแนวทางในการส่งเสริมและจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจ โดยการกำหนดพื้นที่การปลูกไม้ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ วางแผนทางด้านการผลิต การตลาด การอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และกลไกของตลาด อีกทั้งยังมีการรณรงค์ ให้มีการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่ให้ประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ กรมป่าไม้ได้เล็งเห็นว่าทรัพยากรป่าไม้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศ สามารถสร้างเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นและอุตสาหกรรม จึงได้ริเริ่มโครงการส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่า เพื่อวางแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ ที่สามารถสร้างรายได้และอาชีพให้ภาคเอกชน ให้ผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. กระแสนุรักษ์ที่ผ่านมา ประชาชนมีความเข้าใจไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการตัดและใช้ประโยชน์ไม้ คิดว่าเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ต้นไม้เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วทดแทนขึ้นมาใหม่ได้ดีกว่าการใช้ทรัพยากรประเภทอื่น โดยการตัดไม้และปลูกอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐควรรณรงค์การใช้ไม้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการใช้เฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์จากไม้เป็นหลัก
2. การบริหารจัดการด้านเงินทุนและงบประมาณภาครัฐให้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมปลูกสวนป่า การจัดตั้งกองทุนไม้เศรษฐกิจ
3. การดำเนินธุรกิจด้านป่าไม้ ให้ประโยชน์ทั้งสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ภาครัฐควรสนับสนุนในลักษณะเงินอุดหนุน สร้างแรงจูงใจในด้านภาษีประเภทต่าง ๆ ภาษีโรงเรือน ที่ดิน รายได้ และภาษีคาร์บอน
4. การเพิ่มพื้นที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย จำเป็นต้องให้ภาคชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และให้ผลตอบแทนแบบยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
5. การสนับสนุนภาคเอกชนปลูกป่า โดยให้เงินทุนระยะยาวปลอดดอกเบี้ย นำระบบภาษีมาเป็นแรงจูงใจ ส่งเสริมให้มีการตั้งอุตสาหกรรมไม้ การพัฒนาเศรษฐกิจป่าไม้กับภาคสังคมและเอกชนจึงเป็นเรื่องสำคัญกับการพัฒนาของประเทศชาติตั้งแต่ระดับชุมชนขึ้นมา
6. ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาป่าเศรษฐกิจ มี ลักษณะสภาพภูมิประเทศ และ ภูมิอากาศ เหมาะสมกับการเติบโตของต้นไม้ ต้นไม้มีการเติบโตดี ให้ผลผลิตทางเนื้อไม้สูง

7. การปลูกสวนป่าต้องใช้เวลา นานกว่าพืชเกษตร หากมีการจัดการแบบเป็นระบบ หมุนเวียน (rotation) สามารถให้ผลผลิตไม้ที่ต่อเนื่องได้ ซึ่งมีข้อดีในด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิต หาก ราคาไม่ดี สามารถเก็บไว้ให้เติบโตต่อไป

8. ฝึกอบรม การเผยแพร่เอกสารความรู้เกี่ยวกับการปลูกป่า การปรับปรุงระเบียบและ กฎหมาย

63

9. การส่งเสริมและสนับสนุนรวมกลุ่มผู้ปลูกป่า ควรส่งเสริมในลักษณะกลุ่มเพื่อให้มีวัตถุประสงค์ เพียงพอต่อความต้องการในด้านอุตสาหกรรม

10. การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากสวนป่าต้องใช้ระยะเวลา นานกว่าพืชเกษตร จำเป็นต้องวางแผนการปลูก การปลูกแบบต่อเนื่อง กำหนดรอบตัดฟัน มีการทำการเกษตรควบคู่กับการปลูกสวนป่า เพื่อให้มีรายได้ระหว่างรอดต้นไม้โต

11. ไม้สักเป็นไม้ที่มีคุณภาพ ลวดลายสวยงาม สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง เป็นที่ต้องการของต่างประเทศ ภาครัฐจำเป็นต้องมีการส่งเสริมที่ชัดเจน ให้สามารถปลูกและตัดได้ สะดวก มีนโยบาย พื้นที่และการส่งเสริมสำหรับไม้สัก เพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าสักเพิ่ม มากขึ้น ลดการนำเข้าไม้สักท่อนจากต่างประเทศ และสร้างรายได้ให้ประเทศ

12. ควรนำพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมของรัฐ ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจที่ให้ ผลตอบแทนทั้งด้านการฟื้นฟูและเศรษฐกิจ โดยใช้ระบบเลือกตัด ที่จะทำให้สภาพป่าอยู่ตลอดเวลา และการให้สัมปทานสวนป่าภาครัฐให้เอกชนเข้ามาบริหารจัดการ ในรูปแบบสัมปทานเพื่อให้มีการ จัดการอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- ส่งเสริมการเกษตร, กรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2005). “วิสาหกิจชุมชน สำนักงาน เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://smce.doae.go.th/smce1/index.php?result=5#0>.
- จรรยา อินทร์จันทน์. (2544). “ปัจจัยที่ผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ”. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยรัตน์ แสงปาน. (2546). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน ลพบุรี จำกัด จังหวัดลพบุรี”. วิทยานิพนธ์, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหาร ทรัพยากรป่าไม้), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ช่อทิพย์ อานันท์รัตนกุล. (2542). “ปัจจัยที่มีผลต่อการทำสวนป่าเอกชนในอำเภอสตึก จังหวัด บุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงศ์พันธุ์ เขียวศิริธัญ. (2533). “การพัฒนาเกษตรกรด้านการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม”. เอกสารการ สอนชุดวิชา มนุษย์สัมพันธ์และจิตวิทยาที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกร สาขาวิชาส่งเสริม การเกษตรและสหกรณ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญมี วัฒนากร. (2548). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรม ไม้ที่มีต่อการลงทุนปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจในจังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประนอม สุขารมย์. (2549). “ความคาดหวังของราษฎรที่จะได้รับประโยชน์จากการปลูกไม้ เศรษฐกิจในอำเภอนาทม จังหวัดกาฬสินธุ์”. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประหยัด จงจริงวงศ์. (2548). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของรา ษฎรอำเภอนาทม จังหวัดกาฬสินธุ์”. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เรืองเวทย์ เหล่าป่าเป่า. (2548). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์สวนป่า ภาคเอกชนนครสวรรค์ จำกัด จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ. (2553). “กระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง: รูปแบบ ปัจจัยและ ตัวชี้วัด”, วารสารรัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2/2553. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://journal.nida.ac.th/journal/index.php?>
- สวัสดิ์ รัชฎาวรรณพงษ์. (2543). “การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของเกษตรกร

ในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต (วน
ศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สันติ สุขสะอาด. (2545). “การตลาดไม้”. ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

65

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้. (2547). “ข้อมูลการเข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมไม้เศรษฐกิจและการขึ้นทะเบียนสวนป่า”.

เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2535). “การศึกษาความเป็นไปได้
ของการปลูกสักเชิงเศรษฐกิจ โดยเกษตรกร”.

สมบัติ พิมพ์ประสิทธิ์. (2535). “ปริมาณและมูลค่าที่ได้จากการตัดสายขยายระยะไม้สักอายุ 12 ปี
และ 13 ปี”. หน้า 400-407. เอกสารสัมมนา. ภาควิชาวนวัฒนวิทยา
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุริยกานต์ ชัยเนตร. (2548). “ความคิดเห็นของเจ้าของสวนป่าไม้เศรษฐกิจที่มีต่อพระราชบัญญัติ
สวนป่า พ.ศ.2535 และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดตราด”.
วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรุณี ภู่อุดแสง. (2545). “การปลูกสวนป่าภาคเอกชนในประเทศไทยตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้
เศรษฐกิจ ระหว่าง ปี 2537 ถึง 2543”. ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน, สำนัก
ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ, กรมป่าไม้.

อรุณี ภู่อุดแสง นายสุทธิศักดิ์ ก้อนแก้ว. นายวิเชียร ปิยาจารย์ประเสริฐ และนางสาวสุธาสนี โปธิ
สุนทร. “การจัดการผลผลิตและใช้ประโยชน์ไม้จากสวนป่าของสหกรณ์
สวนป่าภาคเอกชนและวิสาหกิจชุมชน”. สำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้,
กรมป่าไม้.

World Health Organization. (1981). “Community Involvement in Health for Primary
Health Care. WHO, Geneva”.

WHO/UNICEF. (1978). “Report of the International Conference on Primary Health
Care”.

ป่าไม้, กรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. “ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ พ.ศ. 2559-
2564”.

ป่าไม้, กรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://forestinfo.forest.go.th/Content/file/forest%20strategy%2059_64.pdf.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	จิรวัดน์ ตั้งกิจงามวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	26 ธันวาคม 2510
การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - การป้องกันราชอาณาจักร - Commercial Certificate: Assumption Commercial College - BBA (marketing): Assumption University - Ex-MBA Japan focused management University of Hawaii, USA - Diploma (Interior & Product Design), CIDI (Chanapatana International Design Institute Italia Accademia Thailand) - Japan Management Diploma, AIMS, Hawaii - International Negotiation, ECC, - EU Export Management program, CBI, Netherlands - Forestry Management, S/DA, Sweden - TTT training -the-trainer certificated in youth education in CISV curriculum, Indonesia
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - นายกสมาคมธุรกิจไม้ - ประธาน กลุ่มเครือข่ายไฟไทย - กรรมการบริหารสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย - ประธานสมาคมการค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์สินค้าไลฟ์สไตล์และ ดีไซน์ - ประธาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้อาเซียน ASEAN Forest Product Industries Council AFPIC - รองประธาน สภาอุตสาหกรรมกลุ่มโรงเลื่อยโรงอบ - ที่ปรึกษา สมาคมโรงเลื่อยจักร - ที่ปรึกษา สหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน - อุปนายก สมาคมอุตสาหกรรมเรื่องเรือนไทย - รองประธาน Council of Asia Furniture Associations (CAFA) - กรรมการบริหาร / Trustee สมาคมหมู่บ้านฤดูร้อนเด็กนานาชาติ ประเทศไทย (CISV Thailand) <p>(องค์กรด้านการพัฒนาเด็กเยาวชน ไม่หวังผลกำไร</p>

- Regional Chairman – Asia Pacific chapters of CISV
- องค์กรด้านการพัฒนาเด็กเยาวชน ไม่หวังผลกำไร กรรมการ Pace Foundation (USA)
- กองทุนพัฒนากิจกรรมเยาวชนแห่งเอเชียตามโครงการ CISV
- พัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

67

ตำแหน่งปัจจุบัน

- กรรมการตัดสินรางวัลการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ในงาน Famous Furniture Fair ที่ประเทศจีน
- วิทยากรด้าน Design , การพัฒนาผลิตภัณฑ์ , การตลาดและการแสดงสินค้า ให้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- ประธาน ตรวจสอบประเมินสินค้ากลุ่มไม้ OTOP 5 ดาว
- กรรมการตัดสิน Creative Business Cup สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ไปแข่งขันที่ CBC World ที่เดนมาร์ก
- ประธานคณะทำงานกลุ่มพิสูจน์ความถูกต้องของไม้นำเข้า EU – Flegt VPA
- หัวหน้าคณะทำงาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ คณะทำงานตรวจและให้ค่าคะแนน การคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับประเทศ
- ประธาน ตรวจสอบประเมินสินค้ากลุ่มไม้ OTOP 5 ดาว
- วิทยากรด้าน Design , การพัฒนาผลิตภัณฑ์ , การตลาดและการแสดงสินค้า ให้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า มหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- กรรมการตัดสินรางวัลการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ในงาน Famous Furniture Fair ที่ประเทศจีน
- กรรมการตัดสิน Creative Business Cup สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ ไปแข่งขันที่ CBC World ที่เดนมาร์ก
- ผู้แทนภาคเอกชนในคณะกรรมการด้านกฎหมายป่าไม้ กรมป่าไม้
- รองกรรมการผู้จัดการ บริษัท อุตสาหกรรมดีสวีส์ จำกัด
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดีสวีส์ ดีไซน์ จำกัด
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท SBR2 International
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท SARA Intermediate
- กรรมการ บริษัท หวานเมล็ดปลูกต้นไม้

- นายกสมาคมธุรกิจไม้

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง “การส่งเสริมพัฒนาสวนป่าเศรษฐกิจเอกชน เพื่อความยั่งยืนและมั่นคง”

ผู้วิจัย นายจิรวุฒิ ตั้งกิจงามวงศ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 61

ตำแหน่ง กรรมการผู้จัดการ บริษัท อุตสาหกรรมดีสวัสดิ์ จำกัด

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของมนุษย์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นทรัพยากรที่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ ป่าไม้ให้ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ รักษาคุณภาพอากาศ ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ให้สาขาป่าไม้เป็นกลไกสำคัญในลดก๊าซเรือนกระจก สนับสนุนให้มีการใช้ไม้ เป็นพลังงานสะอาดที่ปลูกขึ้นมาใหม่ทดแทนได้ ต้นไม้สะสมคาร์บอนในรูปมวลชีวภาพของเนื้อไม้ การใช้ประโยชน์เพื่อทำสร้างบ้าน เฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ไม้ คาร์บอนยังสะสมในเนื้อไม้ ไม่ปลดปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศ และป่าไม้ต้นไม้อื่นเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วทดแทนขึ้นมาใหม่ได้ดีกว่าการใช้ทรัพยากรประเภทอื่น ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้ประชาชนมีการใช้ไม้ โดยการตัดไม้และปลูกอย่างต่อเนื่อง แต่กระแสนุรักษ์ที่ผ่านมา ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดและใช้ประโยชน์ไม้ คิดว่าเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

กรมป่าไม้เริ่มมีโครงการส่งเสริมให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่า โดยสนับสนุนเงินทุนและปัจจัยการผลิต ทำให้ภาคเอกชนสนใจปลูกสวนป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์เพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นและอุตสาหกรรม การสนับสนุนให้ภาคเอกชนปลูกสวนป่าไม้เศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์ จะส่งผลประโยชน์ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมให้บรรลุผลตามเป้าหมาย มีกลไกสนับสนุนอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรมแบบครบวงจร การนำงบประมาณมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นทิศทางที่ช่วยพัฒนาประเทศ วางกลไกทางเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรม รวมทั้งเศรษฐกิจป่าไม้ที่มีความเชื่อมโยงกับชุมชนโดยตรง ส่งเสริมการใช้ไม้จากสวนป่าให้เพิ่มมากขึ้น ทำการสร้างป่าสร้างรายได้ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ด้านทรัพยากรป่าไม้ ไม้เศรษฐกิจ การปลูกจัดการสวนป่าเอกชน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการปลูกสวนป่าเอกชน ให้สามารถเพิ่มพื้นที่ป่า ได้
ผลตอบแทนทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมแก่ประเทศ

3. เพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจป่าไม้ โดย
เชื่อมโยงทั้งในระดับอุตสาหกรรมและชุมชนท้องถิ่น

2

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 การดำเนินงานการปลูกสวนป่าภาคเอกชนที่ผ่านมา การรวมกลุ่มทางป่าไม้การ
ดำเนินงานภาครัฐ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.2 การวิจัยเน้นการศึกษาสังเคราะห์การปลูกไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน ให้ได้
กลไกการสนับสนุนส่งเสริมที่พัฒนาการปลูกสวนป่าไม้เศรษฐกิจของภาคเอกชน

1.3 รูปแบบที่เหมาะสมทั้งในลักษณะแปลงใหญ่และแปลงขนาดเล็กของชุมชน เพื่อ
เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจสำหรับใช้สอยในประเทศและส่งออก

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ปลูกสวนป่า นักวิชาการ ผู้ประกอบการ และ
องค์กรป่าไม้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการทบทวนเอกสาร รายงานต่างๆ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ
วรรณกรรม งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลการปลูกสวนป่าในประเทศไทย ปัญหา และ
อุปสรรค

1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์แบบ
เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ปลูกสวนป่า นักวิชาการ ภาครัฐและ
เอกชนที่เกี่ยวข้อง

2. การสังเคราะห์ข้อมูล

จำแนกและจัดระบบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต สังเคราะห์ข้อมูลการ
ดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ในประเด็นต่างๆ

3. การนำเสนอข้อมูล จัดทำรายงานวิจัย

ผลการวิจัย

1. จากการเก็บข้อมูลทั้งจากภาครัฐและเอกชน ทำให้เห็นถึงข้อจำกัดของกฎหมาย ในการพัฒนาส่วนป่าภาคเอกชน อย่างยั่งยืน
2. เห็นถึงการขาดการเชื่อมโยงในภาคส่วนต่าง ๆ ที่ไม่สื่อสารถึงกัน ซึ่งทั้งระบบสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้ เพียงแต่ข้อมูลไม่ถึงกัน
3. เห็นถึงการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ปล่อยให้เสียไปโดยไม่ได้ทำอะไรที่สมควร

ข้อเสนอแนะ

1. ได้เสนอแนวทางต่าง ๆ เพื่อสร้างป่าที่สามารถสร้างรายได้ให้กับคนปลูก และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับสิ่งแวดล้อมของไทย
2. ได้เสนอการแก้ปัญหาแบบยั่งยืนทั้งเรื่องการปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
3. ได้เสนอการแก้ปัญหาจากการมองเห็นภาพรวมทั้งหมด เพื่อจะแก้ไขได้อย่างยั่งยืน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมก่อนตัวเอง